

PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL

Montferrer i Castellbó

TEXT REFÓS – FEBRER 2011

1. MEMÒRIA
2. PLÀNOLS INFORMACIÓ
3. PLÀNOLS D'ORDENACIÓ
4. NORMES URBANÍSTIQUES
- 5. CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS**
6. AGENDA I AVALUACIÓ ECONÒMICA I FINANCERA
7. DOCUMENTACIÓ MEDIAMBIENTAL
8. MEMÒRIA SOCIAL
9. AVALUACIÓ DE LA MOBILITAT GENERADA
10. RESUM DE PUBLICITAT I PARTICIPACIÓ DE PLANEJAMENT DE L'ABAST DE LES DETERMINACIONS
11. DOCUMENTACIÓ COMPLEMENTÀRIA DEL PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL

PLA D'ORDENACIÓ URBANÍSTICA MUNICIPAL
Montferrer i Castellbó

TEXT REFÓS – FEBRER 2011

5. CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

ÍNDEX DEL CATÀLEG DE BÉNS PROTEGITS

1.- INTRODUCCIÓ

2.- BÉNS CULTURAL D'INTERÉS NACIONAL

- * BCIN-1 Castell de Castellbò (P1)
- * BCIN-2 Colomers de Castellbò (P2)

3.- BÉNS CULTURAL D'INTERÉS LOCAL

- * BCIL-1 Església de Sant Joan de Campmajor (P3)
- * BCIL-2 Santuari de Sant Joan de l'Erm Vell (P4)
- * BCIL-3 Creu de Pal (P5)
- * BCIL-4 Església de Sant Martí d'Albet (P6)
- * BCIL-5 Capella de la Mare de Déu d'Algons (P7)
- * BCIL-6 Església de Sant Esteve d'Aravell (P8)
- * BCIL-7 Capella de Santa Llúcia d'Aravell (P9)
- * BCIL-8 Església de Sant Joan d'Avellanet (P10)
- * BCIL-9 Església de Sant Pere de Bellestar (P11)
- * BCIL-10 Capella de Sant Marc de Bellestar (P12)
- * BCIL-11 Església de Sant Vicenç de Canturri (P13)
- * BCIL-12 Església de Sant Fruitós de Carмениu (P14)
- * BCIL-13 Església de Sant Pere de Cassovall (P15)
- * BCIL-14 Col·legiata de Santa Maria de Castellbò (P16)
- * BCIL-15 Capella de la Mare de Déu del Remei de Castellbò (P17)
- * BCIL-16 Pont de Castellbó (P18)
- * BCIL-17 Pont del camí d'Albet (P19)
- * BCIL-18 Església de Sant Fruitós de Guils del Cantó (P20)
- * BCIL-19 Portada de Sant Magí de Guils del Cantó (P21)
- * BCIL-20 Capella de Sant Climent de la Torre (P22)
- * BCIL-21 Monestir de Santa Cecília d'Elins (P23)
- * BCIL-22 Capella de Sant Fruitós del Mas d'en Pere (P24)
- * BCIL-23 Capella de Sant Francesc del Mas d'en Roca (P25)
- * BCIL-24 Capella de Sant Martí del Mas d'en Roqueta (P26)
- * BCIL-25 Capella de la Mare de Déu dels Dolors de cal Porredon (P27)
- * BCIL-26 Església de Sant Vicenç de Montferrer (P28)
- * BCIL-27 Ermita de la Mare de Déu de la Trobada (P29)
- * BCIL-28 Església de Sant Romà de Pallerols (P30)
- * BCIL-29 Santuari de Sant Joan de l'Erm Nou (P31)
- * BCIL-30 Església de Sant Serni de Sallent (P32)
- * BCIL-31 Església de Sant Andreu (P33)
- * BCIL-32 Església de Santa Creu (P34)
- * BCIL-33 Església Sant Climent de Saulet (P35)
- * BCIL-34 Església de Sant Serni de Seix (P36)
- * BCIL-35 Església de Sant Vicenç de Sendes (P37)
- * BCIL-36 Església de Sant Julià de Solanell (P38)
- * BCIL-37 Església de Sant Joan de Solans (P39)
- * BCIL-38 Ermita de Santa Eugina de Solans (P40)
- * BCIL-39 Església de Sant Iscle i Santa Victòria de Turbiàs (P41)
- * BCIL-40 Església de Sant Serni de Vila-rubla (P42)
- * BCIL-41 Església de Santa Coloma de Vilamitjana (P43)
- * BCIL-42 Carrer Clos de Vilamitjana (P44)
- * BCIL-43 Església de Sant Vicenç de les Eres (P45)
- * BCIL-44 Capella de Sant Esteve de Castellins (P46)
- * BCIL-45 Cal Gramunt de Castellbò (P47)

- * BCIL-46 Antic Ajuntament de Castellbó (P48)
- * BCIL-47 Farinera de Montferrer (P49)
- * BCIL-48 Casa de l'ermità de la Trobada (P50)

4.- JACIMENTS ARQUEOLÒGICS

- * J-1 Cabana de moro d'Albet (J1)
- * J-2 Cabana de moro d'Avellanet o de Vilamitjana (J2)
- * J-3 Cabana de moro de Sarcèdol o de la Sarraïna (J3)
- * J-4 Cabana de moro de Turbiàs (J4)
- * J-5 Cabana de moro del coll de Jou o del plantat de Vilamitjana (J5)
- * J-6 Cabana de moro del coll de Pou de la collada de l'Orri (J6)
- * J-7 Cabana del pla de les Moles (J7)
- * J-8 Capella de Sant Domingo d'Albet (J8)
- * J-9 Capella de Sant Pere de Castellbó (J9)
- * J-10 Castell de la Terrassa o de Nostra Senyora de Bagà (J10)
- * J-11 Castell de Rocamora (J11)
- * J-12 Castell de Sant Andreu de Castellbó (J12)
- * J-13 Dolmen de les collades de Solanell (J13)
- * J-14 Despoblat de Sant Magí (J14)
- * J-15 Dolmen de Saulet (J15)
- * J-16 Dolmen del cap del bosc del Gascó (J16)
- * J-17 Ermita de la Mare de Déu de la Trobada (J17)
- * J-18 Església vella de Cassovall (J18)
- * J-19 Fossa de la boïga del Gavatxo (J19)
- * J-20 Menhir del Cantó (J20)
- * J-21 Menhir del coll de Sant Magí (J21)
- * J-22 Priorat de Santa Maria de Costoja (J22)
- * J-23 Poble vell de Cassovall (J23)
- * J-24 Tarter gros de Turbiàs (J24)
- * J-25 Tossal de Castilló (J25)
- * J-26 Camp de túmuls del serrat del Carlà (J26)
- * J-27 Castell del serrat del Carlà (J27)
- * J-28 Farga de Romadriu (J28)
- * J-29 Tombes antropomorfes de Santa Eugènia de La Torre (J29)
- * J-30 Trinxeres del serrat de Sant Marc (J30)

5.- JACIMENTS PALEONTOLÒGICS

- * J-31 *Jaciments Paleontològic de Bellestar (J31)*

Així mateix, totes les creus de terme i escuts nobiliaris que es puguin localitzar dins del municipi tindran la consideració de Bé Cultural d'Interès Nacional (BCIN), d'acord amb el Decreto 571/1963, de 14 de març, BOE 77 de 30 de març de 1963.

1.- INTRODUCCIÓ

Aquest catàleg de béns protegits forma part de la documentació del POUM del municipi de Montferrer i Castellbó (Alt Urgell) i es justifica pels articles 59 i 69 del Text refós de la Llei d'Urbanisme: Decret Legislatiu 1/2005 i pels articles 75 i 95 del Reglament de la Llei d'Urbanisme: Decret 305/2006 de 18 de juliol.

Amb aquest catàleg es pretén enumerar els béns immobles i arqueològics del municipi, que han estat declarats com a BCIN (béns culturals d'interès nacional), i aquells altres - BCIL (béns culturals d'interès local) - que no són tan notables, a nivell nacional català, però que la seva significació i importància són d'interès cultural pel municipi.

El Catàleg abasta i identifica els elements o béns immobles a protegir pel seu interès històric, arqueològic o cultural. També conté informació física, jurídica i històrica dels elements catalogats; estableix graus de protecció i tipus d'intervenció o d'actuació que es consideren importants. La valoració que es fa de cadascun dels elements immobles s'ajusta al que disposen les normes urbanístiques del POUM, on s'hi estableixen mesures urbanístiques de protecció

El catàleg, per tant, no pretén ser un simple recull de receptes d'intervenció; vol descriure els diferents elements que el componen i vol valorar, individualment, l'estat de conservació, el grau de protecció i les propostes d'actuació.

Pel que fa a aquest darrer aspecte és indispensable tenir en compte aquestes normes mínimes:

- no es poden fer modificacions que alterin l'aspecte de les parts essencials
- s'ha de mantenir tot l'entorn de l'edifici o del monument.
- en les actuacions s'han d'aplicar les tècniques constructives tradicionals i, si no és possible, s'han de fer servir aquelles tècniques actuals més adients a la idiosincràsia de l'edifici.

La finalitat última que es pretén aconseguir amb la protecció patrimonial és una convivència harmoniosa entre la necessària conservació dels valors patrimonials, arquitectònics i culturals amb les exigències de l'actual societat.

Com s'esmenta en la Llei 9/1993 *“ els béns que integren el patrimoni cultural constitueixen una herència insubstituïble, que cal transmetre en les millors condicions a les generacions futures. La protecció, la conservació, l'acreciment, la investigació i la difusió del coneixement del patrimoni cultural és una de les obligacions fonamentals que tenen els poders públics”*.

2.- FITXES DEL CATÀLEG

El municipi de Montferrer i Castellbó, creat a partir de la unió dels antics ajuntaments d'Aravell, Castellbó, Pallerols del Cantó i Guils del Cantó a començaments de la dècada de 1970, és el més extens de la comarca de l'Alt Urgell, i aquesta és una realitat que es projecta amb força sobre la riquesa i la diversitat del seu patrimoni cultural, amb vuitanta elements catalogats, així com en les grans dificultats que comporta la seva gestió als agents locals.

Tot i que per norma general, aquest patrimoni està distribuït d'una manera més o menys homogènia per la totalitat del terme municipal, cal destacar el cas de la vila de Castellbó que, a causa de la seva intensa història com a antiga vila vescomtal, concentra vuit elements catalogats dins de la seva població o bé en les seves immediacions, dins dels quals s'inclouen els dos únics elements catalogats com a bé cultural d'interès nacional de tot el municipi: el castell de Castellbó i els tres colomers que envolten la població.

Aquests béns culturals d'interès local han rebut aquesta categoria de protecció arran de la seva condició de fortalises —no gaire clara en el cas dels colomers— que la Llei 9/1993 de Patrimoni Cultural Català protegeix específicament, recollint tota la legislació estatal anterior. Amb tot, cap d'aquests dos elements no s'han vist específicament beneficiats d'aquesta declaració, ja que presenten un estat deplorable, especialment greu pel que fa al castell de Castellbó, de les restes del qual ocasionalment cau alguna pedra sobre els carrers de la vila. Val a dir que l'estudi arqueològic i la consolidació i la dignificació d'aquest castell, propietat de la Diputació de Lleida, se'n podria beneficiar notablement una població que té en el seu passat històric una font de recursos potencial, per no esmentar els guanys en la seguretat dels veïns.

A banda d'aquests dos elements, considerem que tant la col·legiata de Santa Maria de Castellbó, recentment restaurada, com l'antic monestir de Santa Cecília d'Elins, actualment reconvertit en allotjament, presenten una entitat arquitectònica i un passat històric que els faria mereixedors del màxim nivell de protecció previst per la Llei.

La major part dels elements que configuren el patrimoni arquitectònic protegit del municipi de Montferrer i Castellbó està format per edificacions religioses, majoritàriament esglésies i capelles que es distribueixen per la totalitat dels nuclis habitats i també entre nombroses cases aïllades. En la seva major part són propietat del Bisbat d'Urgell, tot i que les petites capelles vinculades a determinades cases acostumen a ser de titularitat privada. En general, l'estat d'aquestes construccions és dolent, fins i tot el d'aquelles que pel seu estil s'inclouen a la Via Romànica, un itinerari cultural dissenyat des del Consell Comarcal de l'Alt Urgell. Només les esglésies dels nuclis principals, Montferrer, Castellbó, Aravell i Bellestar presenten un estat òptim degut a les restauracions recents. La petita entitat de bona part de les poblacions on s'enclaven aquestes esglésies fa molt difícil pels veïns encarar la seva restauració, mentre que el seu elevat nombre dificulta qualsevol formulació d'un pla de gestió conjunt. Cal cridar l'atenció, en aquest sentit, al voltant de l'església de Sant Julià de Solanell, temple de grans dimensions, amb algun element artístic remarcable, que roman obert i desprotegit davant del vandalisme i la seva estructura es troba a punt de cedir.

Un cas apart és el de l'ermita de la Mare de Déu de la Trobada, temple de notables proporcions que fou excavat en extensió entre 1998 i 1999, i al qual se li va donar una solució de compromís que havia de permetre la convivència de les troballes arqueològiques amb la funcionalitat del temple, una solució que s'ha mostrat insatisfactòria pel greu perill que experimenta la integritat de les restes, particularment els seus paviments baix-medievals, i que demanaria una dràstica reformulació.

Dins del capítol del patrimoni civil protegit en el present catàleg, per motiu històrics molt menys nombrós que el religiós, cal destacar l'antiga casa consistorial de Castellbó, un edifici molt poc conegut, que no ha figurat mai fins ara en cap catàleg de patrimoni, el qual conté bona part de la documentació antiga del municipi de Castellbó en molt males condicions, fet que fa del tot necessari un trasllat i un tractament específic, i al voltant de la qual hi ha una proposta de reconver-la en sala d'interpretació sobre la història dels càtars i del vescomtat de Castellbó, solució que fora excel·lent per recuperar un edifici del patrimoni de la vall en força mal estat i, alhora, d'atorgar-li una nova utilitat, tal com es va fer en el seu moment amb l'antiga farinera de Montferrer.

Quant al patrimoni arqueològic, val a dir que l'element més habitual són les tombes megalítiques d'època prehistòrica, onze en total, també anomenades dòlmens o, segons la designació local, cabanes de moro. Aquestes estructures, disseminades per tot el terme municipal —generalment en indrets relativament poc accessibles— són ja conegudes d'anys en la seva majoria, tot i que recentment se n'han trobat algunes de noves, entre elles el dolmen de les collades de Solanell, el qual no ha estat mai remogut ni investigat, fet que hauria d'afavorir una excavació arqueològica a curt termini. Pel que fa a la resta, la seva consolidació i dignificació podria ser molt positiva per a la promoció de diverses rutes pel patrimoni natural del municipi, sobretot tenint en compte que algunes d'aquestes estructures estan enclavades en indrets d'especial bellesa paisatgística.

Altres elements vinculats, si més no per època, a les tombes megalítiques serien els menhirs, dels quals en resta un en tot el municipi, el de Sant Magí, recentment remuntat, ja que l'altre que es coneixia, el del Cantó, fou destruït cap a la dècada de 1920, així com un camp de túmuls intacte i d'una superfície notable, situat a les proximitats de Guils del Cantó, que caldria investigar donada la seva excepcionalitat en aquest àmbit del Pirineu.

D'altra banda, entre les esglésies rònegues, i deixant de banda l'església medieval de la Trobada, excavada entre 1998 i 1999, n'hi ha una altra, la de Santa Maria de Costoja, l'excavació de la qual tindria un gran interès, tant pel fet de tractar-se d'un antic priorat hospitaler —tipologia molt poc habitual en les intervencions arqueològiques a Catalunya—, com per la certesa que fou un indret privilegiat per la família vescomtal en els segles XII i XIII, i que alguns dels seus membres hi foren enterrats. Un interès diferent presentaria l'excavació de l'antic santuari de Sant Joan de l'Erm vell, enclavat al bell mig del Parc Natural de l'Alt Pirineu i destruït per un incendi fortuït l'any 1936, ja que, malgrat no conèixer esments documentals explícits anteriors al segle XV, hi ha poderosos indicis que els seus orígens podrien ser alt-medievals i que ja des d'èpoques tan endarrerides podria haver tingut un paper cabdal en el trànsit entre l'alta vall del Segre i el Pallars.

D'època més recent és la farga de Romadriu, una farga que, tot i donar servei a aquesta població del Pallars Sobirà, es troba dins del municipi de Montferrer i Castellbó. La farga té com a particularitat el fet de ser una de les que es troba en més bon estat de tot el Pirineu català, per la qual cosa convindria fer-ne un estudi en profunditat i una campanya de consolidació i dignificació. També d'època contemporània són les trinxeres del serrat de Sant Marc de Bellestar, que tenen com a particularitat el fet de ser un dels pocs elements patrimonials de la Guerra Civil espanyola a la comarca de l'Alt Urgell, motiu pel qual mereixerien un estudi detallat i fins i tot, possiblement, una campanya de consolidació i dignificació dins del marc de les campanyes de recuperació de la memòria històrica.

Dins d'un altre ordre de coses, es coneix en tot el municipi un sol jaciment paleontològic, ubicat al nucli de Bellestar, el qual presenta fòssils del miocè superior.

Com a conclusió, podem dir que el municipi de Montferrer i Castellbó té un patrimoni ric, molt variat i, en alguns casos únic que, lluny d'haver de ser considerat com una càrrega per les administracions competents, i malgrat totes les dificultats, cal valorar no només per la

seva funció de dipositari de bona part de la memòria col·lectiva de la població de tot el municipi, sinó també com a possible element dinamitzador del territori a través d'una campanya intel·ligent de recuperació i difusió que, a mig termini, hauria de tenir efectes força positius pel municipi en la seva totalitat.

Castell de Castellbò

Codi P1	Classificació BCIN	
Adreça Plaça Major, 19A 25712 Castellbò	Referència cadastral 4728101CG6942N0001TQ	
Coordenades UTM 31T0364736-4692855	Altitud 848	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificació militar Castell	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Amb senyalització	

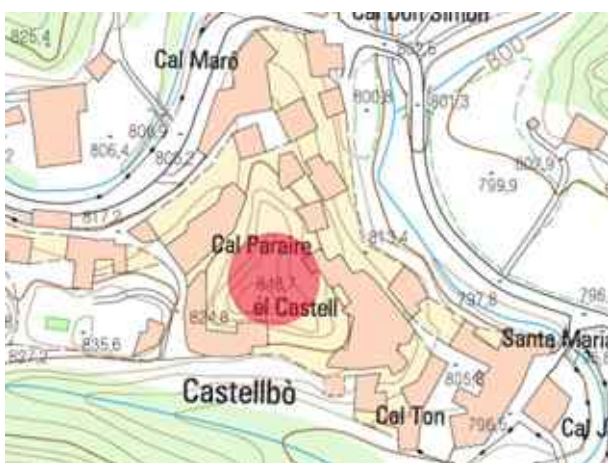

Accés

Situat al capdamunt de la roca que culmina el nucli de Castellbò. Per arribar a aquesta població cal prendre la carretera que enllaça la N-260 amb l'estació d'esquí de Sant Joan de l'Erm. Castellbò es troba a nou quilòmetres de la N-260.

Context

Urbà

Descripció

Restes escasses d'una estructura que devia ser de grans proporcions. Als vessants nord i oest del turó hi ha diversos llenços de paret de gruixos considerables i d'aparell matusser lligat amb terra. Els més ben conservats es troben al vessant occidental, on hi ha una mena de contrafort i un llenç de paret amb carreus ben escairats i filades d'*opus spicatum* a la part interior. En nombrosos indrets la roca ha estat buidada per tal d'augmentar l'espai disponible. Just abans d'arribar al cim del turó, una excavació rectangular a la roca fa pensar en l'estructura d'una llar de foc.

Conservació general
Ruïnós

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.
Despreniment de carreus.

Façanes
Destruït

Interiors
Destruït

Paviments
Destruït

Cobertes
Destruït

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Diputació de Lleida

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
BCIN (1949)

Protecció proposada
BCIN

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Documentat com a Castell-lleó entre 971 i 1108, i amb la seva denominació actual des de 1040, el castell figura com a dependència dels vescomtes d'Urgell, sense adscripció territorial en un principi, que s'intitulen vescomtes de Castellbò almenys des de 1126. La titularitat del castell, així com de la resta dels dominis del vescomtat, passà als comtes de Foix a partir de la mort d'Ermessenda de Castellbò, casada amb Roger Bernat de Foix cap a 1209. El castell fou enderrocat l'any 1513 per ordre del rei Ferran el Catòlic, el qual l'havia recuperat després que un exèrcit gascó hagués envaït el vescomtat i se n'hagués apoderat en el context de la guerra per la conquesta de Navarra.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 231-233.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

Colomers de Castellbò

Codi P2	Classificació BCIN	
Adreça 25712 Castellbò	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM ---	Altitud ---	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Edificacions agràries i ramaderes Colomer	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

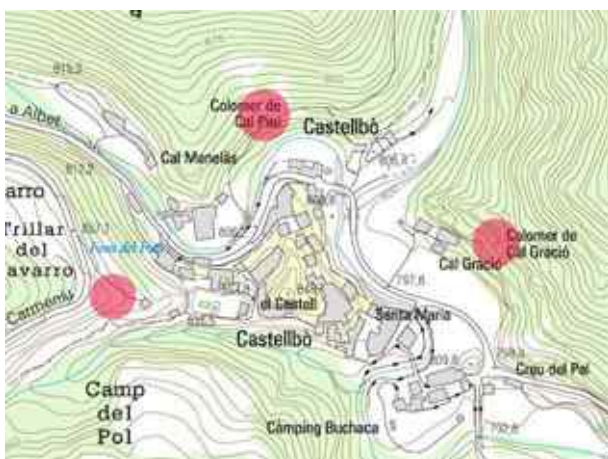

Accés

Arribant a Castellbò, el primer colomer es troba a llevant, a uns 20 metres d'alçada per sobre de la carretera. L'accés és força difícil i cal grimpar per arribar-hi. El segon colomer es troba a ponent de Castellbò, sobre la carretera que porta a Sant Joan de l'Erm. El colomer es troba al vessant de la muntanya, entre dos revolts. És més accessible des del segon. El tercer colomer es troba sobre el camí de Solanell, a sobre de la pista a uns 300 metres passat el pont.

Context

Sotabosc

Descripció

Tres construccions en forma de torre de planta quadrangular, amb aparell de gran solidesa fet de pedra llicorella del país toscament desbastada i unida amb morter de calç. L'interior és ple de petites cel·les destinades a la nidificació dels coloms. De tots tres, el primer és el que conserva una major part de la seva estructura. Els altres dos estan força enrunats.

Conservació general
Ruïnós

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes
Dolent

Interiors
Dolent

Paviments
Destruït

Cobertes
Destruït

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
BCIN (1949)

Protecció proposada
BCIN

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

És habitual atribuir els colomers de Castellbò a època medieval, tot i que no es coneix cap constància documental que ho corrobori. Sembla ser que, en determinades circumstàncies, els colomers van alternar la seva comesa amb una funció de guaita i de defensa de la vila.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 233-234.

Observacions

Als catàlegs de la Direcció General de Patrimoni Cultural només figuren dos colomers, caldria recomanar l'actualització. Situació del primer colomer: UTM-31T0364947-4692902; altitud-833; referència cadastral- 25028A017002350000XG. Situació del segon colomer: UTM-31T0364445-4692843; altitud 890; referència cadastral- 25028A015001650000XO. Situació del tercer colomer: UTM-31T0364739-4693053; altitud 835; referència cadastral- 25028A017002090000XM.

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Joan de Campmajor

Codi P3	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Campmajor	Referència cadastral 25028A001000870000XU	
Coordenades UTM 31T0370181-4694366	Altitud 1137	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània		Autoria ---
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'hi accedeix per una pista que comença darrere de l'Escola de Capacitació Agrària del Pirineu, a la població de Bellestar, que porta a l'antic nucli de Campmajor. L'església es troba a uns tres quilòmetres i mig de Bellestar, sobre un revolt molt pronunciat, abans d'arribar al nucli de Campmajor.

Context

Bosc

Descripció

Església en ruïnes, d'una sola nau, de planta rectangular i capçalera semicircular orientada al nord-est. Façana de ponent amb una porta en arc rebaixat i coronada per un campanar d'espada avui parcialment destruït. L'aparell és força irregular, fet amb carreus de pedra pissarro. L'església presenta un recinte clos adossat a la façana de ponent, possiblement l'antic cementiri.

Conservació general
Ruïnós

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes
Dolent

Interiors
Destruït

Paviments
Destruït

Cobertes
Destruït

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

J. M. GAVIN, *Inventari d'esglésies, 18. Alt Urgell-Andorra*, # A.Urg. 26.

Context històric i cultural

El lloc de Campmajor apareix esmentat en l'acta de consagració de l'església de Santa Eugènia de la Torre de l'any 912, i a l'acta de consagració del monestir de Sant Serni de Tavèrnoles de l'any 1040, figura la parròquia de *Camaior* entre els béns dotals. A la visita pastoral de 1758 i al Plan Parroquial de 1904, Sant Joan de Campmajor hi figura com a annexa de Sant Pere de Bellestar. Actualment roman abandonada.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 228-229.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Santuari de Sant Joan de l'Erm vell

Codi P4	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Sant Joan de l'Erm	Referència cadastral 25028A019001150000XU	
Coordenades UTM 31T0356819-4700166	Altitud 1704	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Ermita	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Amb senyalització	

Accés

Pujant per la carretera de Castellbò a les pistes d'esquí de fons de Sant Joan de l'Erm, i mig quilòmetre abans d'arribar a l'estació, comença una pista a mà esquerra que passa pel costat de l'església nova de Sant Joan de l'Erm. A dos-cents metres de l'església, s'arriba a una cruïlla. Cal prendre la pista que surt en direcció a ponent, en direcció a Montenartró, i descartar la que va en direcció sud-oest. Sant Joan de l'Erm vell es troba a uns cinc quilòmetres de la cruïlla, a mà dreta.

Context

Erms

Descripció

Restes d'edificis en ruïnes que s'estenen a banda i banda de la pista de Montenartró. Les restes més significatives es troben al marge dret del camí, presidides per les restes d'una façana on s'obre una porta en arc de mig punt. A la vora esquerra del camí també s'hi troben nombroses restes cobertes parcialment per la vegetació.

Conservació general
Ruïnós

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes
Dolent

Interiors
Destruït

Paviments
Destruït

Cobertes
Destruït

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Comunal

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària
Arxiu fotogràfic del CEC.

Context històric i cultural

Tot i que hom ha suposat uns orígens medievals per al santuari de Sant Joan de l'Erm, no hi ha documentació d'aquesta època que en parli d'una forma indiscutible. Segons les fotografies conservades, el temple anterior a l'incendi de 1936 semblava més aviat datable de l'edat moderna. La importància del santuari radicava en el fet que era travessat per l'antic camí públic que unia l'Alt Urgell amb el Pallars Sobirà. L'esment explícit més antic que coneixem de l'hospici data de 1519, i fins a la seva destrucció conservà la seva funció d'hospital i lloc d'acolliment. El santuari era administrat pel cabiscoll de la col·legiata de Castellbò i el batlle i els regidors de la vila. L'any 1936 va ser incendiat i no tornà a ser reconstruït al mateix indret.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

C. BARAUT (ed.), *Spill Manifest de totes les coses del vescomdat de Castellbò*, la Seu d'Urgell 1982.

Observacions

Durant els mesos d'hivern la pista d'accés es tanca al trànsit rodat.

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Creu de Pal

Codi P5	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Castellbò	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0365057-4692735	Altitud 801	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions públiques i comunitàries Creu de terme	Autoria ---	
Època Contemporània	Època secundària ---	Data ca. 1950
Estil Historicista	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Es troba a menys de dos-cents metres de les primeres cases de Castellbò, venint de la Trobada, just a tocar de la carretera, a mà esquerra mirant a Castellbò.

Context

Erms

Descripció

Creu de terme plantada sobre un pilar cilíndric. La creu és llatina, amb els braços rematats amb poms i un gran floró de quatre puntes al centre, inscrit dins d'un quadrat d'angles arrodonits. Aquest gran floró presenta al seu interior una imatge de la Mare de Déu amb l'Infant esculpida, mirant cap al sud, i un Crist crucificat mirant cap a Castellbò.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior
Bo

Nivell de preservació
Íntegre

Titularitat
Municipal / Comunal

Utilització
Ús original

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Actuacions proposades

Documentació gràfica complementària
Arxiu fotogràfic del CEC.

Context històric i cultural

La creu original fou trossejada durant la guerra civil i fou substituïda per l'actual, que és una còpia realitzada als anys quaranta.

Bibliografia

GRAN GEOGRAFIA COMARCAL DE CATALUNYA, vol. 15, Barcelona 1996, p. 181-182.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Martí d'Albet

Codi P6	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 29 25712 Albet	Referència cadastral 1964504CG6916S0001ZL	
Coordenades UTM 31T0362262-4696381	Altitud 1179	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Per accedir a Albet, cal prendre la carretera que surt de Castellbò en direcció oest. A cinc-cents metres de la població, la carretera es bifurca. Cal prendre el brancal que continua cap a l'oest i seguir-lo durant prop de sis quilòmetres fins arribar a Albet. L'església de Sant Martí es troba al centre de la població.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a llevant per un mur de perfil semicircular que resulta d'una prolongació dels murs laterals sense solució de continuïtat. La nau és coberta amb volta de canó rebaixada que sosté un llosat a doble vessant. Porta d'accés al mur nord, pròxima a la capçalera, ressaltada per una ampla motllura arrebossada. Al mur sud hi ha una altra porta cegada. La capçalera de l'edifici és coronada per un campanar d'espada d'un sol ull.

Conservació general
Regular

Patologies
Humitats al mur nord.

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Bo

Cobertes
Regular

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Originàriament, l'església d'Albet fou un monestir que ja no tenia comunitat l'any 914. L'any 1040, en l'acta de consagració de Sant Serni de Tavèrnoles, entre les parròquies amb què fou dotat, consta la d'*Albes*, que s'ha identificat amb la població d'Albet. En la visita pastoral de 1575 l'església d'Albet consta com a sufragània de Sant Vicenç dels Torrents, mentre que en la visita de 1758 —on es fa constar el mal estat de l'escala del campanar— era sufragània de Sant Vicenç de Sendes i, després de la reforma parroquial de 1904, passaria a ser-ho de Santa Creu de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de la Mare de Déu d'Algons

Codi P7	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Mas d'Algons	Referència cadastral 25028A017001410000XG	
Coordenades UTM 31T0363991-4695120	Altitud 1006	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

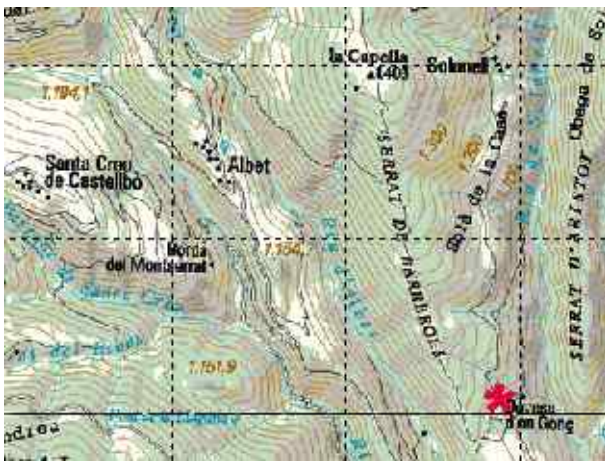

Accés

A la sortida del poble de Castellbò, a mà esquerra, hi ha un pont que dona pas a la pista de Solanell. Cal seguir aquesta pista durant dos quilòmetres i mig, fins arribar a un trencall on cal prendre la pista que baixa a mà dreta i que es dirigeix al mas d'Algons, a tres-cents metres del trencall. Al costat de la casa es troba la capella.

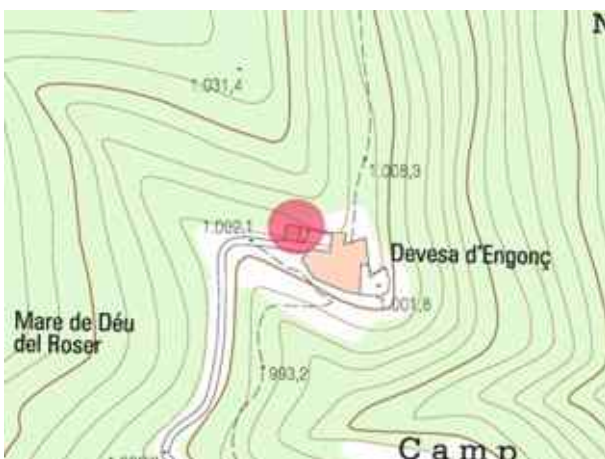
Context

Sotabosc

Descripció

Petita església d'una sola nau, situada sobre un penyal i capçada a ponent amb capçalera plana i coberta amb volta de canó que sosté un llosat de doble vessant. Una porta en arc de mig punt s'obre a la façana principal, situada a llevant, la qual és coronada per un ull de bou circular i rematada per un campanar d'espada d'un sol ull. Es troba arrebossada a l'interior, mentre que l'exterior el parament és a pedra vista, de reble. La façana de llevant està precedida per un petit clos adossat a l'església.

Conservació general
Regular

Patologies
Humitats.

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Dolent

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de Preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Esteve d'Aravell

Codi P8	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 1 25712 Aravell	Referència cadastral 8712103CG6981S0001PI	
Coordenades UTM 31T0368739-4691154	Altitud 747	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Per accedir a la població d'Aravell cal prendre la carretera de la N-260 a Castellbò. A poc més de dos quilòmetres de la carretera nacional hi ha un trencall que surt en direcció nord, cap a la població d'Aravell, on s'hi arriba passant mig quilòmetre. L'església de Sant Esteve es troba ben bé a l'entrada de la població, a l'extrem meridional de la mateixa.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, amb capçalera plana orientada a nord i coberta de fusta a doble vessant amb llosa. L'interior ha estat reformat recentment segons el model d'un saló barroc, amb abundància de motlures, pilastres, capitells compostos i colors lluminosos. La porta d'accés al temple s'obre a la façana sud, i és en arc de mig punt, motllurada. Aquesta mateixa façana presenta un òcul circular en alt, també motllurat. Adossat a l'extrem septentrional del mur de llevant hi ha un cos quadrangular que fa de sagristia, i a l'angle sud-occidental hi ha un campanar de torre, de secció quadrangular, amb coberta de pissarra piramidal amb faldons i quatre obertures al pis superior. Els paraments presenten evidències abundants de morter de calç.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions
Restauració (2002)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La primera notícia de l'indret d'Aravell data de l'any 910 i continua apareixent en nombrosos documents dels segles XI i XII, per motiu, principalment, de donacions o deixes testamentàries fetes a favor, principalment, del capítol de la catedral de la Seu d'Urgell. L'advocació de sant Esteve apareix en una donació de l'any 1003. A finals del segle XV i començaments del XVI, l'indret pertanyia al vescomtat de Castellbò. En les visites pastorals dels anys 1575 –any en què es recullen desperfectes a la teulada– i de 1758, així com en el Plan Parroquial de 1904, consta com a sufragània d'Adrall.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 62.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

Capella de Santa Llúcia d'Aravell

Codi P9	Classificació BCIL	
Adreça Partida de Santa Llúcia 25712 Aravell	Referència cadastral 25028A003000310000XD	
Coordenades UTM 31T0368063-4690976	Altitud 859	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària Moderna	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Les restes de l'antiga església de Santa Llúcia d'Aravell es troben en un bosc a tres quilòmetres a l'oest d'Aravell. S'hi accedeix per un camí de desemboscar que s'agafa dos-cents metres abans d'arribar a la població, anant al poble a mà esquerra.

Context

Bosc

Descripció

Edifici molt transformat i en estat totalment ruïnós, que consta d'una sola nau coberta amb volta de canó de perfil rebaixat, de la qual només en resta un fragment proper al mur de llevant. Aquest mur, que tanca l'obertura de l'absis semicircular, és del mateix ample que la nau i devia constituir la capçalera original de l'edifici. El mur sud de la nau, i en menor mesura, el mur nord, presenten evidències d'haver estat reformat. L'única finestra conservada, de doble esqueixada, se situa a la façana sud, prop del mur del presbiteri. A la mateixa façana es troba la porta d'accés, totalment desfeta. L'edifici és construït amb un parament de reble, molt irregular, i lligat amb fang, amb abundants restes d'arrebossat de calç.

Conservació general

Ruïnós

Patologies

Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes

Dolent

Interiors

Destruït

Paviments

Destruït

Cobertes

Destruït

Exterior

Dolent

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La capella visita en la visita pastoral de 1758 i en el Plan Parroquial del Obispado de Urgel de 1904 com a capella –pública– de Santa Llúcia del terme d'Aravell, annexa a l'església parroquial d'Adrall.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 227.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Joan d'Avellanet

Codi P10	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 12 25714 Avellanet	Referència cadastral 2399501CG6829N0001QG	
Coordenades UTM 31T0362456-4690293	Altitud 1269	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària Moderna	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Amb senyalització	

Accés

El poble d'Avellanet es troba a la vall de Pallerols. S'hi accedeix per la carretera N-260 d'Adrall a Sort, i es troba a 12 quilòmetres d'Adrall. L'església es troba dins del poble, que és travessat per la carretera, en un punt elevat respecte d'aquesta, a la dreta en sentit a Sort.

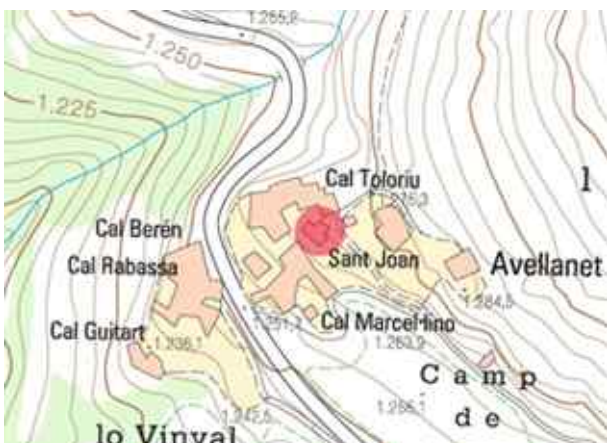
Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, coberta amb volta de canó, i capçada a llevant amb un absis semicircular en degradació i volta de quart d'esfera. La coberta de llosa a doble vessant de la nau manté el ràfec al mateix nivell, seguint el perímetre de l'absis. La porta d'accés, adovellat de pedra arenisca vermella, es troba a la façana meridional. La façana de ponent hi ha un ull de bou circular en alt i descentrat, i és culminada per un campanar d'espadanya d'un sol ull, actualment mig enrunat. L'absis és ben llis, sense cap element decoratiu. L'aparell és força irregular, amb juntes molt plenes de morter de calç i lloses de formes molt diverses. L'edifici té dos elements afegits: la sagristia adossada al mur nord i una capelleta al mur meridional.

Conservació general

Regular

Patologies

Humitats.
Campanar d'espadanya enrunat

Façanes

Bo

Interiors

Regular

Paviments

Regular

Cobertes

Regular

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Mitjà

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Ús original esporàdic

Intervencions

Nivell de protecció

BCIL

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La vila d'Avellanet apareix esmentada l'any 1080 a l'acta de consagració de l'església de Santa Cecília d'Elins, com a indret assignat a aquest cenobi. Històricament, però, ha estat vinculada a la vall de Castellbò i, per tant, al seu vescomtat. Les primeres notícies relatives a l'església daten dels anys 1312-1314, en el context de la visita ordenada per l'arquebisbe de Tarragona a les parròquies de la diòcesi d'Urgell, en la qual figura com a església parroquial, condició que perdria posteriorment.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 236.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Església de Sant Pere de Bellestar

Codi P11	Classificació BCIL	
Adreça Major, 16 25712 Bellestar	Referència cadastral 6920101CG6992S0001ZY	
Coordenades UTM 31T0369954-4692033	Altitud 795	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

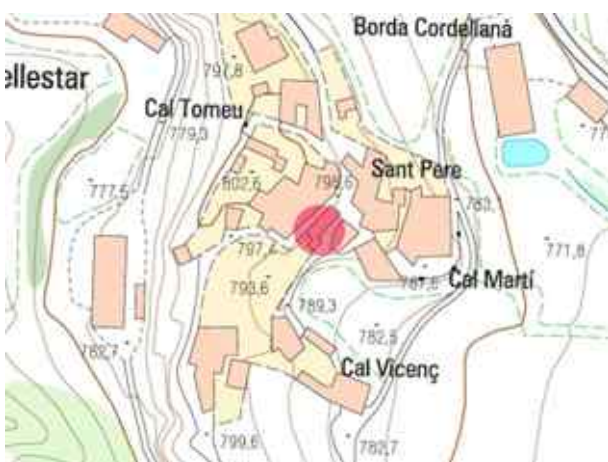

Accés

S'accedeix a Bellestar per una carretera que surt a mà dreta de la carretera que va de la N-260 a Castellbò, a sis-cents metres del seu inici. Bellestar es troba dos quilòmetres i mig més enllà. L'església de Sant Pere es troba al centre del poble.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau capçada a nord-est amb capçalera plana. Actualment presenta una coberta de fusta a doble vessant que sosté un llosat i que substitueix l'antiga volta. Presenta una capella adossada al mur meridional, que s'obre a la nau en arc de mig punt. La nau és separada del presbiteri per un arc faixó. La porta d'accés, adintellada, es troba al mur occidental, i és coronada per un ull de bou circular. El temple presenta altres tres obertures al mur de migdia, dues finestres quadrades al presbiteri, i una espitllera de doble biaix a la nau. Adossat a la cantonada sud-occidental del conjunt hi ha un campanar de torre, de secció quadrangular, i amb coberta de llosa a doble vessant, que s'obre als quatre vents al pis superior. El campanar és arrebossat, a diferència de la resta del temple, que és a pedra vista.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions
Restauració (1998-2000)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de Bellestar apareix mencionat en una carta del bisbe Ponç de Vilamur l'any 1244. L'any 1378 consta que la comanda de Susterris hi tenia establerts 3 homes propis. Bellestar, juntament amb Aravell, població amb la qual formava una batllia, era del vescomte de Castellbò. L'església de Sant Pere, que no apareix en la relació de parròquies de 1575, consta com a tal l'any 1758, amb la sufragània de Sant Joan de Campmajor i les capelles annexes del Roser, de la Concepció, de Sant Marc i de Sant Miquel arcàngel.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63.

Observacions

Informant
Elisabet Martín

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Marc de Bellestar

Codi P12	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Bellestar	Referència cadastral 25028A002001200000XX	
Coordenades UTM 31T0369638-4691337	Altitud 803	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Ermita	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Amb senyalització	

Accés

Es pot accedir des de la població de Bellestar. A l'extrem meridional de la població comença una pista de terra en direcció sud que discorre pel capdamunt de la serra de Sant Marc. A dos-cents metres de la sortida del poble hi ha una bifurcació; cal prendre el camí de la dreta i continuar un quilòmetre més cap al sud fins a trobar la petita església, flanquejada a ponent per una gran casa que l'empetiteix.

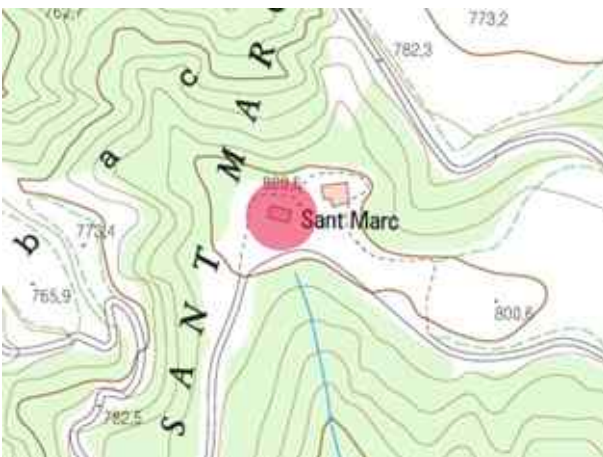
Context

Prats

Descripció

Petit temple d'una sola nau, capçat a ponent amb capçalera plana i amb coberta de fusta de doble vessant que sosté un llosat. Presenta un petit àmbit presbiterial format per una fornícula profunda que no es reflecteix externament en planta. La porta d'accés es troba a la façana de llevant i és en arc de mig punt. A la dreta de la porta, segons el punt de vista de l'espectador, hi ha una finestra quadrangular. L'exterior de l'església està arrebossat. Una gran creu de ferro, plantada a terra, sobresurt de la capçalera de la capella.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions
Restauració (ca. 1975)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La capella de Sant Marc de Bellestar apareix esmentada com a capella annexa de l'església parroquial de Bellestar l'any 1758.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63.

Observacions

Malgrat correspondre la titularitat del temple al Bisbat d'Urgell, aquesta entitat no és titular de la parcel·la on s'enclava

Informant
Elisabet Martín

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Vicenç de Canturri

Codi P13	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 5 25714 Canturri	Referència cadastral 000500500CG59B0001WP	
Coordenades UTM 31T0359115-4692259	Altitud 1390	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

El poble de Canturri es troba a la vall de Pallerols. S'hi accedeix per la carretera N-260 d'Adrall a Sort. Prop d'un quilòmetre i mig després d'haver deixat el poble de Pallerols, a mà dreta, comença una pista forestal que, passat un quilòmetre, porta fins a la població. L'església de Sant Vicenç es troba al centre de la mateixa.

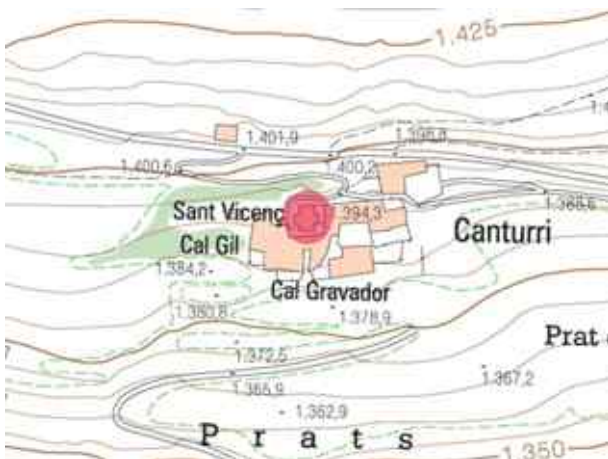
Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada al nord amb capçalera plana i coberta amb una volta de canó que sosté un llosat a doble vessant. Dues capelles laterals, de planta quadrangular i obertes a la nau per un arc de mig punt, aporten un aspecte cruciforme a la planta del temple. Porta d'accés en arc de mig punt al mur meridional, descentrada en relació a la façana i coronada per un ull de bou circular. A l'interior hi ha un cor de fusta als peus i tres altars amb retaules barrocs de guix dels quals n'han desaparegut les pintures. A la capella lateral occidental hi ha una petita xemeneia construïda pels soldats durant la guerra civil.

Conservació general
Dolent

Patologies
**Humitats generalitzades.
Filtració d'aigua.**

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Dolent

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Molt elevat

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària
Fons fotogràfic de l'Arxiu Gavín

Context històric i cultural

El lloc de Canturri figura entre les donacions fetes a l'església del monestir de Santa Cecília d'Elins en la seva consagració de l'any 1080. A l'*Spill*, redactat l'any 1519, figura com a mas habitat per dos germans. La jurisdicció civil era del prior de Santa Maria de Castellbò, com a successor del monestir de Santa Cecília d'Elins, mentre que el mer i mixt imperi era del vescomte. La capella de Sant Vicenç és sufragània de la parroquial de Pallerols del Cantó.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Caldria investigar el destí de les pintures barroques que configuraven els retaules, les quals desaparegueren entre els anys 1972 i 2002.

Informant
Consol Guilló

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Fruitós de Carmeniu

Codi P14	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 15 25712 Carmeniu	Referència cadastral 2922402CG6922S0001MQ	
Coordenades UTM 31T0363190-4692278	Altitud 1123	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'accedeix a Carmeniu per la carretera de Castellbò a Sant Joan de L'Erm. A sis quilòmetres de Castellbò en direcció a l'esmentat santuari, a mà esquerra, es troba un trencall que mena el poble de Carmeniu. L'església de Sant Fruitós es troba al peu del poble.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a ponent amb capçalera plana. Coberta de fusta de doble vessant, que sosté un llosat i que queda visualment separat de la nau per un trebol de canyís arrebossat. La porta, en arc de mig punt, es troba al mur meridional, prop de la cantonada amb la façana oriental. Aquest mur presenta dos ulls de bou circulars situats en dos nivells de la mateixa vertical de la façana. Corona aquesta façana un campanar d'espadanya de dos ulls.

Conservació general

Dolent

Patologies

**Gran esquerda al mur oriental.
Filtració d'aigua.**

Façanes

Regular

Interiors

Dolent

Paviments

Regular

Cobertes

Dolent

Exterior

Regular

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de Carmeniú s'ha identificat amb el topònim *Kasamuniz* que s'esmenta a l'acta de consagració de la catedral de la Seu d'Urgell. Com a indret de la vall de Castellbò, la seva història està íntimament lligada a aquest vescomtat. L'església de Sant Fruitós és un edifici de l'edat moderna, en el qual no resten vestigis de cap construcció anterior, que l'any 1575 tenia desperfectes al llosat que hom manà reparar. En la visita pastoral realitzada aquest any i en l'efectuada l'any 1758, Sant Fruitós era sufragània de la parroquial de Turbiàs. L'any 1904, però, fou segregada d'aquesta parròquia i integrada a la de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63-64.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Pere de Cassovall

Codi P15	Classificació BCIL	
Adreça C/Gran, 5 25714 Cassovall	Referència cadastral 0905602CG6910N0001LQ	
Coordenades UTM 31T0361007-4690556	Altitud 1124	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània		Autoria ---
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

El poble de Cassovall es troba a la vall de Pallerols. S'hi accedeix des de la carretera N-260 d'Adrall a Sort, per la carretera que surt a mà esquerra, passats quatre-cents metres de les darreres cases del poble d'Avellanet. Cal baixar per aquesta carretera durant un quilòmetre i mig fins arribar a Cassovall. L'església de Sant Pere es troba just a l'entrada del poble.

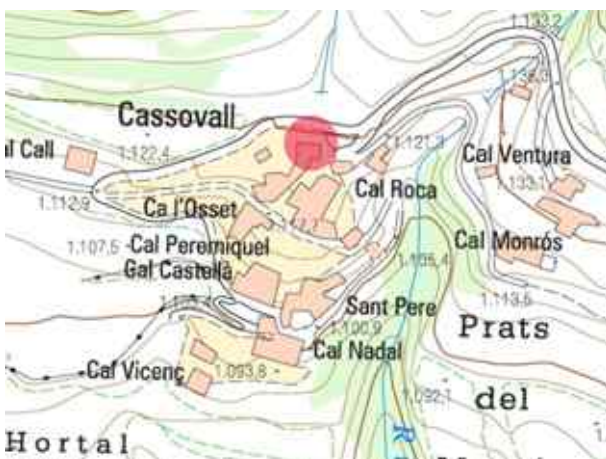
Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada amb capçalera plana orientada a ponent. Presenta una coberta de fusta a doble vessant que sosté un llosat. La porta d'accés es troba a la façana de llevant, és en arc de mig punt i està coronada per un ull de bou circular. Coronant aquesta façana principal hi ha un campanar d'espadanya de dos ulls.

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Bo

Interiors

Bo

Paviments

Bo

Cobertes

Bo

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Ús original esporàdic

Intervencions

Restauració (2008)

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

J. M. GAVIN, *Inventari d'esglésies*, 18. *Alt Urgell-Andorra*, #A.Urg. 250.

Context històric i cultural

El primer esment del lloc de Cassovall i de la seva església data de 1080, en l'acta de consagració del monestir de Santa Cecília d'Elins, on Sant Pere de Cassovall figura entre les donacions fetes a aquest cenobi. L'actual edifici de Sant Pere de Cassovall, però, no conserva cap evidència de l'edifici medieval. Sembla fins i tot que la seva ubicació topogràfica fóra diferent a la del temple primitiu.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Col·legiata de Santa Maria de Castellbò

Codi P16	Classificació BCIL	
Adreça Plaça de l'Església, 1 25712 Castellbò	Referència cadastral 4729604CG6942N0001AQ	
Coordenades UTM 31T0364737-4692932	Altitud 820	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Col·legiata	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària Moderna	Data ---
Estil Gòtic	Senyalització Amb senyalització	

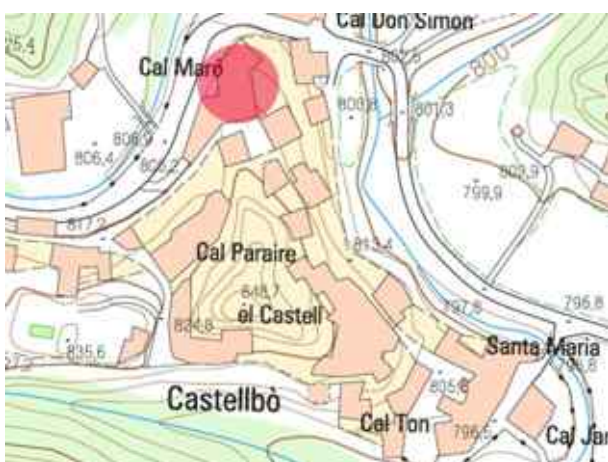

Accés

Per accedir a Castellbò cal prendre la carretera que enllaça la N-260 amb l'estació d'esquí de Sant Joan de l'Erm. Castellbò es troba a nou quilòmetres de la N-260. La col·legiata de Santa Maria es troba a un replà del vessant nord del turó del castell, a l'extrem nord-oest del carrer Major.

Context

Urbà

Descripció

Temple de grans proporcions, d'una sola nau, capçada a nord per un gran absis semicircular i coberta originàriament per volta de cloïca amb llunetes, si bé s'ha substituït recentment per un embigat de fusta sostingut per arcs de diafragma. A la nau s'obren set capelles laterals, tres a llevant i quatre a ponent, a través d'arcs apuntats. Les dues capelles adjacents al presbiteri són de planta semicircular, visibles des de l'exterior, i aporten a la planta de la capçalera un aspecte trilobulat. El conjunt presenta un cos afegit a l'extrem meridional de la nau, projectat a una alçada considerable, que acull les campanes de la col·legiata en tres ulls que s'obren al nivell superior, i coronat per un campanaret d'espadanya de tres ulls. El nivell inferior d'aquest mòdul de l'edifici és ocupat per una portada monumental, en arc apuntat en degradació coronat per un ull de bou circular, també en degradació.

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Bo

Interiors

Bo

Paviments

Bo

Cobertes

Bo

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Ús original

Intervencions

Restauració (1994-2009)

Nivell de protecció

BCIL

Protecció proposada

BCIN

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Fons fotogràfic del CEC.

Context històric i cultural

L'esment més antic de la parròquia de Castellbò, que no figura a l'acta de consagració de la catedral de la Seu d'Urgell, data de 1233, tot i que sabem que anteriorment el vescomte Arnau ja n'havia expulsat el rector. La dedicació a Santa Maria figura al llibre de visites que els delegats de l'arquebisbe de Tarragona dugueren a terme els anys 1312 i 1314. L'any 1436, amb la supressió del monestir de Santa Cecília d'Elins el papa Eugeni IV creava la col·legiata de Castellbò amb les rendes d'aquell cenobi. La col·legiata perviuria com a tal fins al segle XIX, moment en què s'extingiria l'any 1851, i l'església tornaria a ser parroquial d'aleshores ençà.

Bibliografia

C. GASCÓN, "La col·legiata de Castellbò", *Cadí-Pedraforca*, 3, Cassà de la Selva 2007, p. 94-95.

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63.

J. SANSALVADOR; E. PEIDRÓ, *El romànic poc conegut de l'Alt Urgell*, Barcelona 1998, p. 55-56.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de la Mare de Déu del Remei de Castellbò

Codi P17	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Castellbò	Referència cadastral 25028A015002520000XG	
Coordenades UTM 31T0365363-4692750	Altitud 795	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Es troba a mig quilòmetre de les primeres cases de Castellbò, venint de la Trobada, just a tocar de la carretera, a mà esquerra en direcció a Castellbò.

Context

Erms

Descripció

Església d'una sola nau, amb capçalera trapezoidal orientada a llevant, més estreta i baixa que el cos de la nau i coberta amb un llosat a un vessant. La nau és coberta per un llosat a doble vessant. La porta d'accés es troba a la façana occidental, és adintellada i, junt amb l'ull de bou circular que la corona, configuren les úniques obertures del temple. Remata la façana occidental un campanar d'espadanya d'un sol ull.

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Bo

Interiors

Bo

Paviments

Bo

Cobertes

Bo

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Magatzem

Intervencions

Rehabilitació (2001)

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària
Arxiu fotogràfic del CEC.

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Pont de Castellbò

Codi P18	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Castellbò	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0364867-4692773	Altitud 794	Accessibilitat Accessibilitat
Tipus d'element patrimonial Edificacions públiques i comunitàries Pont	Autoria Autoria	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Pont situat a la vila de Castellbò, sobre el riu homònim, que uneix el nucli central de la vila amb l'arrabal situat a l'altra riba del riu, més al sud. Per arribar a aquesta població cal prendre la carretera que enllaça la N-260 amb l'estació d'esquí de Sant Joan de l'Erm. Castellbò es troba a nou quilòmetres de la N-260.

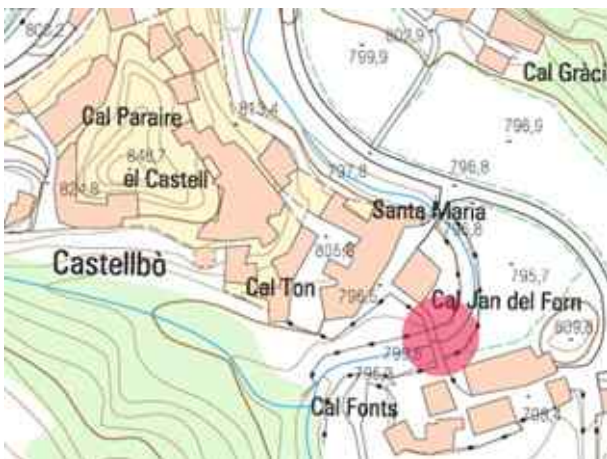
Context

Urbà

Descripció

Pont de notables dimensions, d'un sol ull en arc rebaixat i perfil en eskena d'ase.

Conservació general
Regular

Patologies
Filtracions d'aigua.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Municipal / Comunal

Utilització
Ús original

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El pont de Castellbò és esmentat a la Resposta de les Vall de Castellbò al qüestionari de Zamora, de 1788, segons els termes següents: “Ay [...] un puente de un arco, largo 22 varas 6 palmos, ancho 1 vara 7 palmos, alto 7 varas y por él pasa el camino real. No está bien conservado, no se sabe su antigüedad ni el Arquitecto que le hizo ni quien mandó hacerle.”

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Pont del camí d'Albet

Codi P19	Classificació BCIL	
Adreça Ctra. d'Albet, km. 2 25712 Albet	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0362776-4695060	Altitud 984	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions públiques i comunitàries Pont	Autoria ---	
Època Contemporània	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

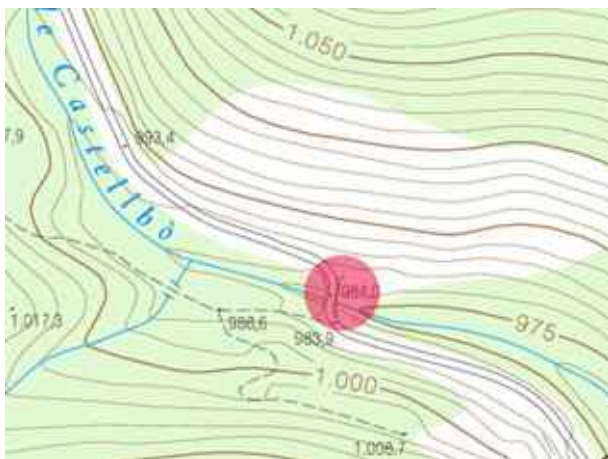

Accés

Sortint de Castellbò cap a ponent, a mig quilòmetre de la població, cal prendre la carretera que discorre en direcció oest i seguir-lo durant prop de tres quilòmetres fins arribar al pont d'Albet, per on la carretera travessa el riu d'Albet.

Context

Bosc de ribera.

Descripció

Pont d'un sol ull en arc de mig punt, construït amb llosa disposada fent filades no gaire regulars, i arrebossat a les baranes i a l'extradòs de l'arc.

Conservació general

Bo

Patologies

Despreniment de l'arrebossat.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Ús original

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Documentació

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Fruitós de Guils del Cantó

Codi P20	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 1 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 8697713CG5889N0001LR	
Coordenades UTM 31T0358660-4689789	Altitud 1408	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data 1676
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'accedeix al poble de Guils per la carretera N-260 d'Adrall a Sort. A 20 quilòmetres d'Adrall, passat un revolt molt pronunciat amb un mirador amb vistes sobre la vall de Pallerols i bona part de l'Urgellet, cal prendre un trencall a mà esquerra. El poble de Guils es troba un quilòmetre més enllà i l'església està al centre de la població.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, molt ampla, de planta basilical i capçada amb capçalera plana orientada a nord-oest, tot i que presenta poderoses evidències d'haver experimentat un canvi d'orientació del seu altar major en algun moment indeterminat. La nau és coberta per quatre trams de volta de canó amb llunetes, que descansa sobre un fris motllurat i que sosté un llosat a doble vessant. Presenta dues capelles laterals que s'obren a la nau a través d'arcs de mig punt. La façana occidental presenta petites finestres quadrangulars obertes en alt. La porta d'accés, adintel·lada, es troba a la façana meridional i presenta la data 1676, i a la façana nord hi ha un ull de bou circular. El conjunt, construït amb la pedra rogenca típica del país, presenta un campanar de torre, de secció quadrangular i coronat per un teulat piramidal de llosa, adossat a la façana meridional.

Conservació general
Regular

Patologies
Humitats.

Façanes
Regular

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Regular

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El primer esment d'aquesta església data de l'any 901, en un testament que explica com el temple fou consagrat pel bisbe Nantigís d'Urgell, a prec del prevere Adeudat, que havia reconstruït i engrandit l'edifici antic, i construït de nou un campanar. La parròquia és esmentada a l'acta de consagració de la catedral de la Seu d'Urgell. L'església actual és una construcció moderna, del segle XVII. No queda cap evidència del temple medieval.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Portada de Sant Magí de Guils del Cantó

Codi P21	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 14 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 8697804CG5889N0001GR	
Coordenades UTM 31T0358658-4689775	Altitud 1405	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Portada d'església	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Renaixentista	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'arriba al poble de Guils per la carretera N-260 d'Adrall a Sort. A 20 quilòmetres d'Adrall, passat un revolt molt pronunciat amb un mirador amb vistes sobre la vall de Pallerols i bona part de l'Urgellet, cal prendre un trencall a mà esquerra. El poble de Guils es troba un quilòmetre més enllà. La portada es troba a una casa del carrer que porta a l'església, just superada aquesta, a mà dreta.

Context

Urbà

Descripció

Portada en arc de mig punt, ressaltat per una motllura de mitja canya i adovellada, amb grans carreus, els quals contenen una sèrie de petits cercles gravats que conformen la seva decoració, en principi un cercle a cada carreu a excepció del que configura la clau de l'arc, que n'hi té tres. Aquest mateix carreu conté una creu llatina, també gravada, inscrita en un triangle invers.

Conservació general
Regular

Patologies
Carreus foradats per passar el cablejat.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització
Ús original

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façana carrer Únic, 14

Documentació gràfica complementària

J. M. GAVIN, *Inventari d'esglésies*, 18. Alt Urgell-Andorra, #A.Urg. 185.

Context històric i cultural

Al poble de Guils es diu que la portada prové de l'antiga capella de Sant Magí, la qual estaria situada al despoblat de Sant Magí, que és mencionat a l'*Spill* l'any 1519 com a "lloc derruït y deshabitat, e no és memòria de hòmens l'agen vist poblat; vaga e tot és boscatges". No es pot descartar l'existència en aquest nucli d'una antiga església dedicada a sant Magí, que perdurés posteriorment com a capella de la qual, però, no se n'ha trobat cap referència.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Climent de la Torre

<i>Codi</i> P22	<i>Classificació</i> BCIL	
<i>Adreça</i> 25712 Sant Climent	<i>Referència cadastral</i> 25028A016000370000XP	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0366823-4694313	<i>Altitud</i> 1043	<i>Accessibilitat</i> A peu-fàcil
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Edificacions religioses Capella	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Medieval	<i>Època secundària</i> ---	<i>Data</i> ---
<i>Estil</i> ---	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

Accés

S'accedeix a Sant Climent de la Torre per una pista que surt de Mas d'en Roqueta, al nord de la població d'Aravell, en direcció nord-oest. Cinc quilòmetres més amunt hom troba, a mà esquerra, una residència de nova construcció, que substitueix l'antic Mas de la Torre de Sant Climent, i que presenta una gran parcel·la tancada, dedicada a la cria de cavalls. A mà dreta, davant per davant de la casa, comença un corriol que travessa un barranc. Per arribar a l'església de Sant Climent, perfectament visible des de la pista, cal caminar uns tres-cents metres.

Context

Pastures, sotabosc.

Descripció

Església d'una nau capçada a nord-est per un absis lleugerament descentrat, de forma de ferradura, cobert amb volta de quart d'esfera, que li dona un aspecte arcaic. Al mur meridional hi ha el portal, d'una arcada simple. El temple també presenta dues finestres absidals de doble esqueixada i una altra finestra, també de doble esqueixada, a la façana de ponent. Sobre aquesta darrera hi ha un campanar d'espadanya de dos ulls ben conservat. Sobre la paret que recolza sobre l'arc presbiteral hi ha un altre campanaret d'espadanya, de tamany inferior i d'un sol ull. L'aparell és de lloses de pedra en filades força irregulars.

Conservació general
Dolent

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes
Dolent

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Destruït

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Molt elevat

Titularitat

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'església de Sant Climent apareix esmentada, dins del deganat d'Urgell, en el llibre de la dècima del Bisbat d'Urgell de 1391, com a Sant Climent de Sallent, ben diferenciada de l'església de Sallent. L'any 1575 Sant Climent de la Torre gaudia de la categoria d'església parroquial, encara que s'especifica que la parròquia constava només de 5 cases allunyades de l'església. L'any 1758 Sant Climent havia perdut la categoria de parròquia i havia estat agregada a Sant Vicenç de Sendes; tenia encara cementiri al servei de 5 o 6 cases que en depenien. L'any 1904 era només una capella del terme de Sendes.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 243-244.

Observacions

El propietari de l'actual Mas de la Torre de Sant Climent i el Bisbat d'Urgell se'n disputen la propietat.

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Monestir de Santa Cecília d'Elins

Codi P23	Classificació BCIL	
Adreça Cal Monestir 25714 Cassovall	Referència cadastral 25028A013003690000XM	
Coordenades UTM 31T0361253-4690089	Altitud 997	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Monestir	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Sense senyalització	

Accés

L'antiga església del monestir de Santa Cecília d'Elins és actualment una casa de pagès coneguda amb el nom de cal Monestir que es troba a dos quilòmetres de Cassovall, seguint la pista que surt d'aquesta població en direcció a ponent i que gira en un revolt pronunciat cap a llevant després de travessar el riu de Pallerols. La casa es troba a un nivell inferior de l'esmentada pista.

Context

Camps de conreu

Descripció

Les restes de l'església de l'antic monestir de Santa Cecília d'Elins han estat aprofitades per construir una casa de pagès amb les corresponents estructures agroramaderes. Malgrat tot, es fa perfectament visible dins de les construccions actuals l'antiga església, que tingué unes dimensions considerables i originàriament una planta basilical de tres naus encapçalades a ponent per tres absis semicirculars. Del cos de les naus només es conserven els murs perimetrals i el mur, amb tres arcs formers, que separava la nau central de la meridional, així com una part del brancal meridional de l'absis central i vestigis de la seva cobertura. Les cobertes originals han desaparegut totalment i, actualment, les cobertes dels àmbits de les naus laterals són més elevades que les de la nau central, circumstància que és inversa a la disposició original. La porta principal, en arc de mig punt, s'obre a la façana de llevant, on l'àmbit de la nau central és ressaltat amb dues pilastres. L'aparell és de carreus de pedra sorrenca d'un característic color vermellós, ben tallats i escairats i disposats en filades molt regulars.

Conservació general
Regular

Patologies
Problemes estructurals amb les empentes dels suports.

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Regular

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular
Nivell de protecció
Cap

Utilització
Usos agraris
Protecció proposada
BCIN

Intervencions
Transformació en habitatge (ca.1940)
Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Plànol de J. Puig i Cadafalch a PUIG I CADAFALCH, J.; FALGUERA, A.; GODAY, J., *L'arquitectura romànica a Catalunya*, I.

Context històric i cultural

El monestir de Santa Cecília d'Elins és documentat des de l'any 865. L'any 1079, sembla que després d'un període de decadència, el cenobi passà a ser un monestir femení sota la regla de sant Benet, canvi que, malgrat nombroses pressions i acusacions, particularment dures des del proper monestir de Sant Serni de Tavèrnoles, es mantindria durant la resta de l'edat mitjana. En plena crisi baix-medieval, l'any 1392, la comunitat fou traslladada a la vila de Castellbò i fou suprimida definitivament l'any 1436. L'any 1680 el monestir era arruïnat i, a partir d'un moment indeterminat fou utilitzat com a borda. Cap a la dècada de 1940 fou parcialment transformada en mas per la família que hi habita actualment.

Bibliografia

PUIG I CADAFALCH, J.; FALGUERA, A.; GODAY, J., *L'arquitectura romànica a Catalunya*, I, Barcelona 1909, p. 386-391.
CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 237-242.

Observacions

Informant
Ramon Roqué

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Fruitós de Mas d'en Pere

Codi P24	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Mas d'en Pere	Referència cadastral 25028A017001320000XU	
Coordenades UTM 31T0364240-4694276	Altitud 929	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Des de Castellbò, seguint la carretera de Sant Joan de l'Erm, cal prendre la pista de Solanell, a la sortida de la població en direcció nord, un cop travessat el riu de Castellbò. Cal seguir aquesta pista fins arribar a un trencall, a un quilòmetre i mig de la vila, que surt de la dreta del camí principal cap a Solanell. La casa anomenada Mas d'en Pere es troba a uns tres-cents cinquanta metres d'aquest trencall. L'església de Sant Fruitós és un edifici exempt que es troba a ponent de la casa, just a l'altra banda del camí.

Context

Camps abandonats.

Descripció

Petita capella de planta rectangular, capçada amb capçalera plana orientada a ponent. Coberta de fusta amb llosat a doble vessant. La porta d'accés es troba a la façana de llevant, presenta un arc rebaixat i està coronada per un òcul circular. Aquesta façana està construïda amb tàpia, la qual es reforça amb entramat de fusta. L'accés al temple és precedit per un petit recinte de planta rectangular amb un pilar quadrat, que fa suposar l'existència d'un pòrtic.

Conservació general
Dolent

Patologies
**Filtracions d'aigua.
Vegetació invasiva.**

Façanes
Dolent

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Dolent

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Molt elevat

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia
GRAN GEOGRAFIA COMARCAL DE CATALUNYA, vol. 15, Barcelona 1996, segona edició, p. 183.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

Capella de Sant Francesc del Mas d'en Roca

Codi P25	Classificació BCIL	
Adreça Mas d'en Roca 25712 Sallent	Referència cadastral 25028A016000510000XD	
Coordenades UTM 31T0368108-4694096	Altitud 990	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Per arribar a Sant Francesc de Mas d'en Roca, cal prendre la pista que surt de Mas d'en Roqueta, al nord de la població d'Aravell, en direcció nord-oest. Dos quilòmetres més amunt hom troba, a mà dreta, un trencall on comença una pista tallada per una sirga metàl·lica que, en principi, es pot enretirar per poder passar. Cal seguir aquesta pista, que gira cap al nord immediatament, durant prop d'un quilòmetre i mig, fins arribar al mas d'en Roca, al nord del qual, separat per la mateixa pista, queda la capella de Sant Francesc.

Context

Erms

Descripció

Capella d'una sola nau amb capçalera plana orientada a nord. Un embigat de fusta sosté un llosat de doble vessant força nou. La façana original de migdia, que era retranquejada i amb un ull de bou circular que coronava una porta rectangular, ha estat recentment reblerta fins a quedar tota la façana a la mateixa vertical, i s'hi ha afegit una porta metàl·lica. Els murs mantenen restes d'arrebossat.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Regular

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Particular

Utilització
Magatzem

Intervencions
Rehabilitació

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària
J. M. GAVIN, Inventari d'esglésies, 18. Alt Urgell-Andorra, #A.Urg. 88

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Martí del Mas d'en Roqueta

Codi P26	Classificació BCIL	
Adreça Mas d'en Roqueta 25712 Aravell	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0368584-4691980	Altitud 753	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

De la població d'Aravell surt una carretera en direcció nord que ressegueix el perfil del camp de golf d'Aravell. A mig quilòmetre del poble hi ha un trencall que condueix, en direcció nord, al Mas d'en Roqueta, un petit nucli reconvertit parcialment en restaurant i allotjament rural. La capella de Sant Martí ocupa una part de l'edificació que es troba més al nord de tot el conjunt, coneguda amb el nom de Mas d'en Ramonet.

Context

Camps de conreu

Descripció

Església d'una sola nau, que ocupa prop de la quarta part de l'edifici residencial, actualment abandonat, conegut amb el nom de Mas d'en Ramonet. Externament només es reconeix per una porta en arc de mig punt, situada a l'extrem nord de la façana de l'edifici i coronada per una finestra quadrangular. A l'interior, la capella ocupa tota l'amplada de l'edifici, és d'una sola nau, orientada al nord-est i coberta amb volta de canó. Externament, tret de la porta – i antigament de l'ull de bou circular que la coronava, actualment reconvertit en finestra quadrangular – no hi ha cap altre element arquitectònic o ornamental que faci pensar en una capella.

Conservació general
Dolent

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Regular

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell i preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

Capella de la Mare de Déu dels Dolors de cal Porredon

Codi P27	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Mas Porredon	Referència cadastral 25028A001000810000XX	
Coordenades UTM 31T0369973-4693909	Altitud 1042	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

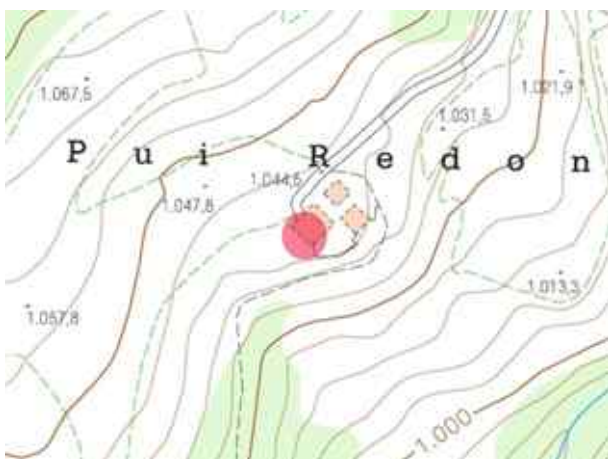

Accés

S'hi accedeix per una pista que comença darrere de l'Escola de Capacitació Agrària del Pirineu, a la població de Bellestar, que porta, en direcció nord a l'antic nucli de Campmajor. Dos quilòmetres més amunt, passat un camp de tir abandonat, hi ha un trencall que surt a mà esquerra i que està tancat per una cadena. Seguint el camí a peu uns cinc-cents metres s'accedeix a cal Porredon, que és el gran casal en ruïnes que es veu a l'altra banda del barranc. L'església dels Dolors es troba a l'extrem sud-occidental del conjunt.

Context

Camps abandonats.

Descripció

Petita església de planta quadrangular i capçalera plana, orientada al nord-oest, adossada a les estructures agrícoles i residencials que configuraven cal Porredon. La coberta, originàriament de fusta i a doble vessant, sostenia un llosat que és actualment ensorrat, i a sobre de les estructures que resten dempeus s'endevina un petit campanar d'espadanya, parcialment destruït, que originàriament fou d'un sol ull.

Conservació general

Ruïnós

Patologies

Pròpies dels estadis d'abandó.
Vegetació intrusiva.

Façanes

Dolent

Interiors

Ruïnós

Paviments

Ruïnós

Cobertes

Destruït

Exterior

Dolent

Risc de destrucció

Molt elevat

Titularitat

Particular

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Documentació

Documentació gràfica complementària

J. M. GAVÍN, *Inventari d'esglésies, 18. Alt Urgell-Andorra, #A.Urg. 30.*

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Raül Olivares

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

Església de Sant Vicenç de Montferrer

Codi P28	Classificació BCIL	
Adreça Església, 1 25711 Montferrer	Referència cadastral 0690302CG7809S0001XR	
Coordenades UTM 31T0370588-4689084	Altitud 732	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data 1771
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

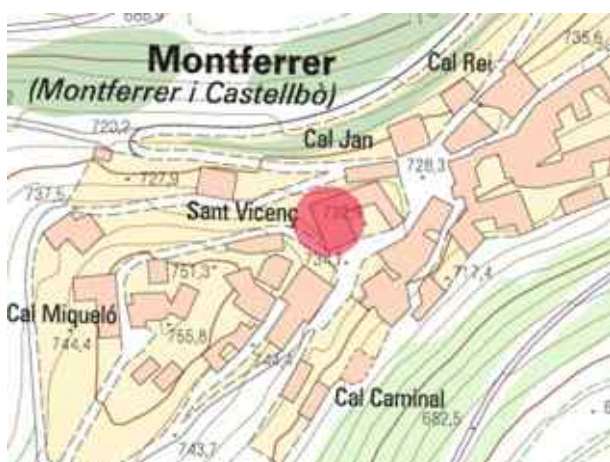

Accés

S'accedeix a Montferrer des d'una cruïlla situada a la N-260, a tres quilòmetres i mig de la Seu d'Urgell en direcció a Lleida. Arribats a aquest punt, cal prendre la carretera que surt a mà esquerra i, tres-cents metres més enllà, en una nova cruïlla, cal prendre la carretera que surt a mà dreta fins a arribar, quatre-cents metres més enllà, al poble de Montferrer. L'església de Sant Vicenç es troba al centre de la població.

Context

Urbà

Descripció

Església de planta basilical, d'una sola nau capçada a nord-oest amb capçalera plana. La nau és coberta amb cinc trams de volta de canó amb llunetes, separats per arcs torals, que arrenca d'un fris motllurat, i a ella s'obren també tres parelles de capelles laterals a banda i banda, a través d'arcs de mig punt i intercomunicades entre elles. El temple presenta un cor de fusta als peus, que descansa sobre una estructura d'obra oberta a la nau a través d'un arc rebaixat. A diferència de l'interior, els paraments externs són en pedra vista. L'accés del temple es troba a la façana sud-est. Es tracta d'una porta en arc de mig punt, coronat per un ull de bou circular. D'aquesta façana, concretament de la seva cantonada de llevant, arrenca un campanar de torre de secció quadrangular, amb obertures als quatre vents al pis superior i coronat per una terrassa amb merlets.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions
Restauració (2005)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària
Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'església de Montferrer és documentada des de l'any 1093, encara que el castell de Montferrer és documentat almenys de dos anys abans. En un testament de l'any 1125, vinculat al castell de Montferrer, s'esmenten els clergues de l'església de Sant Vicenç. El lloc i el castell de Montferrer passaren a l'església d'Urgell a principis del segle XIII, possessió que mantingué fins al segle XIX. L'Església parroquial de Sant Vicenç fou visitada pels delegats de l'arquebisbe de Tarragona els anys 1312 i 1314. L'actual església és cap de la demarcació parroquial que inclou la veïna parròquia d'Arfa.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 62.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

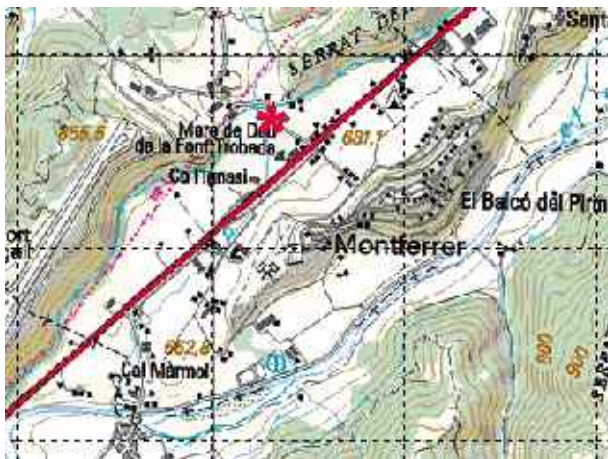
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Ermita de la Mare de Déu de la Trobada

Codi P29	Classificació BCIL	
Adreça Plaça de la Trobada, 3 25711 Montferrer	Referència cadastral 0296501CG7809S0001FR	
Coordenades UTM 31T0370283-4689672	Altitud 689	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Ermita	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'accedeix a l'església de la Mare de Déu de la Trobada des d'una cruïlla situada a la N-260, a tres quilòmetres i mig de la Seu d'Urgell en direcció a Lleida. Arribats a aquest punt, cal prendre la carretera que surt a mà dreta i, a menys de tres-cents metres, hom troba una plaça a mà esquerra on hi ha l'ajuntament de Montferrer i Castellbò i l'església de la Trobada.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, de planta rectangular, capçada a llevant per una capçalera de planta quadrangular, més estreta que la nau, a la qual s'obre a través d'un arc de mig punt. La capçalera està coberta amb volta de canó i presenta dues finestres en arc de mig punt. La nau és coberta per cinc trams de volta de llunetes que sostenen un llosat a doble vessant. A la part alta de la nau, als seus extrems de llevant i de ponent, hi ha dos ulls de bou amb vitralls moderns. La porta del temple és a la façana occidental, i s'obre directament a la nau a través d'un arc de mig punt. Està flanquejada per dues finestres quadrangulars amb reixes de forja. Adossat a aquesta façana hi ha un porxo cobert per un llosat de fusta de doble vessant, més baix que la façana i amb embigats que reposen sobre uns pilars de secció quadrangular. Els murs laterals de l'edifici són reforçats per cinc grans contraforts a banda i banda.

Conservació general
Bo

Patologies
Presència de restes arqueològiques sense protecció

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions
Excavació arqueològica (1998-1999)

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

J. GAVÍN, *Inventari d'esglésies*, 18. Alt Urgell-Andorra, #A.Urg. 28

Context històric i cultural

La construcció de l'actual església de Santa Maria de la Trobada, fou iniciada l'any 1602 i experimentà nombroses reformes durant el segle XVIII. Anteriorment, hi havia hagut una església romànica, construïda al segle XI i identificada com a Sant Pere i Sant Feliu de Hiel, advocació que es perd durant la baixa edat mitjana, moment en què l'església experimenta una profunda reforma i s'hi afegeixen els paviments de còdols encara visibles avui en dia. Aquesta església romànica, s'hauria assentat sobre un temple anterior, preromànic o paleocristià. Els treballs arqueològics daten aquesta fase cap als segles VI o VII, en una època contemporània a la implantació del cristianisme en aquest sector del Pirineu i a la creació del bisbat d'Urgell.

Bibliografia

P. FARRÀS, A. VILLARÓ, "L'església de la Mare de Déu de la Trobada, campanyes d'excavació 1998-1999, *Revista d'Arqueologia de Ponent*, nº 10 (2000), p. 218-222.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Romà de Pallerols

Codi P30	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 2 25714 Pallerols	Referència cadastral 1008602CG6910N0001RQ	
Coordenades UTM 31T0361126-4690888	Altitud 1250	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions eclesiàstiques Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

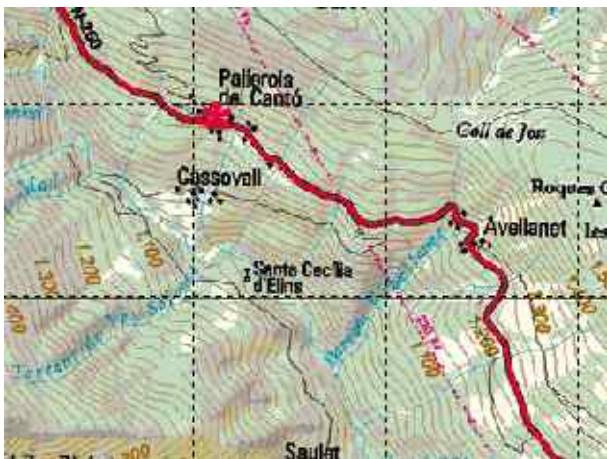

Accés

El poble de Pallerols es troba a la vall homònima. S'hi accedeix per la carretera N-260 d'Adrall a Sort, i es troba a 13 quilòmetres d'Adrall. L'església es troba dins del poble, ben bé al costat esquerre, en direcció a Sort, de la carretera que el travessa.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, amb la capçalera plana orientada al sud, per bé que aquesta orientació es va invertir a causa de l'afectació de la carretera sobre l'edifici. L'actual capçalera presenta dues grans obertures a banda i banda, en forma de triangles invertits. Dues capelles s'obren a la nau per llevant, en arc de mig punt, mentre que una tercera ha estat reconvertida en sagristia. Al mur occidental, hi ha restes d'antigues capelles cegades. L'edifici integrava la rectoria, que ocupava la planta superior i que presentava dues finestres rectangulars sobre la porta d'accés al temple, al mur nord, actualment cegades. El conjunt, que presentava una antiga porta d'accés al mur de llevant, és cobert per un llosat a doble vessant. Cap a la dècada de 1920 s'hi construí un campanar de torre, de secció quadrangular i amb coberta piramidal de llosa, adossat a la cantonada nord-est.

Conservació general

Regular

Patologies

Façanes

Regular

Interiors

Regular

Paviments

Regular

Cobertes

Bo

Exterior

Regular

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Ús original esporàdic

Intervencions

En procés de restauració des de 2005

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de Pallerols és documentat des de l'any 901. L'any 1080, en l'acta de consagració de Santa Cecília d'Elins, la vila de Pallerols apareix com una de les seves possessions. Posteriorment, amb la seva supressió passà a formar part de les rendes de la col·legiata de Castellbò. L'església de Sant Romà fou visitada els anys 1312 i 1314 pels delegats de l'arquebisbe de Tarragona. L'actual edifici de Sant Romà i Sant Marc és un edifici molt transformat, i no sembla conservar vestigis de l'obra original.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Actualment és objecte d'una restauració abusiva, que està acabant amb diversos elements i estructures del conjunt.

Informant

Lluís Obiols

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Santuari de Sant Joan de l'Erm nou

Codi P31	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Sant Joan de l'Erm	Referència cadastral 25028A019000490000XZ	
Coordenades UTM 31T0359206-4697482	Altitud 1720	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Ermita	Autoria Isidre Puig	
Època Contemporània	Època secundària ---	Data 1959
Estil Modernista	Senyalització Amb senyalització	

Accés

L'església de Sant Joan de l'Erm nou es troba a dinou quilòmetres de Castellbò, seguint la carretera que, passant per Turbiàs, les Eres i Sant Andreu, porta fins a les pistes d'esquí de Sant Joan. El temple es troba mig quilòmetre abans d'arribar a l'estació d'esquí de la Basseta, a mà esquerra entre els avets.

Context

Bosc, pistes d'esquí.

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a nord per una capçalera plana que ocupa el nivell inferior del campanar. Coberta amb un llosat amb un doble vessant molt pronunciat, que és rematat al frontis. A l'interior de la nau presenta dos arcs faixons de perfil parabòlic. El presbiteri, més estret que la nau, s'obre a aquesta a través d'un arc també de secció parabòlica. El conjunt té grans finestrals per on entra molta llum i, a sobre de la portada situada al mur meridional, un ull de bou circular. Presenta un curiós campanar de torre adossat al mur nord, de secció prismàtica i de perfil triangular. L'exterior del conjunt és revestit amb pedra. L'interior és arrebossat.

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Bo

Interiors

Bo

Paviments

Bo

Cobertes

Bo

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Ús original

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'antic santuari de Sant Joan de l'Erm patí un incendi el mes de desembre de 1935 i, durant la guerra civil, a causa de la seva proximitat al front del Pallars, va completar la seva ruïna. Per aquest motiu, uns anys després de la guerra, concretament el 1959, fou construït un nou santuari al coll de la Basseta, més proper a la vila de Castellbò. L'arquitecte, Isidre Puig Boada, fou seguidor i estudiós d'Antoni Gaudí.

Bibliografia

C. XAM-MAR, M. GRAU, *Alt Urgell. Una visió de conjunt*, vol. II, la Seu d'Urgell 2003, p. 227-228.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Serni de Sallent

Codi P32	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Sallent	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0367174-4695670	Altitud 1298	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

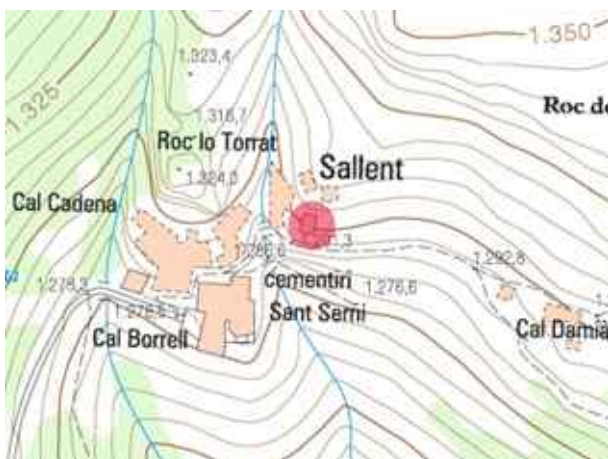

Accés

S'accedeix a Sallent per una pista que surt de Mas d'en Roqueta, al nord de la població d'Aravell, en direcció nord-oest. Sis quilòmetres i mig més amunt, passat el Mas de la Torre de Sant Climent hom troba una cruïlla: el camí a mà esquerra porta fins a Sendes i el que es troba a mà dreta cap a Sallent. El trencall de Sallent es troba un quilòmetre i mig més amunt. Cal prendre el camí que surt a mà dreta per accedir al poble. L'església de Sant Serni es troba al capdamunt d'una roca, sobre les cases més altes del nucli.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, orientada a nord i capçada amb capçalera plana. Presenta una coberta en volta de canó que sosté un llosat a doble vessant. A la façana meridional hi ha la porta d'accés, arc rebaixat i descentrada cap a ponent respecte l'eix de simetria del mur. Un campanar d'espadanya d'un sol ull, parcialment ensorrat, culmina aquesta façana.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general

Dolent

Patologies

Humitats.

Façanes

Regular

Interiors

Regular

Paviments

Regular

Cobertes

Dolent

Exterior

Regular

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de preservació

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La primera notícia relativa a Sallent data de l'any 1010. L'any 1068 hi ha un nou esment que, com l'anterior, presenta altres topònims vinculats amb la vall de Castellbò, motiu que permet diferenciar-lo de la població de Sallent del municipi de Coll de Nargó. L'església de Sallent, junt amb la de Sant Climent de Sallent (futur Sant Climent de la Torre), apareix en la relació de la dècima del Bisbat d'Urgell de 1391, dins del deganat de l'Urgellet. L'església de Sant Serni depenia de Sendes, i posteriorment fou annexionada a la parròquia de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Andreu

Codi P33	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 6 25712 Sant Andreu	Referència cadastral 0355903CG6905N0001PD	
Coordenades UTM 31T0360710-4695286	Altitud 1345	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària Moderna	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Amb senyalització	

Accés

El poble de Sant Andreu de Castellbò es troba a catorze quilòmetres de Castellbò, seguint la carretera de Sant Joan de l'Erm, passats les Eres i Turbiàs. L'església es troba al capdamunt del poble, davant per davant de cal Segú, un antic casal de la població convertit en allotjament rural.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, molt modificada per les ampliacions. La planta és lleugerament trapezoidal, seccionada amb arcs faixons apuntats, és encapçalada a llevant per un absis semicircular llis. Presenta una finestra absidal i dues més en la primitiva nau que donen al mur de migdia, on hi ha també la portalada de simples dovelles a la part afegida. És particularment singular la forma del campanar d'espandanya de dos ulls, recolzat sobre una part de l'absis tot seguint-ne la superfície cilíndrica; queda cobert en dues seccions, una més alta que l'altra, però seguint els dos pendents de la nau. L'aparell és fet de lloses de pedra gairebé col·locades en sec i ben conservades. A la façana de ponent hi ha un parell de filades en *opus spicatum*.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general
Regular

Patologies
Filtracions d'aigua.

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions
Restauració (2005)

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El topònim de Sant Andreu apareix en un document de l'any 914 del monestir de Sant Serni de Tavèrnoles, on apareixen diversos cenobis de la vall de Castellbò sotmesos pel bisbe d'Urgell al monestir, entre els quals hi consta un Sant Andreu, tot i que s'especifica la seva ubicació. Com a indret de la vall de Castellbò, la seva història està íntimament vinculada a la del vescomtat. L'església de Sant Andreu, sufragània de la de Santa Creu, ha estat annexada més recentment a la parròquia de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 234-235.

Observacions

L'església conserva tres talles de fusta barroca: una imatge de sant Andreu, una de la Mare de Déu amb l'Infant i una imatge vestida de la Mare de Déu, així com una creu processional, també barroca i també de fusta, que estan en precari degut a la manca de mesures de seguretat imperants al temple. Caldria corregir aquestes mancances per tal que aquestes imatges poguessin romandre a Sant Andreu amb tota seguretat.

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

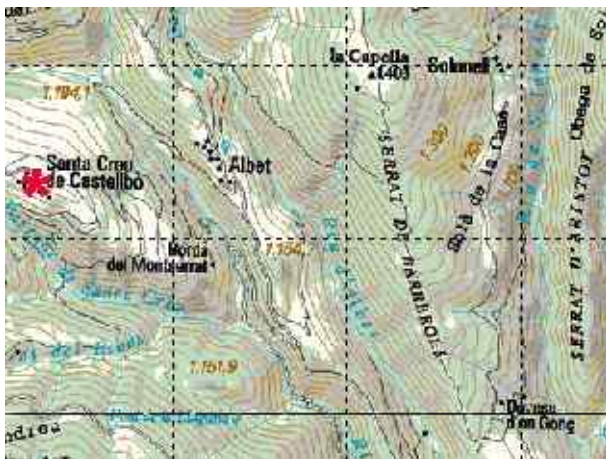
Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Santa Creu

Codi P34	Classificació BCIL	
Adreça Únic, 18 25712 Santa Creu	Referència cadastral 0865904CG6906N0001FU	
Coordenades UTM 31T0361147-4696353	Altitud 1312	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

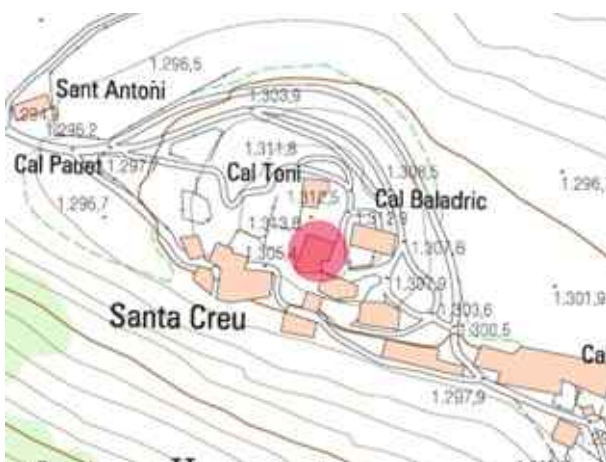

Accés

Es pot accedir al poble de Sant Creu per la carretera de Castellbò a Sant Andreu, o bé per la carretera d'Albet. Des de Sant Andreu, cal prendre la carretera que puja a les pistes de Sant Joan de l'Erm. Passats dos quilòmetres i mig, hi ha un trencall a mà dreta, on comença una carretera enquitranada que, dos-cents metres més enllà, arriba al poble de Santa Creu. L'església es troba dins de la població, en una situació lleugerament prominent.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, encapçada a nord amb capçalera plana, i coberta amb volta de canó que suporta un llosat a doble vesant. A banda i banda presenta dues capelles laterals, obertes a la nau a través d'un arc de mig punt, que sobresurten de la nau en planta. La del mur de llevant està adossada a la sagristia. La porta d'accés, a la façana meridional, és en arc rebaixat i presenta una motllura enguixada, igual que l'ull de bou circular que la corona. Culminant el mur occidental hi ha un campanar d'espadanya d'un sol ull.

Conservació general
Regular

Patologies
Filtracions d'aigua.

Façanes
Regular

Interiors
Regular

Paviments
Bo

Cobertes
Regular

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions
Restauració (1950)

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'església de Santa Creu és esmentada l'any 935 com a límit del terme de Pallerols. Durant el segle XI els esments són més sovintejats. L'església de Santa Creu figura en la relació de la visita pastoral realitzada pels delegats de l'arquebisbe de Tarragona els anys 1312 i 1314, així com també al llibre de la dècima del Bisbat d'Urgell de 1391, dins del deganat de l'Urgellet. L'església parroquial de Santa Creu ha tingut tradicionalment com a sufragània la de Sant Serni de Seix, i l'any 1758 consta també com a tal la de Sant Andreu. L'any 1904 Sant Martí d'Albet també passà a ser sufragània de Santa Creu.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Climent de Saulet

Codi P35	Classificació BCIL	
Adreça 25795 Saulet	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0361743-4689120	Altitud 930	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

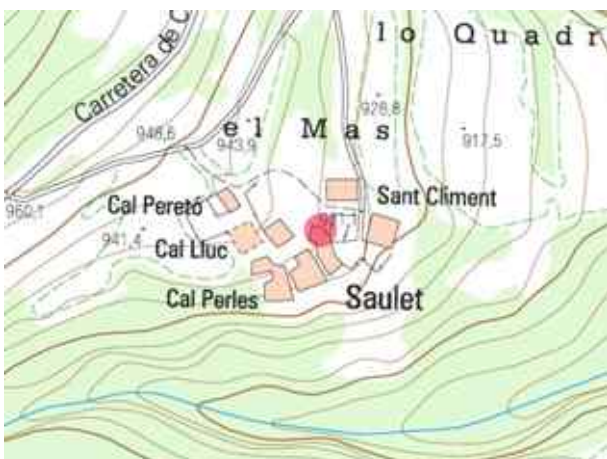

Accés

Es pot accedir a Saulet bé des d'Argestues, al municipi de Valls d'Aguilar, bé des de Cassovall, al municipi de Montferrer i Castellbò, sempre per pista de terra. Des de Cassovall, cal prendre la pista que surt de la població cap a ponent i que gira cap a llevant un cop travessat el riu de Pallerols. Saulet es troba a tres quilòmetres de Cassovall i l'església de Sant Climent al centre del poble, vora l'únic carrer que configura el nucli.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, amb capçalera plana orientada al sud-est. Presenta un presbiteri quadrangular, més estret que la nau, i una coberta de fusta de doble vessant amb llosa. L'interior de la nau presenta un banc corregut adossat als murs i un altar d'obra adossat a la capçalera. Hi ha un cor de fusta als peus. La porta principal es troba al mur meridional i és en arc rebaixat. Hi ha una altra porta que dona accés al cementiri al mur nord i una espitllera al costat nord del presbiteri. Coronant el mur occidental hi ha un campanaret d'espadanya d'un sol ull.

Conservació general
Dolent

Patologies
**Coberta parcialment enrunada.
Vegetació intrusiva.**

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Regular

Cobertes
Dolent

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Abandonat

Intervencions
Reforma de la coberta (1948)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Saulet apareix esmentat a l'*Spill* com a lloc de Santa Cecília o d'Elins i la seva jurisdicció civil corresponia al prior de Santa Maria de Castellbò com a successor del monestir d'Elins. La documentació medieval presenta diversos esments a una església dedicada a Sant Climent situada als límits del terme de Noves, però no hi ha cap seguretat que corresponguin a Sant Climent de Saulet.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

No figura la seva referència cadastral als mapes del cadastre.

Les informacions del Lluís Obiols recullen les paraules d'un veí originari de la població conegut com el Perles de Saulet.

Informant
Lluís Obiols

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Serni de Seix

Codi P36	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Seix	Referència cadastral 25028A020001770000XT	
Coordenades UTM 31T0361597-4697552	Altitud 1255	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Per accedir a Seix, cal prendre la carretera que surt de Castellbò en direcció oest. A cinc-cents metres de la població, la carretera es bifurca. Cal agafar el brançal que continua cap a l'oest i seguir-lo durant set quilòmetres, passant per Albet, fins arribar a Seix. Per accedir al poble, cal superar les cases que formen el nucli i prendre una pista que surt a mà dreta. L'església de Sant Serni es troba pujant per aquella pista, a mà dreta.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a llevant per un absis semicircular i coberta amb volta de canó, reforçat per dos arcs torals, que sosté un llosat a doble vessant. L'absis és llis, cobert amb volta de quart d'esfera, i amb una finestra absidal centrada, tapiada a l'interior, i una altra de doble esqueixada que s'obre a la façana de migdia. Aquesta façana presenta dues finestres més de doble esqueixada. La porta d'accés, d'una arcada adovellada simple, es troba a la façana occidental, que és rematada per un campanar d'espadanya d'un sol ull. Els murs, llevat del de tramuntana, estan pràcticament arrebossats, i només deixen entreveure a trossos l'aparell, fet de lloses força irregulars però ben col·locades. L'interior està arrebossat.

Conservació general
Regular

Patologies
Humitats.

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Regular

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

En la documentació del segle XI apareix l'esment de la llacuna de Cix com a límit de la vall de Romadriu. Són els únics esments medievals coneguts d'aquest nucli. Seix formava part del vescomtat de Castellbò. A començaments del segle XVI consta que hi havia una castlania que gaudia del benefici de Sant Martí de l'església de Santa Maria de Castellbò. L'església de Sant Serni de Seix era sufragània de la parroquial de Santa Creu de Castellbò, tal com figura a la visita de l'any 1575. En la darrera reforma parroquial passà a formar part de la de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 243.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Vicenç de Sendes

Codi P37	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Sendes	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0365357-4695862	Altitud 1244	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'accedeix a Sallent per una pista que surt de Mas d'en Roqueta, al nord de la població d'Aravell, en direcció nord-oest. Sis quilòmetres i mig més amunt, passat el Mas de la Torre de Sant Climent hom troba una cruïlla: cal seguir la pista que arrenca a mà esquerra que porta a Sendes, dos quilòmetres i mig més enllà, després de travessar una tanca, sempre oberta, per evitar la fugida del bestiar. L'església es troba a l'entrada del poble, a mà esquerra.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a llevant per un absis semicircular, separat de la nau per un envà accessible. Presenta dos parells de capelles laterals, actualment ensorrades les del costat nord, obertes a la nau a través d'arcs de mig punt, que fan de l'església un temple de planta cruciforme. Coberta de fusta que sostenia un llosat a doble vessant, parcialment ensorrada, que era ocultada de la nau per un trebol de canyís enguixat. La porta d'accés, en arc de mig punt, es troba a la façana de ponent coronat per un gran finestral també en arc de mig punt, i rematada per un frontó triangular. Les capelles ensorrades del mur nord feien de base d'un campanar de torre quadrangular, ensorrat, del qual només en resta dempeus l'angle nord-est.

Conservació general
Ruïnós

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes
Dolent

Interiors
Ruïnós

Paviments
Ruïnós

Cobertes
Destruït

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Molt elevat

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

J. M. GAVIN, *Inventari d'esglésies*, 18. *Alt Urgell-Andorra*, #A.Urg. 103.

Context històric i cultural

El lloc de Sendes és esmentat per primer cop l'any 914, i hi apareix vinculat al monestir dels Torrents o de les Torres, pertanyent al monestir de Sant Serni de Tavèrnoles. A l'acta de consagració d'aquest monestir l'any 1040 apareix la parròquia de *Sempdes*. A l'*Spill*, redactat l'any 1519, Sendes és vinculat al vescomtat de Castellbò. A la visita de 1758 figura l'església de Sant Vicenç de Sendes com a parroquial, mentre que a la de 1575, no apareixia com a tal, ni tan sols com a sufragània. L'any 1904 tenia com a sufragània Sant Serni de Sallent i la capella annexa de Sant Climent de la Torre. Actualment és abandonada.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

Observacions

L'església tenia un retaule gòtic del segle XIV, dedicat a sant Vicenç, que es troba actualment al Museu Diocesà de la Seu d'Urgell.

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Julià de Solanell

Codi P38	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Solanell	Referència cadastral 25028A017000470000XL	
Coordenades UTM 31T0363864-4697139	Altitud 1225	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

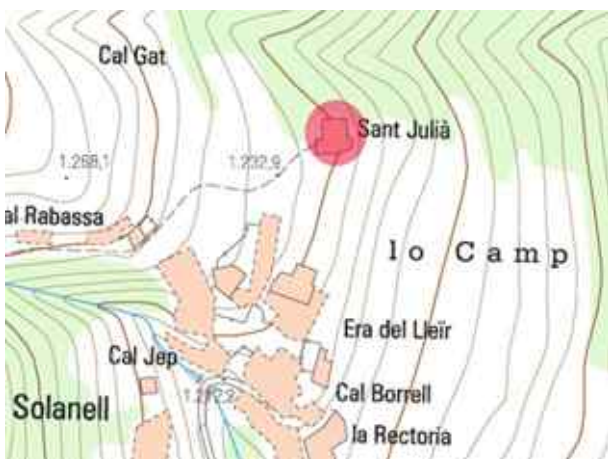

Accés

Des de Castellbò, seguint la carretera de Sant Joan de l'Erm, cal prendre la pista de Solanell, a la sortida de la població en direcció nord, un cop travessat el riu de Castellbò. Cal seguir la pista principal, deixant diversos trencalls a dreta i esquerra, durant prop de cinc quilòmetres, fins arribar al poble abandonat de Solanell. L'església es troba al costat oposat, i cal travessar les ruïnes del poble per accedir-hi.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a nord amb capçalera plana. Coberta amb volta de canó amb llunetes dividida en dos trams per dos arcs torals, i recolzada sobre un fris motllurat. La volta sosté un llosat a doble vessant. A la nau s'obren quatre capelles laterals, dos a cada banda, a través d'arcs de mig punt. L'interior de l'església és arrebossat i els paraments externs a pedra vista. La porta d'accés, en arc rebaixat, es troba al mur meridional, façana que és rematada per un òcul circular. A la cantonada sud-oest s'adossa un campanar de torre de dos nivells: un d'inferior de secció quadrangular, i un de superior de secció octogonal, rematat per una coberta piramidal de llosa.

Conservació general
Dolent

Patologies
Filtracions d'aigua.
Esquerdes estructurals.

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Regular

Cobertes
Dolent

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Molt elevat

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de Solanell és esmentat l'any 941. Trenta anys més tard apareix el primer esment de l'església de Sant Julià. La parròquia de *Solanello* també apareix esmentada a l'acta de consagració de la catedral de la Seu d'Urgell. A finals del segle XIV, a la relació de la dècima del Bisbat d'Urgell de 1391, consta que el rector de l'església de Solanell hi va contribuir amb quinze sous. La vila de Solanell va formar part durant l'edat mitjana, i encara més tardanament a la jurisdicció dels vescomtes de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

Observacions

L'altar major presenta una pintura mural policromada, d'estil barroc, que representa un esquelet alçant-se de la seva tomba, la qual caldria protegir.

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Joan de Solans

Codi P39	Classificació BCIL	
Adreça 25714 Solans	Referència cadastral 25028A008001840000XB	
Coordenades UTM 31T0356205-4688547	Altitud 1294	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

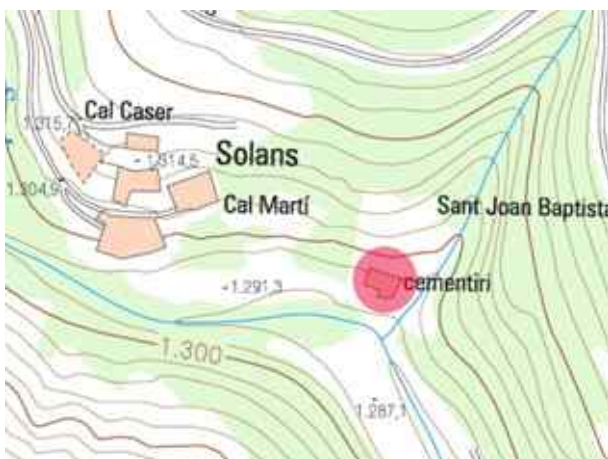

Accés

S'accedeix a Solans per una pista forestal que surt del poble de Guils del Cantó en direcció nord-oest, tot i que aviat gira cap al sud seguint el riu de Guils aigües avall. Set quilòmetres més endavant hom arriba al poble de Solans. L'església es troba a llevant del poble, separada uns cent metres de les darreres cases, i s'hi accedeix per un corriol que hi porta.

Context

Pastures, urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a llevant amb capçalera plana i coberta amb entramat de fusta, que es recolza sobre un arc diafragma i que, alhora, sosté un llosat a doble vessant. Des de l'exterior la capçalera no apareix diferenciada de la resta de la nau, tot i que és més estreta que aquesta i és coberta amb volta de canó. Presenta un curiós cor de fusta situat al centre de la nau, al qual s'hi accedeix per unes escales d'obra. La porta es troba al mur meridional, força avançada cap a ponent, i és en arc de mig punt. La sagristia, de planta quadrangular i coberta amb un llosat de doble vessant, s'adossa a la façana meridional de l'església. La façana occidental està coronada per un campanar d'espada de dos ulls, i no presenta cap mena d'obertura.

Conservació general
Regular

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Dolent

Paviments
Regular

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions
Restauració exterior (ca. 2000)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària
J. GAVIN, *Inventari d'esglésies*, 18. Alt Urgell-Andorra, #A.Urg. 186.

Context històric i cultural

No es coneixen notícies de l'església de Sant Joan de Solans ni de la pròpia població anteriors al segle XV. Cap a la fi d'aquest segle, Solans pertanyia al vescomtat de Castellbò, tal com figura al capbreu de 1493-1494 i a l'*Spill*, segons els quals la població pertanyia a la batllia de Guils.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Ermita de Santa Eugina de Solans

Codi P40	Classificació BCIL	
Adreça 25714 Solans	Referència cadastral 25028A010000070000XU	
Coordenades UTM 31T0355952-4687961	Altitud 1481	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Ermita	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Des de Solans cal prendre una pista que surt de la població en direcció nord-oest i, immediatament, en una bifurcació prendre la pista de l'esquerra que travessa el riu de Solans. Un cop creuat el riu, cal continuar per la pista que, després d'uns quants revolts, s'enfila al capdamunt del serrat de Santa Eugina. L'ermita es troba al capdamunt del serrat, dos quilòmetres després d'haver travessat el riu de Solans.

Context
Pastures

Descripció

Petita capella d'una sola nau, capçada a a sud-est per un absis semicircular a l'exterior que es correspon amb una capçalera més estreta que la nau –tret que no és perceptible des de l'exterior– i coberta amb volta de canó. La nau és coberta per un entramat de fusta que sosté un llosat de doble vessant. La porta d'accés és a la façana nord-occidental, i és en arc rebaixat. A banda de la porta, només té una altra obertura a l'absis: una espitllera actualment cegada pel parament intern de la capçalera.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions
Restauració (ca. 2000)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'única referència escrita que es coneix de Santa Eugina es troba a la visita de les esglésies visitades l'any 1314 per ordre de l'arquebisbe de Tarragona, en què es menciona l'església de Santa Eugènia de Vila-rubla, mentre que a la visita de 1312 hi consta l'església de Sant Serni de Vila-rubla. Malauradament, no es pot establir si es tractaria d'un error o confusió de l'escrivà o si Santa Eugènia de Vila-rubla faria referència a l'actual ermita de Santa Eugènia de Solans.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Iscle i Santa Victòria de Turbiàs

Codi P41	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Turbiàs	Referència cadastral 25028A018004220000XJ	
Coordenades UTM 31T0362017-4693691	Altitud 1225	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Barroc	Senyalització Sense senyalització	

Accés

El poble de Turbiàs es troba a ponent de Castellbò, a deu quilòmetres d'aquesta població seguint la carretera que va de Castellbò a Sant Joan de l'Erm passant per Turbiàs, les Eres i Sant Andreu. L'església de Sant Iscle i Santa Victòria es troba al peu del poble.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a llevant amb absis semicircular. Presenta dues capelles laterals una a cada banda de la nau, visibles externament en planta i oberts a la nau en arc rebaixat. Retaules de guix policromat a l'altar major i a la capella lateral de tramuntana. La sagristia és adossada a la capella lateral de tramuntana i la coberta és de fusta i sosté un llosat a doble vessant. La porta d'accés al temple, en arc de mig punt, es troba a la façana de migdia, resguardada per un pòrtic format pel volum extern de la capella lateral sud i pel cos del campanar. El campanar de l'església és de torre, i està adossat a la façana meridional. Té secció quadrangular i és cobert per un llosat piramidal amb els ràfecs sortints.

Conservació general
Regular

Patologies

Façanes
Regular

Interiors
Regular

Paviments
Dolent

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions
Reparació llosat (2005)

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'indret de Turbiàs apareix en un moment tardà en la documentació, precisament, a les visites que els delegats de l'arquebisbe de Tarragona realitzaren a les parròquies del Bisbat d'Urgell els anys 1312 i 1314, en les quals figura l'advocació de Sant Iscle. Amb tot, l'advocació de Sant Iscle, relacionat amb l'antic terme de la veïna vila d'Eres, apareix des de l'any 1001. L'any 1575, l'església parroquial de Turbiàs, que tenia com a sufragànies les de Carmeniú i les Eres, presentava deficiències al paviment i li mancava un reixat que separés la feligresia de l'altar, el qual podia fer-se tant de ferro com de fusta. L'any 1904 només tenia la sufragània de les Eres. Actualment depèn de la parròquia de Castellbò.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

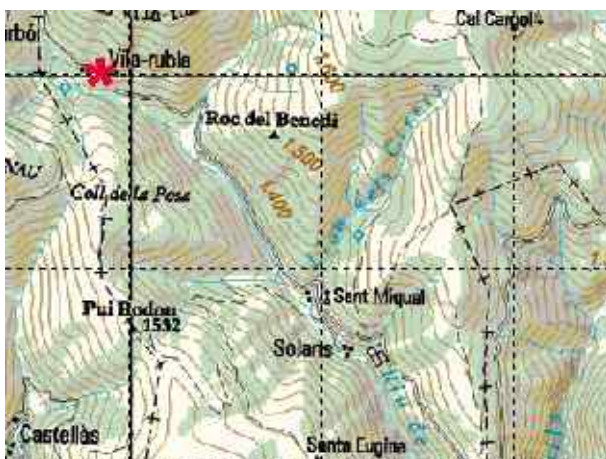
Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Serni de Vila-rubla

<i>Codi</i> P42	<i>Classificació</i> BCIL	
<i>Adreça</i> 25795 Vila-rubla	<i>Referència cadastral</i> ---	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0354900-4689997	<i>Altitud</i> 1452	<i>Accessibilitat</i> Bona
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Edificacions religioses Església sufragània	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Medieval	<i>Època secundària</i> Moderna	<i>Data</i> ---
<i>Estil</i> Barroc	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

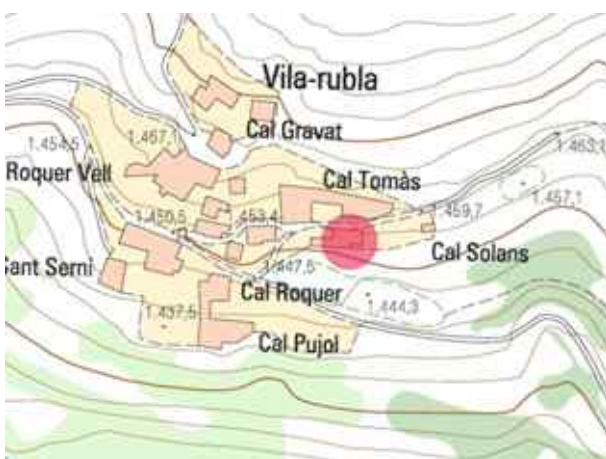

Accés

S'accedeix a Vila-rubla per una pista forestal que surt del poble de Guils del Cantó en direcció nord-oest, tot i que aviat gira cap al sud seguint el riu de Guils aigües avall. Set quilòmetres més endavant hom arriba al poble de Solans, que cal travessar, i dos quilòmetres més enllà al de Vila-rubla. L'església de Sant Serni es troba al centre del poble.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, coberta amb embigat de fusta i capçada a sud-est amb capçalera plana, que és precedida per un tram més estret que la resta de la nau cobert amb volta de canó, que no es diferencia externament de la nau. La porta, en arc de mig punt, s'obre a la façana de ponent, que és rematada per un campanar d'espadanya de dos ulls, i a la façana de ponent hi ha una capella rectangular, afegida a l'obra original. A llevant d'aquesta capella hi ha una finestra de doble esqueixada, situada prop de l'angle sud-est de l'església. L'aparell és de reble sense elements destacables.

Conservació general
Dolent

Patologies
Filtracions d'aigua a la sagristia.

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Regular

Cobertes
Regular

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de *Vilarrubia* apareix esmentat a l'acta de consagració de l'església del monestir de Santa Cecília d'Elins l'any 1080. A l'*Spill*, redactat l'any 1519, és recollida la seva adscripció al vescomtat de Castellbò. La parròquia de *Villarubea* és citada a l'acta de consagració de la catedral de la Seu d'Urgell, mentre que l'església de Sant Serni, del deganat de l'Urgellet, és esmentada a la visita dels anys 1312 i 1314, endegada pels delegats de l'arquebisbe de Tarragona. L'església de Sant Serni era sufragània de Sant Fruitós de Guils, i actualment està inclosa dins de la demarcació parroquial de Noves de Segre.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 245.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Santa Coloma de Vilamitjana

Codi P43	Classificació BCIL	
Adreça Plaça Major, 1 25712 Vilamitjana	Referència cadastral 6599502CG6869N0001MI	
Coordenades UTM 31T0366586-4689969	Altitud 970	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església parroquial	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Eclèctic	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Seguint la carretera de la Trobada a Castellbò, cal prendre un trencall a mà esquerra, que es troba a un quilòmetre i mig passada la desviació cap a Aravell. Cal seguir la carretera que comença en aquest punt i creuar el riu de Castellbò. Passat el pont, la carretera enfila durant quatre quilòmetres i mig fins arribar al poble de Vilamitjana. L'església es troba a l'extrem nord del poble, a tocar de la plaça.

Context

Urbà

Descripció

Església d'una sola nau, capçada a ponent amb capçalera plana i molt modificada al llarg dels darrers trenta anys. Coberta amb un llosat de doble vessant, té la porta d'accés, en arc de mig punt, a la façana oriental, coronada per un ull de bou circular i rematada per un campanar d'espadanya d'un sol ull.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions
Reparació llosat (2006)

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Íntegre

Documentació gràfica complementària

J. M. GAVÍN, *Inventari d'esglésies*, 18. *Alt Urgell-Andorra*, #A.Urg. 110.

Context històric i cultural

Vilamitjana és documentat des de l'any 999, en un testament amb el llegat d'unes terres situades a *Vila Migana*. Les referències escrites són força nombroses al llarg del segle XI, amb esments de l'església parroquial de la vila, dedicada a Santa Coloma des d'antic. La parròquia de *Vilamediana* és mencionada també a l'acta de consagració de la catedral de la Seu d'Urgell. Segons es pot deduir del capbreu-llevador de la comanda de Susterris de 1378, aquest establiment religiós posseï un gran nombre de propietats a Vilamitjana, vinculats probablement a la propera comanda hospitalera de Costoja.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Carrer Clos de Vilamitjana

Codi P44	Classificació BCIL	
Adreça Carrer Clos 25712 Vilamitjana	Referència cadastral ---	
Coordenades UTM 31T0366574-4689949	Altitud 970	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions públiques i comunitàries Carrer	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària Moderna	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Amb senyalització	

Accés

Seguint la carretera de la Trobada a Castellbò, cal prendre un trencall a mà esquerra, que es troba a un quilòmetre i mig passada la desviació cap a Aravell. Cal seguir la carretera que comença en aquest punt i creuar el riu de Castellbò. Passat el pont, la carretera enfila durant quatre quilòmetres i mig fins arribar al poble de Vilamitjana. El carrer es troba abans d'arribar a l'església, baixant de la carretera, al carrer que surt a mà dreta.

Context

Urbà

Descripció

El carrer clos de Vilamitjana és un carrer rectil·lini, orientat d'est a oest i tancat –clos– per l'extrem de ponent. El formen nou habitatges disposats en dues línies d'habitatges, tots ells amb l'accés des d'aquest carrer, que configuren una via d'uns quaranta metres de llarg i d'entre dos i tres metres d'ample. El carrer presenta dos trams porticats amb accessos adintel·lats, un dels quals conforma el mateix accés al carrer. Les façanes dels habitatges que hi confronten presenten una tipologia constructiva tradicional, amb paraments de pedra llista, ràfecs de fusta pronunciats a les teulades, finestres petites i portes adintel·lades i, en dos casos, rematades en arc.

Conservació general
Regular

Patologies

Façanes
Regular

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització
Ús original

Intervencions

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de preservació
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Les notícies més antigues de Vilamitjana remunten a l'any 999, i les del seu castell a l'any 1029. Aquesta fou una de les fortaleses que Arnau de Castellbò manà refer cap a 1190. Segons l'*Spill*, l'any 1519, el poble de Vilamitjana formava part del quarter de Castellbò, i era la segona població en nombre de focs de tota la vall. El mateix document especifica que "*lo lloch de Vilamitjana, és clos*", testimoni que cal considerar com la primera referència coneguda del Carrer Clos de Vilamitjana.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 40.

C. GASCÓN, *Informe per a la declaració del carrer clos de Vilamitjana com a BCIL*, la Seu d'Urgell 2002.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església de Sant Vicenç de les Eres

Codi P45	Classificació BCIL	
Adreça 25712 Les Eres	Referència cadastral 25028A018001780000XY	
Coordenades UTM 31T0362113-4694515	Altitud 1269	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Església sufragània	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

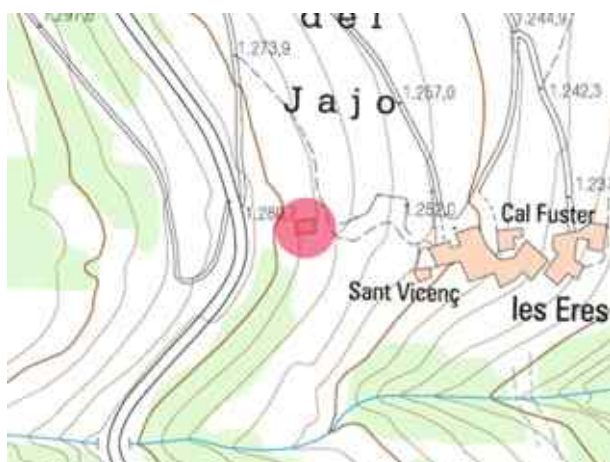

Accés

El poble de les Eres es troba a ponent de Castellbò, a dotze quilòmetres d'aquesta població seguint la carretera que va de Castellbò a Sant Joan de l'Erm passant per Turbiàs, les Eres i Sant Andreu. L'església de Sant Vicenç es troba a la part alta d'aquest poble en vessant. S'hi accedeix a peu per un corriol que es pren uns cinquanta metres a la dreta del trencall per accedir al poble.

Context

Urbà

Descripció

Petita església d'una sola nau, ubicada al capdamunt d'un penyal i capçada a llevant amb absis semicircular, que resulta de la perllongació dels murs de la nau sense solució de continuïtat. La nau és de curtes proporcions, gairebé quadrada si descomptem l'espai absidal, la qual es cobreix amb un cel ras en forma de volta de canó rebaixada. El presbiteri s'obre a l'interior de la nau mitjançant un plec absidal. La porta d'accés, en arc escarser, s'obre a una cantonada del mur meridional i és coronat per una finestra quadrangular. La coberta és de llosa a doble vessant i el conjunt és coronat per un campanar d'espadanya d'un sol ull, que s'erigeix descentrat sobre la façana occidental.

Conservació general
Regular

Patologies
Esquerdas a l'arrebossat.
Brutícia.

Façanes
Bo

Interiors
Regular

Paviments
Regular

Cobertes
Bo

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original esporàdic

Intervencions

Nivell de protecció
BCIL

Protecció proposada
BCIL

Nivell de protecció
Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Durant el primer quart del segle XI, es recullen notícies de donacions d'alous situats al terme de Sant Iscle de les Eres, indret que és esmentat en altres indrets durant aquell mateix segle, com a domini dels vescomtes de Castellbò. Durant aquests anys, la vila apareix vinculada a l'advocació de sant Iscle, que apareixerà més tardanament vinculada amb Turbiàs, i no serà fins l'any 1575 que no rebrà l'esment de Sant Vicenç de les Eres. L'església es mantindria sufragània de Sant Iscle de Turbiàs.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 64.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Esteve de Castellins

<i>Codi</i> P46	<i>Classificació</i> BCIL	
<i>Adreça</i> 25795 Castellins	<i>Referència cadastral</i> 25028A014000020000XX	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0362479-4685436	<i>Altitud</i> 871	<i>Accessibilitat</i> VTT
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Edificacions religioses Capella	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Moderna	<i>Època secundària</i> Contemporània	<i>Data</i> ---
<i>Estil</i> ---	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

Accés

Per accedir a la casa de Castellins cal prendre des de la població de Noves de Segre la carretera que surt en direcció nord cap a Argestues. Prop de dos quilòmetres més enllà de Noves, un cop passada la borda de l'Obac, cal prendre una pista forestal que comença a mà esquerra i que porta a la casa de Castellins, situat dos quilòmetres carretera amunt. L'església es troba adossada a un paller a l'entrada del conjunt.

Context

Pastures

Descripció

Petita església d'una sola nau, adossada a un paller de la casa de Castellins i capçada a nord amb capçalera plana. La nau, de planta gairebé quadrangular, presenta una coberta de volta de canó que sosté una teulada de doble vessant. Presenta una porta en arc de mig punt a la façana de migdia, flanquejada per dues finestres allargades, també en arc de mig punt. La façana és arrebossada, igual que l'interior, i és coronada per un campanar d'espadanya d'un sol ull, que culmina amb un petit frontó triangular. Un forjat situat a l'arc de la porta d'accés indica la data de 1934, possiblement la data d'una reforma del temple.

Conservació general
Dolent

Patologies
Esquerdes estructurals.

Façanes
Dolent

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Regular

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de protecció
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de Castellins és un enclau de l'antic municipi de Pallerols situat entre els municipis de Valls d'Aguilar i Ribera d'Urgellet. Un dels primers esments de l'indret i de l'església data de l'any 839, i continua apareixent a la documentació durant el segle IX i els segles posteriors. En la visita dels delegats de l'arquebisbe de Tarragona al bisbat d'Urgell de l'any 1312, figura l'església de Santa Maria de Castellins, que no sabem si designa l'església actual sota una altra advocació.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 63.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

Cal Gramunt de Castellbò

Codi P47	Classificació BCIL	
Adreça Plaça de l'Església, 13 25712 Castellbò	Referència cadastral 4729605CG6942N0001BQ	
Coordenades UTM 31T0364723-4692924	Altitud 819	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions residencials permanents	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Per accedir a Castellbò cal prendre la carretera que enllaça la N-260 amb l'estació d'esquí de Sant Joan de l'Erm. Castellbò es troba a nou quilòmetres de la N-260. Cal Gramunt és un gran edifici adossat a la façana oest de la col·legiata de Santa Maria.

Context Urbà

Descripció

Gran casal adossat a ponent de la col·legiata de Castellbò. Presenta una façana molt ampla, tot i que té poca profunditat, i encara es va reduint progressivament cap a ponent. La seva façana nord cau directament sobre el riu des d'una alçada considerable, i presenta una aparença massissa, sense obertures. La façana de l'interior del poble, situada al sud de l'immoble, presenta tres plantes comptant la planta baixa. L'entrada a l'edifici, una porta adovellada en arc de mig punt. Al primer pis hi ha dos balcons amb barana de ferro forjat, i dos més al segon amb barana de fusta treballada. En algun punt on s'ha després l'arrebossat del parament s'aprecia l'entramat de fusta de la seva construcció. La coberta és de llosa a doble vessant. El casal presenta a l'extrem occidental una petita capella dedicada a Sant Antoni abat, amb accés des del carrer, coronada per una terrassa.

Conservació general
Regular

Patologies
Despreniments d'arrebossat a la façana.

Façanes
Regular

Interiors
Bo

Paviments
Regular

Cobertes
Bo

Exterior
Regular

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Ús original

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de protecció
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Des del segle XIV a cal Gramunt es gestionava la tresoreria del vescomtat i la notaria de la vila, en possessió de la família Tragó des de la fi de l'edat mitjana i durant bona part de l'edat moderna. L'important arxiu que conservava va desaparèixer l'any 1936. Durant els anys vuitanta del segle XX hi visqué el pintor Eladi Duch.

Bibliografia

GRAN GEOGRAFIA COMARCAL DE CATALUNYA, vol. 15, Barcelona 1996, segona edició, p. 181.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Antic Ajuntament de Castellbò

Codi P48	Classificació BCIL	
Adreça Carrer Xic, 26 25712 Castellbò	Referència cadastral 4628504CG6942N0001PQ	
Coordenades UTM 31T0364740-4692839	Altitud 825	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions públiques i comunitàries Casa consistorial	Autoria ---	
Època Contemporània	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

Accés

A Castellbò s'hi accedeix per la carretera que enllaça la N-260 amb l'estació d'esquí de Sant Joan de l'Erm. Castellbò es troba a nou quilòmetres de la N-260. L'antiga casa consistorial es troba al peu del turó del castell, adossat al seu vessant meridional. Per arribar-hi, cal prendre el carrer Xic, que és el primer carrer que surt a mà esquerra pujant el carrer Major en direcció a la col·legiata, i que és força estret en el seu començament. L'edifici es troba a poc menys de cent metres més enllà de l'inici del carrer.

Context

Urbà

Descripció

Edifici de dues plantes de perímetre rectangular, adossat a la roca del castell de Castellbò pel seu costat nord, i cobert per un llosat d'un sol vessant en pendent cap al sud. Cada planta presenta un accés independent, en tots dos casos per la façana de llevant. La planta baixa acollia l'antiga presó. Conté dues estances i molt escasses obertures, s'hi accedeix a través d'una porta adintellada. La planta superior, que allotjava la part administrativa, està dividida també en dues estances i s'obre a migdia a través d'una àmplia balconada amb barana de fusta, que ocupa tota la fondària d'aquesta planta. A aquest segon pis s'hi accedeix a través d'una porta en arc de mig punt.

Conservació general
Dolent

Patologies
**Bigues a punt de cedir.
Vegetació intrusiva.
Humitats.**

Façanes
Regular

Interiors
Dolent

Paviments
Dolent

Cobertes
Regular

Exterior
Dolent

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
EMD de Castellbò

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de protecció
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Sembla tractar-se d'un edifici construït al segle XIX el qual, en algun moment posterior, fou adequat per acollir les escoles primàries.

Bibliografia

Observacions

Una part important de la documentació municipal de Castellbò dels segles XIX i XX es troba abandonada a l'interior de l'edifici. Caldria una actuació urgent per part del Departament de Cultura per salvar-la.

Informant
Antoni Nabinés

Autoria
Carles Gascón Chopo

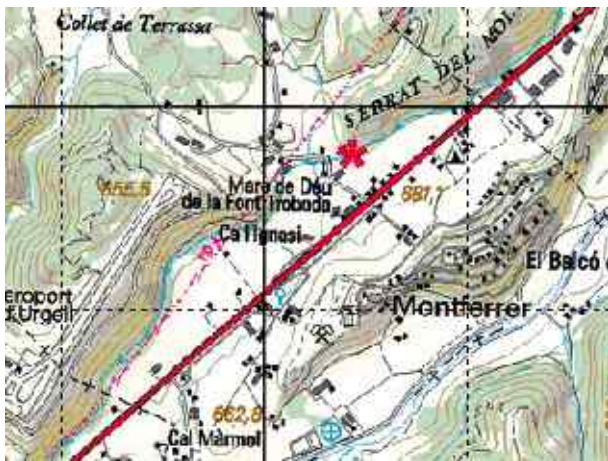
Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Farinera de Montferrer

<i>Codi</i> P49	<i>Classificació</i> BCIL	
<i>Adreça</i> Carrer del Molí, s/n 25711 Montferrer	<i>Referència cadastral</i> ---	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0370387-4689772	<i>Altitud</i> 693	<i>Accessibilitat</i> Bona
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Edificacions industrials Farinera	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Contemporània	<i>Època secundària</i> ---	<i>Data</i> 1911
<i>Estil</i> Tradicional	<i>Senyalització</i> Amb senyalització	

Accés

S'accedeix a la farinera de Montferrer des de la cruïlla situada a la N-260, a tres quilòmetres i mig de la Seu d'Urgell en direcció a Lleida. Arribats a aquest punt, cal prendre la carretera que surt a mà dreta i, passats tres-cents metres, a l'alçada d'un revolt pronunciat, cal prendre un camí que surt a mà dreta. La farinera, perfectament visible des d'allà, es troba a uns cent metres.

Context

Camps de conreu, sotabosc.

Descripció

Edifici de planta rectangular, amb poca profunditat, i quatre pisos d'alçada, cobert amb un llosat a doble vessant. Inclou la farinera pròpiament dita i un habitatge. Conserva a l'interior tota la maquinària i les conduccions per obtenir les diferents farines del blat. El molí que movia la maquinària es troba a la planta baixa, a l'extrem oriental de l'edifici. Així mateix, l'angle sud-occidental presenta un mòdul d'un sol pis, de planta quadrangular, adossat a l'edifici principal, on hi ha diverses dependències de caire administratiu.

Conservació general

Bo

Patologies

Presència de corc.

Façanes

Bo

Interiors

Regular

Paviments

Bo

Cobertes

Bo

Exterior

Bo

Risc de destrucció

Mitjà

Titularitat

Comunitat del Rec dels Quatre Pobles

Utilització

Museu / oficines

Intervencions

Rehabilitació (1999)

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Nivell de protecció

Íntegre

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La farinera, construïda l'any 1911, aprofitava la força de l'aigua del Rec dels Quatre Pobles, constituït a finals del segle XVIII. L'any 1869 es va construir un primer molí de dues moles al mateix emplaçament, precedent de l'actual farinera. La farinera va deixar de produir a finals de la dècada de 1960. L'any 1999 s'hi obria un museu visitable dedicat als antics processos de fabricació i inclòs en la Ruta dels Oficis d'Ahir.

Bibliografia

AA. DD., *La comunitat del rec dels Quatre Pobles. Passat, present i futur*, Departament d'Indústria, Comerç i Turisme / Institut Català d'Energia / Comunitat del Rec dels Quatre Pobles, 2002.

Observacions

Informant

Elisabet Martín

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

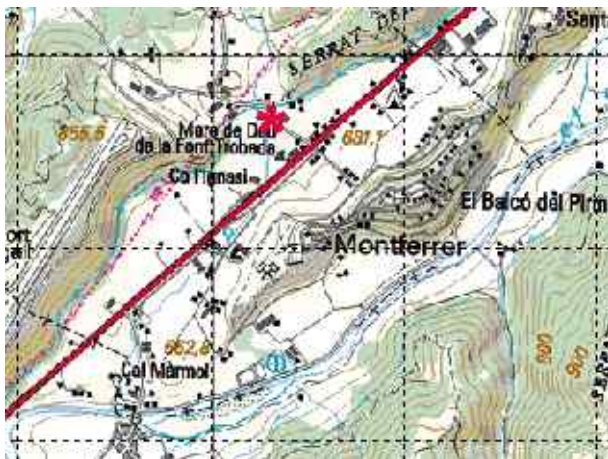
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Casa de l'ermità de la Trobada

Codi P50	Classificació BCIL	
Adreça Plaça de la Trobada, 3 25711 Montferrer	Referència cadastral 0296501CG7809S0001FR	
Coordenades UTM 31T0370283-4689672	Altitud 689	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edifici residencial Ermita	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'accedeix a l'església de la Mare de Déu de la Trobada des d'una cruïlla situada a la N-260, a tres quilòmetres i mig de la Seu d'Urgell en direcció a Lleida. Arribats a aquest punt, cal prendre la carretera que surt a mà dreta i, a menys de tres-cents metres, hom troba una plaça a mà esquerra on hi ha l'ajuntament de Montferrer i Castellbò i l'església de la Trobada. La casa de l'Ermità està adossada a llevant de l'església, pràcticament sense solució de continuïtat.

Context

Urbà

Descripció

Edifici de planta rectangular, adossat a l'església de la Mare de Déu de la Trobada, des d'on hi ha un accés, pràcticament sense solució de continuïtat. És cobert amb un llosat de doble vessant, similar al que cobreix l'església i presenta tres plantes. Així mateix, la façana sud presenta traces que ens expliquen que l'edifici ha experimentat dos eixamplaments cap a llevant. La planta baixa presenta només la porta d'accés a les plantes superiors. A la primera planta hi ha diverses finestres aliniades, gairebé totes elles de format rectangular a excepció de la situada més a ponent, coronada en arc apuntat i oberta per il·luminar l'absis de l'església. El pis superior té una balconada de fusta que ocupa tota l'amplada de la construcció, la qual és protegida pel ràfec pronunciat del llosat.

Conservació general
Bo

Patologies

Façanes
Bo

Interiors
Bo

Paviments
Bo

Cobertes
Bo

Exterior
Bo

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Bisbat d'Urgell

Utilització
Farmàcia

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
BCIL

Nivell de protecció
Façanes i volumetria

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Hem de vincular l'origen de la casa de l'ermità, almenys la seva fase més antiga, amb la construcció de l'església barroca de la Mare de Déu de la Trobada, sense que això exclogui la possibilitat que anteriorment ja hi hagués un edifici amb aquesta funcionalitat que no coneixem. L'edifici s'aniria ampliant en fases posteriors cap a llevant.

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana de moro d'Albet

Codi J1	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Albet	Referència cadastral 25028A017001780000XF	
Coordenades UTM 31T0363180-4694890	Altitud 1070	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Baixant d'Albet, en direcció a Castellbò, cal agafar una pista que surt a l'esquerra, just en un revolt molt pronunciat de la carretera. Cal seguir aquesta pista en direcció sud uns dos-cents metres. A pocs metres de la pista, a mà dreta i entre uns pins, hi ha les restes del dolmen.

Context

Bosc, antic camí ral.

Descripció

Era un megàlit de la tipologia de les cambres pirinenques, actualment desmuntat. Resten tres lloses, dues del costat i la que possiblement era la coberta. No s'aprecien les restes del túmul.

Conservació general

Destruït

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Calcolític. L'any 1911 el dolmen ja estava destruït, tot i que la població d'Albet sabia perfectament que es tractava d'una cabana de moro.

Bibliografia

L. M. VIDAL, *Otros monumentos megalíticos de Cataluña*, Barcelona 1911, p. 1.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana de moro d'Avellanet o de Vilamitjana

Codi J2	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Avellanet	Referència cadastral 25028A015001310000XF	
Coordenades UTM 31T0363330-4690108	Altitud 1547	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Es troba al cim de la carena del serrat que separa Avellanet i Vilamitjana, a cinquanta metres del vèrtex geodèsic del cim. Es pot accedir des del poble d'Avellanet, des d'on cal iniciar l'ascensió en direcció nord-est, fins assolir la carena del serrat de les Agudes, i des d'aquest punt seguir la carena en direcció sud-est. L'indret és presidit per unes magnífiques panoràmiques sobre la vall del Segre.

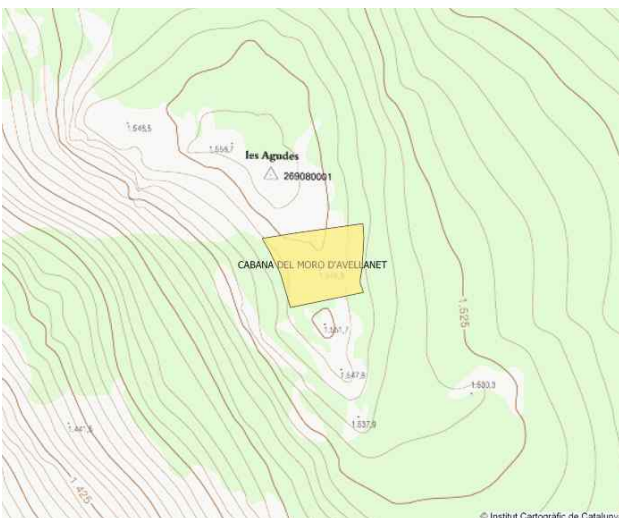
Context

Erms.

Descripció

Cambrà pirinenca amb restes de túmul al seu voltant, orientat d'oest a est.

Conservació general

Regular

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Mitjà

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Intervencions

Excavació (ca. 1920)

Nivell de protecció
Carta arqueològica

Protecció proposada
BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Calcolític

Bibliografia

L. M. VIDAL, *Otros monumentos megalíticos de Cataluña*, Barcelona 1911, p. 4-5.

J. SERRA I VILARÓ, *La civilització megalítica a Catalunya. Contribució al seu estudi*, Solsona 1927, p. 301-303.

Observacions

Fou desmuntat i excavat furtivament. Els veïns d'Avellanet el remuntaren.

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

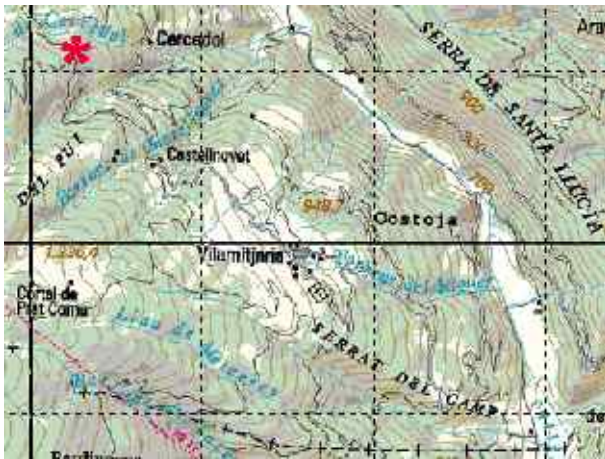
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana de moro de Sarcèdol o de la Sarraïna

Codi J3	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Sarcèdol	Referència cadastral 25028A015006710000XP	
Coordenades UTM 31T0365283-4691089	Altitud 1102	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

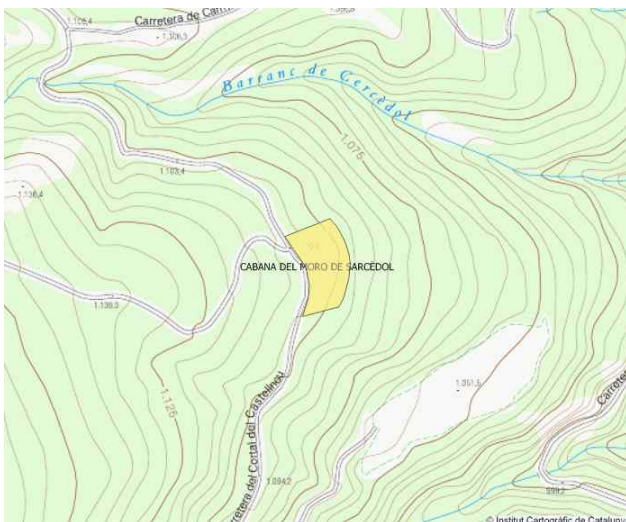

Accés

Des del nucli de Castellnovet, a mig camí entre Vilamitjana i Sarcèdol, cal prendre, un cop passada la població venint de Vilamitjana, una pista a mà esquerra que enfila cap al bosc. Cal seguir aquesta pista fins a un revolt molt pronunciat, a una mica més d'un quilòmetre. El dolmen es troba a sota de la pista, a uns vint metres de la pista, amagat entre les alzines.

Context

Bosc

Descripció

Megàlit de la tipologia de cambra pirinenca, amb l'obertura orientada en sentit sud-est. Està construït amb lloses de llicorella, de poc gruix. És de bones dimensions i no presenta un túmul evident. Fou desmuntat cap a la dècada de 1980 a la recerca de tresors i, cap al 2000, les diferents peces foren remuntades.

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Particular

Utilització

Intervencions

Reconstrucció (ca. 2000)

Nivell de protecció

Carta Arqueològica

Protecció proposada

Carta Arqueològica

Documentació gràfica complementària

INVENTARI DE MEGÀLITS DE L'ALT URGELL, la Seu d'Urgell 1989, # B.1. (3)

Context històric i cultural

Calcolític

Bibliografia

L. M. VIDAL, *Otros monumentos megalíticos de Cataluña*, Barcelona 1911, p. 5.

J. SERRA I VILARÓ, *La civilització megalítica a Catalunya. Contribució al seu estudi*, Solsona 1927, p. 303-304.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana de moro de Turbiàs

Codi J4	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Turbiàs	Referència cadastral 25028A018004090000XM	
Coordenades UTM 31T0362283-4694002	Altitud 1304	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil ---	Senyalització Amb senyalització	

Accés

Sortint de Turbiàs en direcció a Sant Joan de l'Erm, a uns cent metres del poble hi ha un revolt pronunciat d'on comença, a mà esquerra, una antiga pista forestal en mal estat. El megàlit es troba a uns cinquanta metres del revolt, seguint aquesta pista, al seu costat mateix.

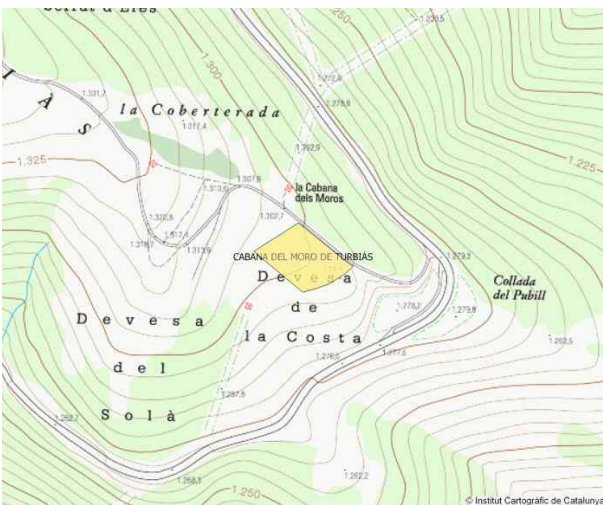
Context

Erms

Descripció

Dolmen de la tipologia de cabana pirinenca, fet amb grans lloses i envoltat de pedra seca al seu voltant per tal d'afermar-lo. Exteriorment sembla una cabana de pastor coberta amb una gran llosa, però l'estructura del megàlit s'observa perfectament a l'interior.

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Particular

Utilització

Intervencions

Excavació (1920)

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Calcolític

Bibliografia

L. M. VIDAL, *Otros monumentos megalíticos de Cataluña*, Barcelona 1911, p. 4.

J. COLOMINAS, "Els sepulcres megalítics de l'Als Urgell", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans* (1911-1915), p. 493-494.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana del moro del coll de Jou o del plantat de Vilamitjana

Codi J5	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Cercèdol	Referència cadastral 25028A015001320000XM	
Coordenades UTM 31T0363391-4690709	Altitud 1450	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària Contemporània	Data ---
Estil ---	Senyalització Amb senyalització	

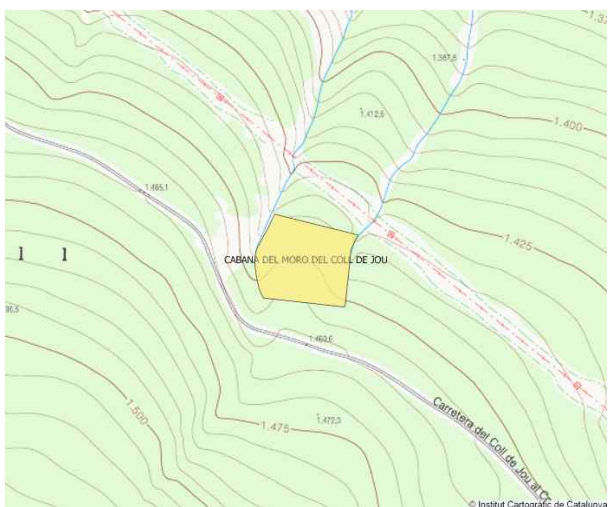

Accés

Baixant de Sant Joan de l'Erm per la pista que passa per coll de Leix en direcció a Vilamitjana, es passa per coll de Jou, prop de deu quilòmetres camí avall del refugi de la Basseta. Un quilòmetre més enllà del coll, en direcció a Vilamitjana, s'arriba a un revolt, damunt de qual hi ha un serradet pelat a mà dreta. El dolmen és a l'esquerra del camí, uns cent metres més avall, prop de la línia d'alta tensió.

Context

Erms, bosc.

Descripció

Megàlit de la tipologia de les cambres pirinenques, que conserva encara una llosa treballada en forma de lletra el·líptica per facilitar les successives inhumacions. La coberta és forada, i en resta només una petita part en el seu lloc original. La resta és a la vora, coberta de pinassa. Els pastors van fer una mica de paret de pedra seca amb pedres del túmul per fer-lo servir d'aixopluc.

Conservació general

Dolent

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Utilització

Intervencions

Excavació (ca. 1920)

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Calcolític

Bibliografia

J. SERRA I VILARÓ, *La civilització megalítica a Catalunya. Contribució al seu estudi*, Solsona 1927, p. 304-306.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana de moro de coll de Pou o de la collada de l'Orri

Codi J6	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Canturri	Referència cadastral 25028A012000450000XK	
Coordenades UTM 31T0360004-4692821	Altitud 1637	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Amb senyalització	

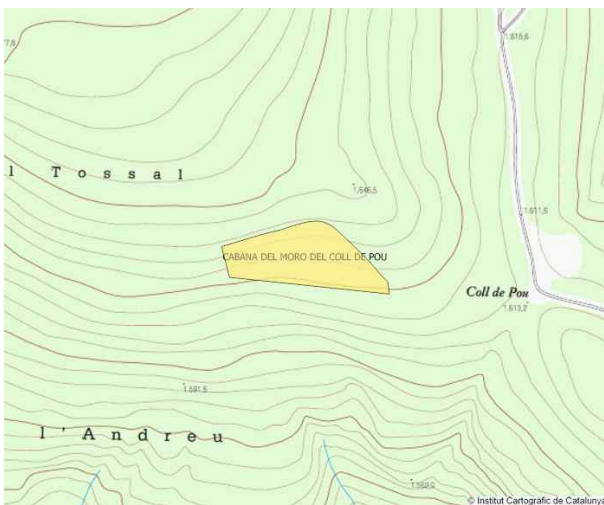

Accés

Des del coll de Leix, sobre la pista que va de Sant Joan de l'Erm a Canturri, cal agafar la pista forestal que davalla en direcció sud, cap a coll de Jou. En arribar a coll de Pou, tres quilòmetres i mig més enllà, cal prendre una antiga pista de treure fusta que puja pel vessant en direcció oest. Passats uns cent metres s'arriba a un replà: el megàlit es troba a pocs metres a l'esquerra de la pista.

Context

Bosc

Descripció

Es tracta d'una sepultura megalítica de la tipologia de les cambres pirinenques. La coberta, partida pel mig, s'enfonsa dins del recinte funerari. Conserva una part del túmul, tot i que es troba molt emboscada.

Conservació general
Regular

Patologies
Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions
Excavació (ca. 1915)

Nivell de protecció
Carta arqueològica

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural
Calcolític

Bibliografia

J. COLOMINAS, "Els sepulcres megalítics de l'Alt Urgell", *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*, Barcelona 1915-1920, p. 494-495.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Cabana del pla de les Moles

Codi J7	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Turbiàs	Referència cadastral 25028A018003610000XE	
Coordenades UTM 31T0362003-4693008	Altitud 1242	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

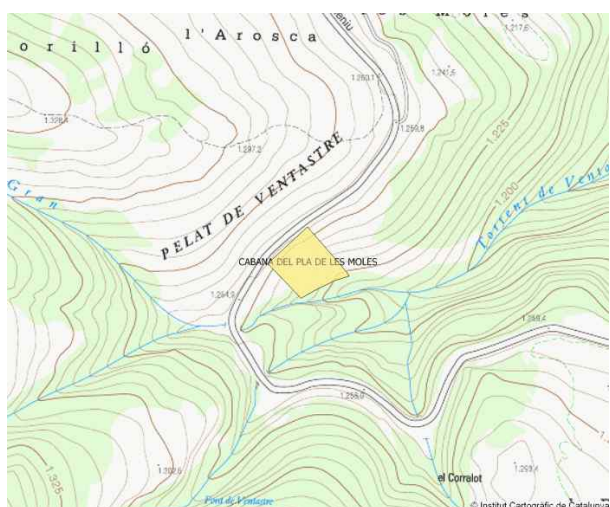

Accés

Es troba a tres-cents metres abans d'arribar al poble de Turbiàs, pujant des de Castellbò. El camí que porta al dolmen es pren al penúltim revolt de la carretera abans d'arribar a Turbiàs, a mà dreta. El megalit es troba una cinquantena de metres per sota de la carretera, al mig d'un prat molt pendent.

Context

Prats

Descripció

Es tracta d'una estructura construïda en vessant i coberta per una gran llosa vertical.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Particular

Utilització

Aixopluc

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Hi ha dubtes fonamentats sobre la seva condició d'estructura megalítica.

Informant

Albert Villaró

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

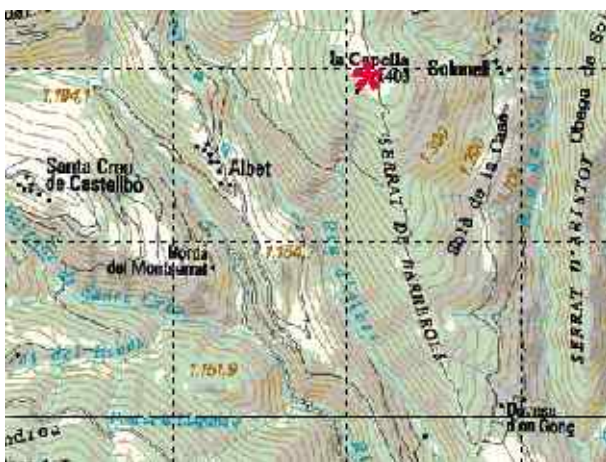
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Domingo d'Albet

Codi J8	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Albet	Referència cadastral 25028A020001540000XD	
Coordenades UTM 31T0363100-4696975	Altitud 1416	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Moderna	Època secundària ---	Data ---
Estil Tradicional	Senyalització Sense senyalització	

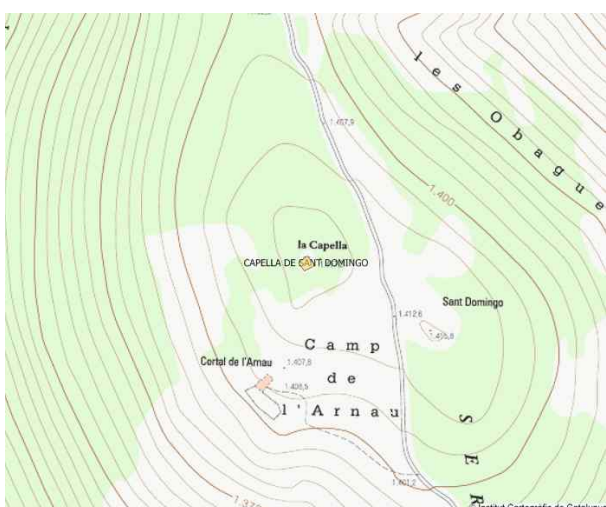

Accés

A la sortida del poble de Castellbò, a mà esquerra, hi ha un pont que dona pas a la pista de Solanell. Cal seguir aquesta pista durant dos quilòmetres i mig, fins arribar a un trencall on cal prendre la pista que surt a mà esquerra i enfilar-se cap a un serrat, primer en direcció sud i tot seguit en direcció nord. Dos quilòmetres i mig després de la trenca, s'arriba a un tossalet. A mà esquerra hi ha una petita mata de bosc i al seu interior la capella de Sant Domingo.

Context

Bosc

Descripció

Restes d'un petit edifici de planta quadrangular, del qual només en resta la base dels murs, construïts amb pedra llicorella. Al mur meridional hi ha una obertura que correspondria a l'antiga porta del temple. Dos murs en paral·lel arrenquen dels extrems d'aquest mateix mur meridional en direcció sud, els quals podrien ser la base d'un antic porxo adossat davant de l'entrada del temple.

Conservació general

Ruïnós

Patologies

Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes

Dolent

Interiors

Destruït

Paviments

Destruït

Cobertes

Destruït

Exterior

Regular

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Capella de Sant Pere de Castellbò

Codi J9	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Mas d'en Pere	Referència cadastral 25028A017001370000XY	
Coordenades UTM 31T0364461-4694664	Altitud 917	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Capella	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Sense senyalització	

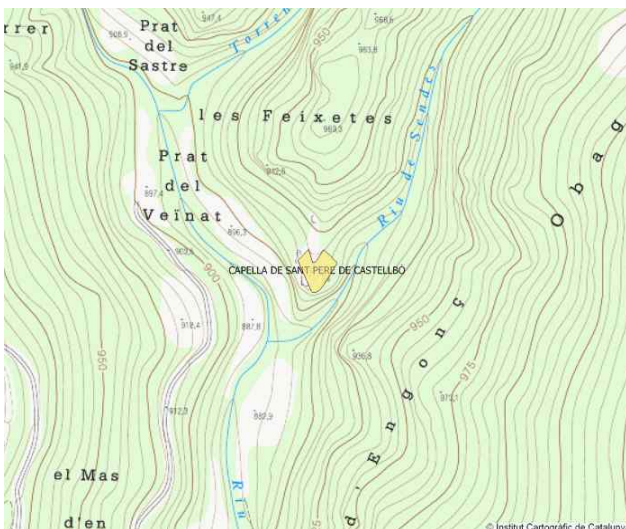

Accés

Des de Castellbò, seguint la carretera de Sant Joan de l'Erm, cal prendre la pista de Solanell, a la sortida de la població en direcció nord, un cop travessat el riu de Castellbò. Cal seguir aquesta pista fins arribar a un trencall, a un quilòmetre i mig de la vila, que surt de la dreta del camí principal cap a Solanell. Cal continuar aquest camí, que passa pel Mas d'en Pere, fins a arribar a un prat, travessar, a peu, el riu de Sendes i, uns 200 metres al sud, enfilar-se al tossal que queda a llevant on es troben diverses ruïnes, entre les quals les de l'església de Sant Pere.

Context

Bosc

Descripció

Edificació en vessant de la qual es distingeix una nau rectangular capçada a llevant per un absis semicircular. Les parets dels murs no arriben ni de bon tros a les arrencades de les voltes, que estarien esfondrades. Amb tot, queden vestigis de l'entrada i d'una sola finestra absidal d'una sola esqueixada. Del costat de l'absis arrenca un mur tangencial en direcció sud, on s'hi entreveuen les restes d'un campanar que presenta una espadanya. L'interior de la nau és plena de runa i no deixa entreveure cap altre element arquitectònic. L'aparell és de llosa sense a penes res de morter. Cal destacar l'existència d'un parell de filades d'*opus spicatum* al seu interior.

Conservació general

Ruïnós

Patologies

Emboscament.

Façanes

Dolent

Interiors

Ruïnós

Paviments

Ruïnós

Cobertes

Destruït

Exterior

Dolent

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La capella de Sant Pere de Castellbò, dedicada també a Sant Francesc, era l'església del castell de Castellbò, documentat des de 1040, i enderrocada per manament de Ferran el Catòlic l'any 1513. La primera menció de Sant Pere és del 994, i apareix en diversos llegats testamentaris al llarg del segle XI. A l'*Spill* figura que la capella de Sant Pere i Sant Francesc del castell, en l'època de la fundació de la col·legiata de Castellbò, fou unida a la mensa capitular d'aquesta.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 233.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Castell de la Terrassa o de Nostra Senyora de Bagà

Codi J10	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Aravell	Referència cadastral 25028A002001930000XU	
Coordenades UTM 31T0369650-4690250	Altitud 756	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Edificacions militars Castell	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

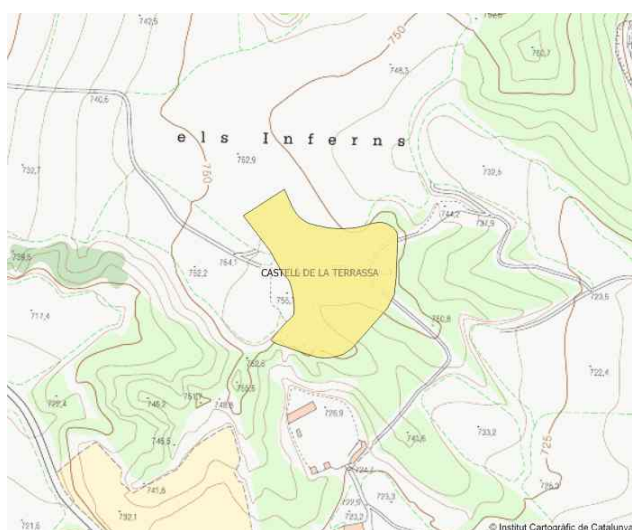

Accés

Prop d'un quilòmetre abans d'arribar al poble d'Aravell, per la carretera que ve de la Trobada, hi ha un pont metàl·lic poc abans del qual comença una pista a mà dreta mirant cap a Aravell. Aquest camí condueix a uns prats que hi ha sota els turons que separen els antics termes d'Aravell i Bellestar. La torre es trobava al cim de més a la dreta. Per pujar-hi cal grimpar i enfilar-se pel bosquet que puja des del darrer prat.

Context

Bosc

Descripció

Petita torre de planta rectangular, actualment destruïda.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general

Destruït

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Titularitat

Particular

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

BCIN

Protecció proposada

BCIN

Documentació gràfica complementària

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 227.

Context històric i cultural

Just al límit de la jurisdicció del vescomtat de Castellbò, aquesta torre era coneguda antigament com el castell de la Terrassa. La documentació que en fa referència és abundant. Trobem un primer esment l'any 1019. Un segle més tard, l'any 1108, el castell és objecte d'un conveni entre el bisbe i el vescomte d'Urgell. El 1161 el vescomte Ramon de Catellbò reconeixia la potestat de l'església sobre el castell, tot i que seria causa de noves disputes entre bisbes i vescomtes fins l'any 1201, en què el vescomte Arnau de Castellbò hi renunciava definitivament a favor de la mitra.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 227.

Observacions

Les darreres restes del castell foren enderrocades a finals de la dècada de 1990. Malgrat la inexistència de restes d'edificis, és considerat encara avui com a Bé Cultural d'Interès Local.

Informant

Albert Villaró

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Castell de Rocamora

Codi J11	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 25028A006000660000XH	
Coordenades UTM 31T0356721-4692713	Altitud 1860	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Edificacions militars Castell	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

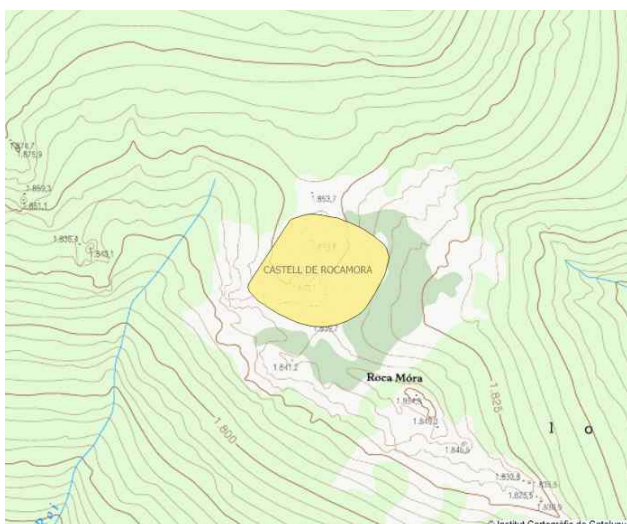

Accés

Del quilòmetre 257 de la carretera N-260, prop de tres quilòmetres abans d'arribar al Port del Cantó, surt una pista a mà dreta que porta a la casa de la Boadella, visible des de la carretera. Seguint aquesta mateixa pista, que mena fins al coll del Llac, prop de set-cents metres després de la casa, el camí trenca en direcció nord i segueix en paral·lel, durant dos quilòmetres, la carena de la serra Bleda, fins a la font de la Coma del Ribal, moment en què el camí gira en direcció sud. 400 metres més enllà, a l'alçada d'un revolt marcat del camí, cal prendre un corriol en direcció sud fins que s'acaba, uns 600 metres més enllà i baixar pel mig del bosc fins al tossal de Rocamora, força evident al sud.

Context

Erms, tancats de bestiar abandonats.

Descripció

Tarter de rocs al vessant sud del tossal de Roca Móra, als peus del qual hi ha un gran orri de pedra seca amb l'accés a llevant.

Conservació general

Dolent

Patologies

Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El lloc de Rocamora fou una possessió d'Arnau Mir de Tost, que va rebre en feu del bisbe d'Urgell, segons consta en una relació datada l'any 1046. Formà part del grup de fortificacions del vescomtat de Castellbò que Ermengol VIII cedí l'any 1159 al bisbe Bernat Sanç arran de les disputes amb els Castellbò. Més endavant, de nou sota jurisdicció del vescomtat, fou unit a la batllia de Guils.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 40.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Castell de Sant Andreu de Castellbò

Codi J12	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça Únic, 9 25712 Castellbò	Referència cadastral 0355904CG6905N0001LD	
Coordenades UTM 31T0360691-4695299	Altitud 1346	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions militars Castell	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

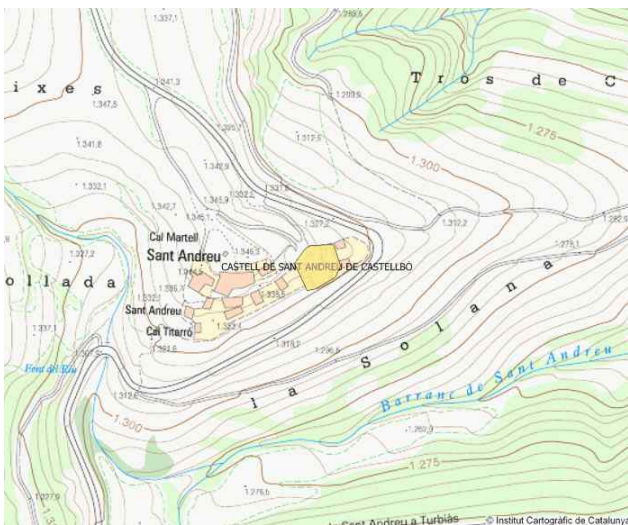
Accés

El poble de Sant Andreu de Castellbò es troba a catorze quilòmetres de Castellbò, seguint la carretera de Sant Joan de l'Erm, passats les Eres i Turbiàs. Al capdamunt del poble, a tocar de l'església, hi ha cal Segú, un antic casal de la població convertit en allotjament rural on tradicionalment s'hi ha ubicat l'antic castell.

Context Urbà

Descripció

Actualment no queden indicis de l'antic castell. Abans d'una sèrie de reformes molt recents, cal Segú conservava una espitllera a la part baixa de la casa, al seu costat sud. Al nord de la casa hi ha un descampat, on acostumen a aparcar els cotxes, on s'hi troba abundant escòria de ferro.

Conservació general

Destruït

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Titularitat

Particular

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El primer esment al castell de Sant Andreu apareix l'any 1113 en el testament del vescomte Ramon I de Castellbò, i torna a aparèixer al testament del seu fill, Pere Ramon de Castellbò, l'any 1141. L'any 1185 Arnaldeta de Caboet rebia del seu marit Arnau de Castellbò el castell de Sant Andreu. Segons l'*Spill*, l'any 1519 encara hi havia una carlania a Sant Andreu, que la tenia Janot Tragó.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 40.

Observacions

A la *Catalunya Romànica* el castell de Sant Andreu és identificat amb el castell de Castelló, cosa que no sembla certa, atès que en diversos documents, en alguns d'ells amb un esment explícit de les seves afrontacions, el castell de Castelló semblava trobar-se a l'entrada de la vall de Pallerols.

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Dolmen de les collades de Solanell

Codi J13	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Solanell	Referència cadastral 25028A020002130000X0	
Coordenades UTM 31T0364117-4700436	Altitud 1984	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepultura megalítica	Autoria ---	
Època Protohistòria	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

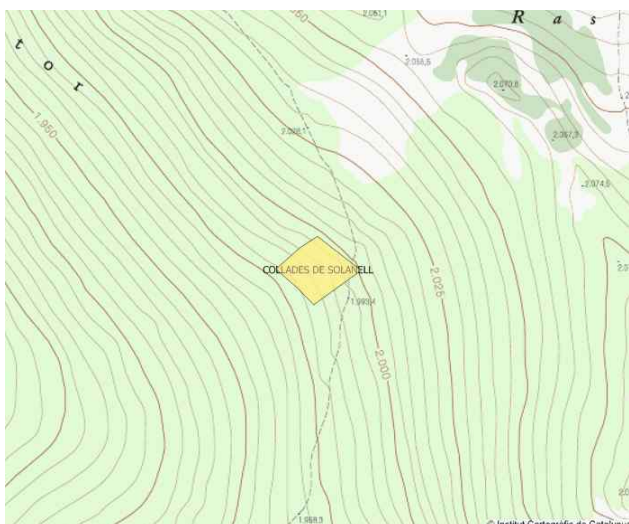

Accés

S'hi pot accedir des de la Creu del Ras de Conques, al municipi de Valls de Valira, a l'indret on se separen les quatre pistes forestals que porten a Ars, Os de Civís, Tírvia i les Comes de Burbre. Cal prendre la pista que discorre cap al sud, cap a les comes de Burbre, però encara no a cent metres d'haver-lo agafat, cal prendre un corriol que surt a mà dreta i que, en menys de deu minuts, arriba a la capçalera de la vall de Castellbò. El dolmen es troba passada la collada, seguint l'antic camí del Ras de Conques a Castellbò, a menys de cinc minuts.

Context

Erms

Descripció

Dolmen en molt bon estat de conservació. Presenta el túmul pràcticament intacte.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general
Bona

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Baix

Titularitat
Municipal / Comunal

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció
Carta arqueològica

Protecció proposada
BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Calcolític. Dolmen localitzat l'any 2004 per Miquel Ribó i Albert Villaró en el decurs d'una travessa Castellbò-Tírvia, en travessar una de les collades de Solanell.

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Despoblat de Sant Magí

Codi J14	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Guils	Referència cadastral 25028A012000380000XT	
Coordenades UTM 31T0357780-4691650	Altitud 1690	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Despoblat	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

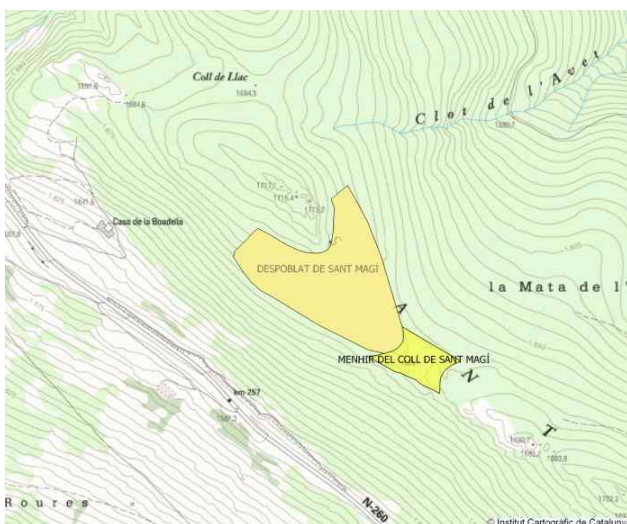

Accés

Del quilòmetre 257 de la carretera N-260, prop de tres quilòmetres abans d'arribar al Port del Cantó, surt una pista a mà dreta que porta a cal Capità o casa de la Boadella, segons els mapes, visible des de la carretera. Seguint aquesta mateixa pista, que mena fins al coll del Llac, prop de set-cents metres passada la casa. A partir del collet, cal trencar en direcció sud-est, seguint la carena del serrat de Sant Magí per un corriol més o menys perdedor, durant uns quatre-cents metres. El despoblat es troba al vessant sud-est del primer tossal que conforma el serrat.

Context

Bosc

Descripció

Restes de murs d'edificis formats per carreus toscament treballats i ajuntats amb fang.

Conservació general

Dolenta

Patologies

Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Departament de Medi Ambient

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Carta Arqueològica

Protecció proposada

Carta Arqueològica

Documentació gràfica complementària

Fons fotogràfic de l'Arxiu Mas.

Context històric i cultural

El despoblat de Sant Magí ja és mencionat a l'*Spill* l'any 1519 com a "*lloc derruït y deshabitat, e no és memòria de hòmens l'agen vist poblat; vaga e tot és boscatges*". No es pot descartar l'existència en aquest nucli d'una antiga església dedicada a sant Magí, que perdurés posteriorment com a capella de la qual, però, no se n'ha trobat cap referència, i la portada de la qual es trobaria a una casa particular de Guils.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Informant

Lluís Obiols

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Dolmen de Saulet

Codi J15	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25795 Saulet	Referència cadastral 25028A013003410000X0	
Coordenades UTM 31T0361180-4689220	Altitud 1182	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepulcre megalític	Autoria Autoria	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

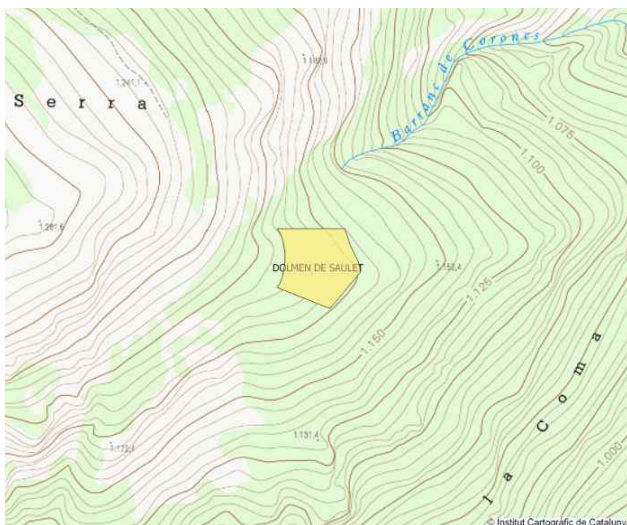

Accés

Des de Cassovall cal prendre la pista que surt en direcció a ponent, cap a cal Monestir i Saulet. Passats uns set-cents metres de la població, cal prendre una pista que surt a mà dreta que presenta un senyal de prohibit el pas. Cal seguir aquesta pista fins que acaba en un camp que cal travessar, sense perdre alçada, en direcció sud-est, i arribar al cortical del Perles, enrunat, identificable per una gran alzina. Des del cortical cal baixar cent metres pel pendent, en direcció a Saulet, fins a una clariana del bosc, on es troba el dolmen.

Context

Erms.

Descripció

Megàlit de la tipologia de cambra pirinenca, de dimensions mitjanes, amb dues lloses laterals i coberta i sense restes de túmul. La tapa ha estat correguda cap a l'extrem oposat a l'entrada.

Conservació general
Regular

Patologies
Regirat per furtius.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció
Carta Arqueològica

Protecció proposada
Carta Arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural
Calcolític

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Dolmen del cap del bosc del Gascó

Codi J16	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Turbiàs	Referència cadastral 25028A018003350000XA	
Coordenades UTM 31T0360729-4694119	Altitud 1523	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepulcre megalític	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Sortint de Turbiàs en direcció a Sant Joan de l'Erm, a uns cent metres del poble hi ha un revolt pronunciat d'on comença, a mà esquerra, una antiga pista forestal en mal estat que porta al dolmen de Turbiàs. Passat aquest megalit, cal seguir uns 1.800 metres per la mateixa pista fins arribar al peu d'una rampa molt dreta i en molt mal estat. Cal continuar uns 700 metres més, millor a peu, fins a un planell de bosc tallat. A partir d'aquí, cal entrar al bosc que queda a mà esquerra i, després d'uns 100 metres en descens lleuger, hi ha el dolmen en un lloc poc visible, a un lloc, entre la pista i un barranc.

Context

Bosc

Descripció

Megalit de la tipologia de les cambres pirinenques, de dimensions notables, amb restes de túmul pel voltant. La coberta està remoguda i hi ha una altra llosa a tres metres del dolmen. L'orientació és nord-oest / sud-est.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general
Regular

Patologies
Coberta remoguda.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció
Carta arqueològica

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural
Calcolític

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

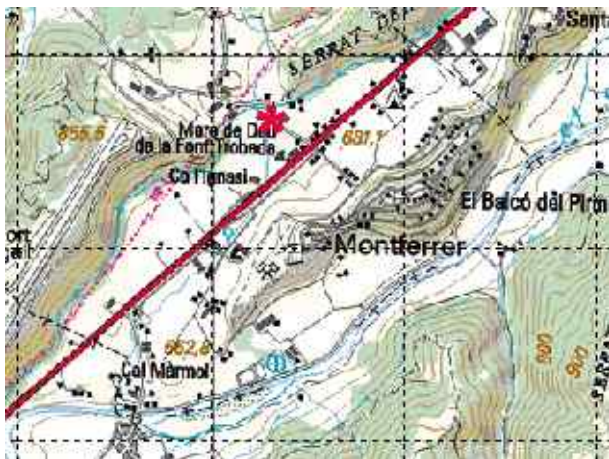
Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Ermita de la Mare de Déu de la Trobada

Codi J17	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça Plaça de la Trobada, 3 25711 Montferrer	Referència cadastral 0296501CG7809S0001FR	
Coordenades UTM 31T0370283-4689672	Altitud 689	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Ermita	Autoria ---	
Època Diverses	Època secundària ---	Data ---
Estil Diversos	Senyalització Sense senyalització	

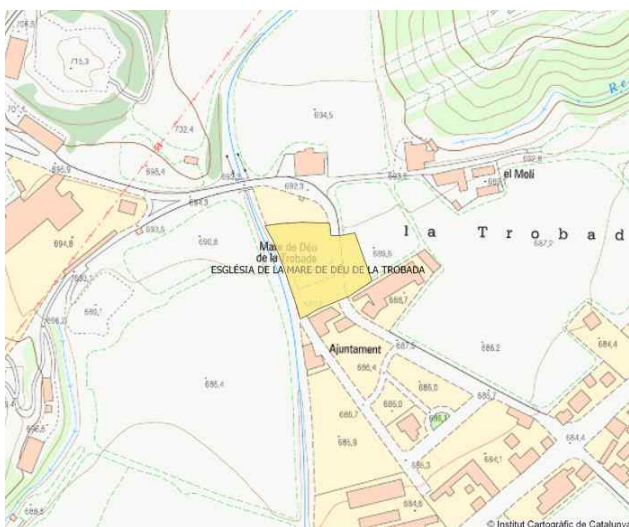

Accés

S'accedeix a l'església de la Mare de Déu de la Trobada des d'una cruïlla situada a la N-260, a tres quilòmetres i mig de la Seu d'Urgell en direcció a Lleida. Arribats a aquest punt, cal prendre la carretera que surt a mà dreta i, a menys de tres-cents metres, hom troba una plaça a mà esquerra on hi ha l'ajuntament de Montferrer i Castellbò i l'església de la Trobada.

Context

Urbà

Descripció

L'interior de la nau de l'església de la Mare de Déu de la Trobada presenta quatre fases d'ocupació perfectament visibles, arran de les campanyes d'excavació dutes a terme entre 1998 i 1999. Aquestes fases mostren un assentament romà, situat a ponent de l'església, amb restes de *tegulae*, una església paleocristiana o preromànica, amb absis quadrangular situat just a ponent de l'actual presbiteri, una església romànica amb cripta, del segle XI, modificada als segles XV o XVI amb l'afegit d'un paviment de còdols perfectament visible actualment, i la construcció moderna, datada a començaments del segle XVII i molt modificada al segle XVIII.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general

Regular

Patologies

Pròpies dels estadis d'abandó.
Paviment de còdols en perill per la circulació de persones.

Façanes

Interiors

Paviments

Dolent

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Mitjà

Titularitat

Bisbat d'Urgell

Utilització

Ús original

Intervencions

Excavació arqueològica(1998-1999)

Nivell de protecció

BCIL

Protecció proposada

BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

La construcció de l'actual església de Santa Maria de la Trobada, fou iniciada l'any 1602 i experimentà nombroses reformes durant el segle XVIII. Anteriorment, hi havia hagut una església romànica, construïda al segle XI i identificada com a Sant Pere i Sant Feliu de Hiel, advocació que es perd durant la baixa edat mitjana, moment en què l'església experimenta una profunda reforma i s'hi afegeixen els paviments de còdols encara visibles avui en dia. Aquesta església romànica, s'hauria assentat sobre un temple anterior, preromànic o paleocristià. Els treballs arqueològics daten aquesta fase cap als segles VI o VII, en una època contemporània a la implantació del cristianisme en aquest sector del Pirineu i a la creació del bisbat d'Urgell.

Bibliografia

P. FARRÀS, A. VILLARÓ, "L'església de la Mare de Déu de la Trobada, campanyes d'excavació 1998-1999, *Revista d'Arqueologia de Ponent*, nº 10 (2000), p. 218-222.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Església vella de Cassovall

Codi J18	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Cassovall	Referència cadastral 25028A013002390000XF	
Coordenades UTM 31T0360991-4690279	Altitud 1050	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Necròpoli	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

El jaciment es troba al peu del poble de Cassovall, a l'extrem meridional d'uns camps que fins fa poc havien mantingut la seva activitat, actualment abandonats. Cal accedir a peu des de les cases més baixes de la població fins arribar a un darrer prat situat vora el barranc del riu de Pallerols. A l'extrem meridional d'aquest prat hi ha un arbre mig sec a sota del qual, al peu d'un marge, es troba el jaciment, en un indret conegut amb el nom del Trillar del Peremiquel.

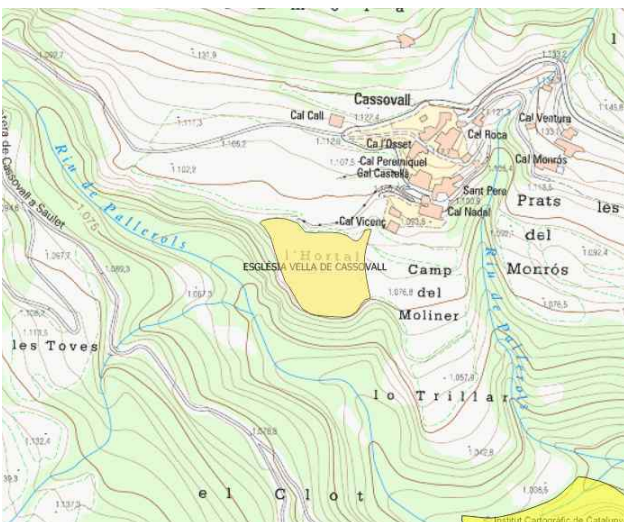
Context

Camps abandonats, bosc.

Descripció

El jaciment es troba al peu d'un marge de pedra seca, enfonsat en dos punts. Hi surt un camí antic que va a l'antiga població de Cassovall, a l'altra banda de riu, el qual presenta tres lloses dretes per marge ben visibles des del jaciment. Hi ha indicis molt minsos d'antigues construccions semienterrades com a úniques evidències arqueològiques visibles.

Conservació general

Regular

Patologies

Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Mitjà

Titularitat

Particular

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

En l'indret han aparegut restes d'ossos. Durant la primera meitat del segle XX, segons explica la tradició local, un grup de persones foranes van realitzar algun tipus d'excavació a l'indret i hi van trobar alguna cosa. L'indret s'identifica amb la primera església de la primitiva població de Cassovall, documentada des de l'any 1080.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 65.

Observacions

Informant

**Josep Maria Ritort Gatnau
Ramon Roqué**

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Fossa de la boïga del Gavatxo

Codi J19	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Sant Joan de l'Erm	Referència cadastral 25028A020002130000X0	
Coordenades UTM 31T0361787-4699589	Altitud 1892	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Sepulcre megalític	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

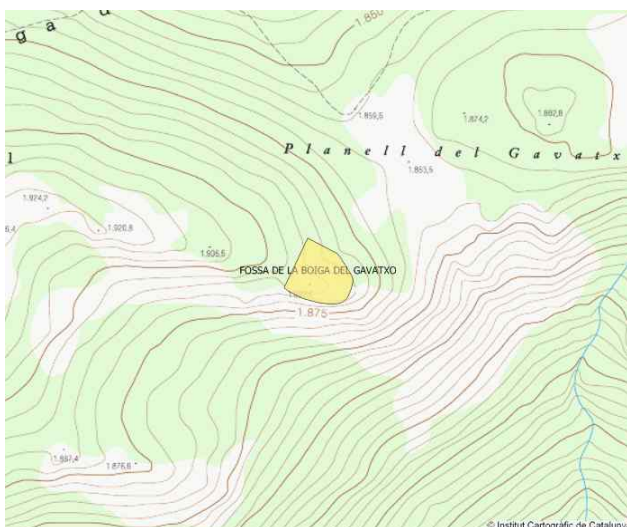

Accés

Des del refugi de la Basseta, a Sant Joan de l'Erm, cal prendre una pista en direcció nord, que enfila fins al Turó de la Portella. Aquesta pista és transitable en vehicle tot terreny durant el primer tram, la resta s'ha de fer a peu. Des del Turó de la Portella s'ha d'anar en direcció est passant per la collada de la Font dels Collars i el Turó dels Collars, fins arribar a un serradet que es troba al sud-oest del Planell del Gavatxo, molt a prop d'aquest. Seguint la carena d'aquest serradet en direcció descendent s'arriba a un petit replà a tocar dels cingles on es troba el dolmen.

Context

Bosc

Descripció

Estructura megalítica de planta rectangular, orientada nord-oest/sud-est. El seu estat de conservació és relativament bo, ja que conserva totes les lloses i no presenta signes d'haver estat remogut al seu interior. La llosa oest ha estat desplaçada cap a l'exterior per l'obra d'un pi que ha crescut a l'extrem sud de la cambra, fet que ha provocat també la caiguda de la llosa de la coberta dins de la cambra. Conserva part del túmul.

Conservació general

Regular

Patologies

Lloses remogudes per vegetació intrusiva.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Mitjà

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Calcolític

Bibliografia

Observacions

Va ser descobert pel senyor Josep Fusté Girau, de cal Font de Seix, el qual ha pintat algunes fletxes negres al llarg del camí per facilitar la seva localització.

Informant

Jordi Pasques
Josep Fusté

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Menhir del Cantó

Codi J20	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 25028A006000880000XX	
Coordenades UTM 31T0354903-4692535	Altitud 1717	Accessibilitat Bona
Tipus d'element patrimonial Menhir	Autoria ---	
Època Desconeguda	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

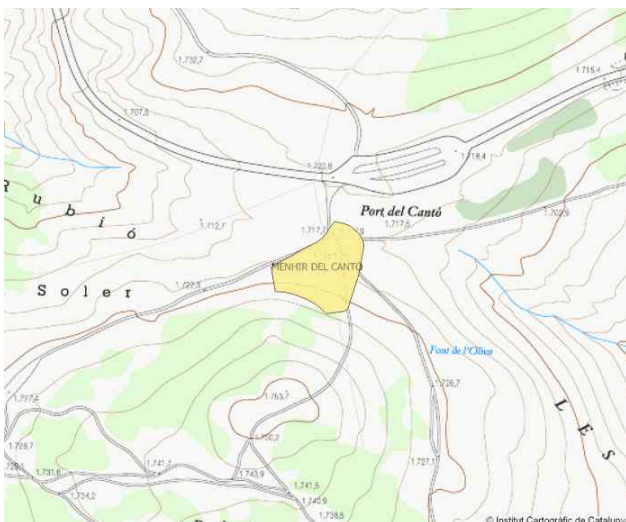
Es trobava just al coll del Cantó, a cinquanta metres de la carretera N-260, cap al sud.

Context
Pastures

Descripció

Monolit de dos metres d'alt, de forma vagament antropomorfa, realitzat sobre arenisca vermella, pròpia de l'entorn.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

I

<i>Conservació general</i> Destruït	<i>Patologies</i> ---	<i>Façanes</i> ---	<i>Interiors</i> ---
<i>Paviments</i> ---	<i>Cobertes</i> ---	<i>Exterior</i> ---	<i>Risc de destrucció</i> ---
<i>Titularitat</i> Municipal / Comunal	<i>Utilització</i> ---	<i>Intervencions</i> ---	
<i>Nivell de protecció</i> Carta arqueològica	<i>Protecció proposada</i> Carta arqueològica		
<i>Documentació gràfica complementària</i> Fons fotogràfic de l'Arxiu Mas.			

Context històric i cultural

El megàlit servia de fita entre els antics termes de Castellàs del Cantó, Guils del Cantó i Soriguera. Fou completament destruït a la dècada de 1920 pels obrers que anaven a treballar a Capdella, que el dinamitaren. No hi ha cap seguretat sobre la filiació prehistòrica del monòlit: podria tractar-se d'un element de senyalització del territori sense poder precisar la seva datació.

Bibliografia

J. JIMÉNEZ ZAMORA, *La imagen de los espacios de alta montaña en la prehistoria: El caso de los Pirineos catalanes occidentales*, Trabajo de Investigación UAB, 2006, p. 225-227.

Observacions

Al lloc on s'alçava el menhir, hi ha només una pedra d'uns 30 centímetres, que podria correspondre a l'antiga base o ser-ne un fragment.

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

Menhir del coll de Sant Magí

Codi J21	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 25028A012000380000XT	
Coordenades UTM 31T0357930-4691450	Altitud 1693	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Menhir	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

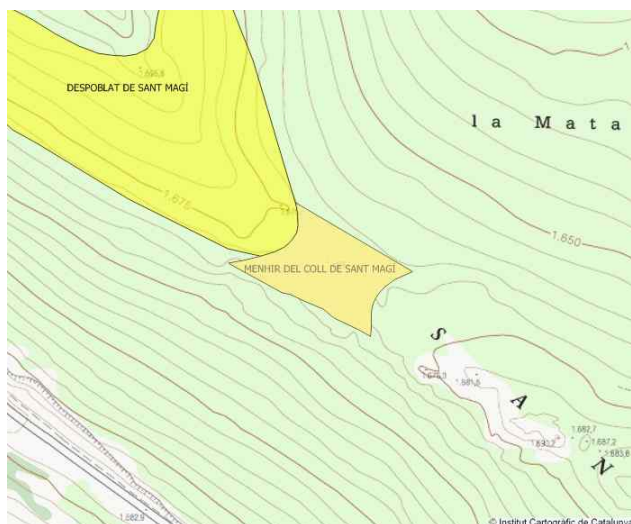

Accés

Del quilòmetre 257 de la carretera N-260, prop de tres quilòmetres abans d'arribar al Port del Cantó, surt una pista a mà dreta que porta a cal Capità o casa de la Boadella, segons els mapes, visible des de la carretera. Seguint aquesta mateixa pista, que mena fins al coll del Llac, prop de set-cents metres passada la casa. A partir del collet, cal trencar en direcció sud-est, seguint la carena del serrat de Sant Magí per un corriol més o menys perdedor, durant uns quatre-cents metres. El menhir es troba en arribar al collet, al costat d'un túmul i prop de les ruïnes del despoblat de Sant Magí.

Context

Bosc

Descripció

Monolit de conglomerat calcari, de forma prismàtica, amb l'extrem superior més prim que la base i amb la punta escapçada. De secció quadrangular, fa prop de dos metres d'alçada. Al capdamunt presenta un petit orifici quadrangular que degué servir per fixar-hi una creu durant l'edat mitjana.

I

Conservació general

Bo

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Baix

Titularitat

Departament de Medi Ambient

Utilització

Intervencions

Excavació i redreçament (2007)

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

BCIL

Documentació gràfica complementària

Fons fotogràfic de l'Arxiu Mas.

Context històric i cultural

Tot i que hi ha dubtes sobre si podria tractar-se d'una fita medieval, la darrera intervenció es reafirma en la seva cronologia prehistòrica, entre el calcolític recent i l'edat del bronze.

Bibliografia

E. CARRERAS, A. FÀBREGA, J. TARRÚS, "Redrecen el menhir de Sant Magí", *Cadi-Pedraforca*, 4 (primavera-estiu 2008), p. 12.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Priorat de Santa Maria de Costoja

Codi J22	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Vilamitjana	Referència cadastral 25028A015004150000XT	
Coordenades UTM 31T0367523-4689998	Altitud 757	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions religioses Priorat	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil Romànic	Senyalització Amb senyalització	

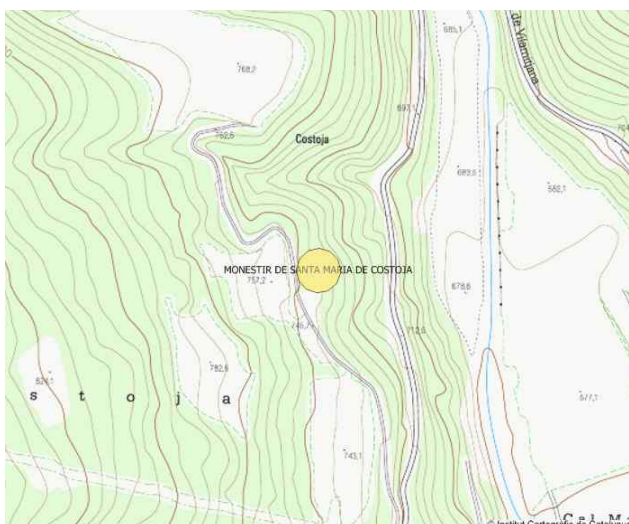

Accés

Seguint la carretera de la Trobada a Castellbò, cal prendre un trencall a mà esquerra, que es troba a un quilòmetre i mig passada la desviació cap a Aravell. Aquest trencall, que mena cap al poble de Vilamitjana, cal seguir-lo i creuar el riu de Castellbò. A un quilòmetre del pont, a mà dreta, comença una pista forestal que cal seguir uns dos-cents metres fins a trobar, a mà dreta, les restes de l'antic priorat.

Context

Sotabosc

Descripció

Conjunt de construccions en ruïnes entre les quals destaca l'antiga església, un petit temple d'una sola nau, capçada a nord per un absis semicircular. En resten només fragments de les façanes est, amb una filada d'*opus spicatum*, i oest, amb una espitllera de doble biaix. La porta d'accés a l'església, en arc de mig punt i actualment tapiada, es troba al mur de llevant. Els murs, d'un gruix considerable, estan formats per carreus toscament desbastats i units amb terra, disposats generalment en filades irregulars. La resta d'estructures, situades a llevant de l'església, formaven també part de l'antic recinte monàstic.

Conservació general

Ruïnós

Patologies

Pròpies dels estadis d'abandó.
Presència de residus.

Façanes

Dolent

Interiors

Destruït

Paviments

Destruït

Cobertes

Destruït

Exterior

Dolent

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Particular

Utilització

Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció

Cap

Protecció proposada

BCIL

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'esment conegut més antic del lloc de Costoja data de l'any 1015, en què apareix citat en una donació d'un alou a Sant Esteve d'Aravell. L'església de Santa Maria de Costoja apareix documentada en un testament de 1064. A partir de 1220 hi ha constància de l'existència d'una comanda hospitalera a Costoja, protegida pels vescomtes de Castellbò. L'any 1226 fou enterrat el vescomte Arnau i quatre anys després la seva filla Ermessenda. A causa de la seva vinculació contra l'heretgia càtara, una sentència inquisitorial de l'any 1269 obligava a desenterrar les seves despulles i de retirar-les de Costoja, com a càstig pòstum per haver protegit l'heretgia càtara en vida. Cap a 1340, a causa del baix nivell de les seves rendes, la casa de Costoja fou unida a la comanda hospitalera de Susterris, unió que perduraria fins a l'extinció de l'Antic Règim.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 236-237.

J. SANSALVADOR; E. PEIDRÓ, *El Romànic poc conegut de l'Alt Urgell*, Barcelona 1998, p. 61-62.

Observacions

Entre els anys 1997 i 2003 fou representada la peça dramàtica "Cercamón", que recollia alguns episodis històrics vinculats al monestir.

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Poble vell de Cassovall

Codi J23	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça Cal Monestir 25714 Cassovall	Referència cadastral 25028A013003690000XM	
Coordenades UTM 31T0361089-4690157	Altitud 1031	Accessibilitat A peu-difícil
Tipus d'element patrimonial Despoblat		Autoria ---
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

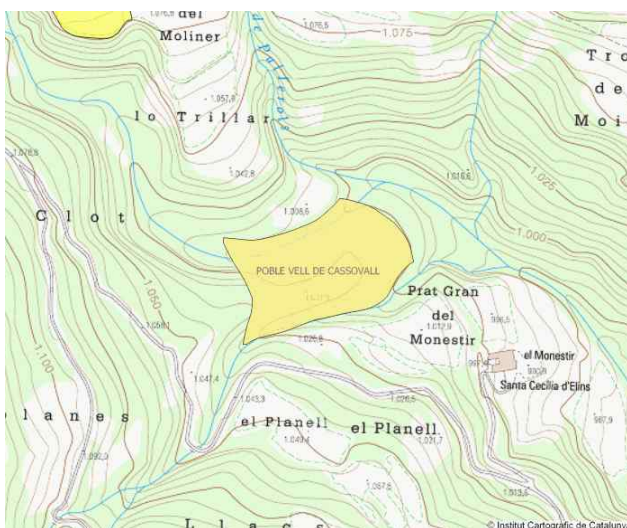

Accés

A ponent de l'antic monestir de Santa Cecília d'Elins, conegut actualment com a cal Monestir, hi ha un serradet al capdamunt del qual es troben les restes de l'antic poble de Cassovall. S'hi accedeix per un corriol força emboscats que neix al nord de la pista que va de Cassovall a la casa esmentada, a un quilòmetre i mig de la població.

Context

Bosc

Descripció

Conjunt de restes de construccions de certa entitat que ocupen la part alta i almenys part dels vessants del tossal. Els edificis estan construïts amb carreus toscament desbastats i reajuntats amb fang, i fan filades.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general
Dolenta

Patologies
Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Carta Arqueològica

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El jaciment conegut com a poble vell de Cassovall s'identifica amb el nucli primitiu d'aquesta població que, per motius que es desconeixen, es traslladaria a l'altra banda de riu, a la seva ubicació actual, en un moment posterior.

Bibliografia

Observacions

Informant
Ramon Roqué

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Tarter gros de Turbiàs

Codi J24	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 Turbiàs	Referència cadastral 25028A018003910000XI	
Coordenades UTM 31T0361531-4693722	Altitud 1351	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Edificacions militars Castell	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

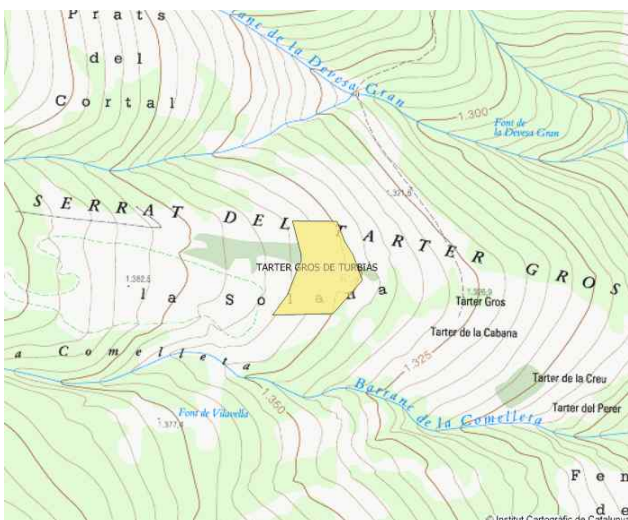

Accés

Des de la carretera de Castellbò a Sant Joan de L'Erm, a l'alçada de Turbiàs, cal emprendre el camí del Serrat del Tarter gros, en direcció oest i més o menys pel dret. El tarter es troba poc abans d'arribar al cim del serrat.

Context

Erms

Descripció

Tarter de rocs de més de 20 metres de diàmetre i uns 3 metres d'alçada. A la seva banda oest, que coincideix amb el punt més elevat del serrat, es dibuixa perfectament la forma d'un túmul. En la banda sud-est s'intueixen el que podrien ser algunes filades corresponents a murs, tot i que no es poden apreciar clarament. En aquesta part, el tarter presenta grans depressions internes que podrien correspondre bé a l'enderroc d'algunes estructures o a la pròpia erosió del tarter.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general

Destruït

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Titularitat

Particular

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Hom ha identificat el tarter amb l'antic castell de Turbiàs, del qual es té constància de la seva existència des de 1159.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 40.

Observacions

Hi ha dubtes sobre la veritable naturalesa del jaciment, segons és expressat a la Carta Arqueològica.

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Tossal de Castelló

<i>Codi</i> J25	<i>Classificació</i> Jaciment arqueològic	
<i>Adreça</i> 25714 Canturri	<i>Referència cadastral</i> 25028A011001440000XZ	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0358482-4694192	<i>Altitud</i> 1871	<i>Accessibilitat</i> A peu-difícil
<i>Tipus d'element patrimonial</i> ---		<i>Autoria</i> ---
<i>Època</i> ---	<i>Època secundària</i> ---	<i>Data</i> ---
<i>Estil</i> ---	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

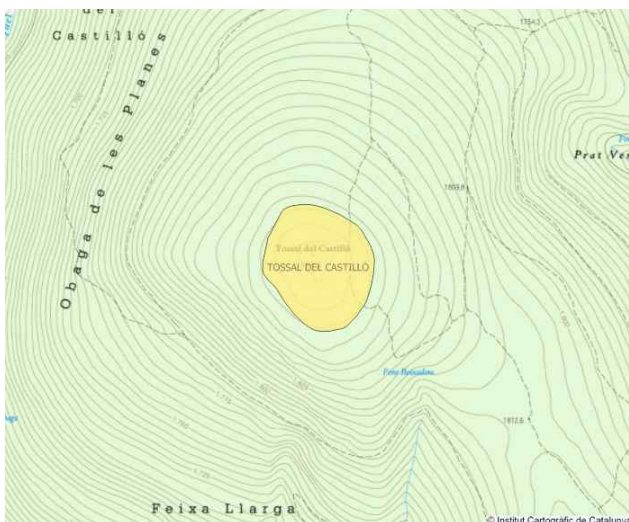

Accés

Des del refugi de la Basseta, a Sant Joan de l'Erm, cal seguir una pista que surt en direcció sud, en bona part paral·lela a la carretera de Castellbò a Sant Joan de l'Erm, fins arribar a coll de Leix, passats tres quilòmetres des del refugi. Des d'allà, cal deixar el cotxe i començar a pujar al tossal del Castelló, situat just al sud de coll de Leix, seguint un corriol que surt en direcció a llevant i que va vorejant la falda del tossal. El corriol està força embrossat i, en un moment donat, es perd entre la vegetació. Aleshores cal continuar dret cap al cim, on es troben una sèrie de lloses de difícil adscripció.

Context

Bosc, erms

Descripció

Conjunt de lloses planes, treballades, que es troben al punt culminant del tossal, i que podrien pertànyer a alguna estructura constructiva o, fins i tot, funerària, sense poder precisar més pel que fa a la seva naturalesa. El topònim Castelló fa pensar en la possibilitat d'alguna estructura de tipus militar.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general

Dolenta

Patologies

Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat

Municipal / Comunal

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció

Carta arqueològica

Protecció proposada

Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Juliol 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Camp de túmuls del serrat del Carlà

Codi J26	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 25028A006000070000XG	
Coordenades UTM 31T0359573-4689465	Altitud 1584	Accessibilitat A peu-fàcil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries	Autoria ---	
Època Protohistòrica	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

S'accedeix al serrat del Carlà des de la carretera N-260, d'Adrall a Sort. A vint quilòmetres d'Adrall, passat un revolt molt pronunciat amb un berenador amb vistes a la vall del Segre a mà esquerra, comença a mà dreta una pista forestal, just a davant del trencall que porta a Guils del Cantó. La màxima concentració de túmuls es troba a ponent d'aquest camí, entre la carretera i la carena del serrat.

Context

Bosc

Descripció

Concentració de túmuls de planta circular, format per acumulacions de lloses i, en general, coberts de vegetació. Alguns d'ells presenten indicis d'haver estat excavats. Se n'han comptabilitzat una cinquantena al vessant meridional del serrat del Carlà, però n'hi ha més seguint el mateix vessant cap a ponent, en direcció al port del Cantó.

Conservació general
Dolenta

Patologies
Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural
Calcolític

Bibliografia

Observacions

Informant
Ermengol Gassiot

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Castell del serrat del Carlà

Codi J27	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25714 Guils del Cantó	Referència cadastral 25028A006000670000XW	
Coordenades UTM 31T0359357-4689814	Altitud 1651	Accessibilitat VTT
Tipus d'element patrimonial Edificacions militars Castell	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

Per accedir al serrat del Carlà cal prendre a Adrall la carretera N-260 en direcció a Sort. A vint quilòmetres d'Adrall, passat un revolt molt pronunciat amb un mirador a mà esquerra, hi ha l'inici d'una pista forestal a mà dreta, just al davant del trencall que condueix a Guils del Cantó. Cal seguir aquesta pista fins a un punt on hi ha una torre de telecomunicacions, i des d'allà acabar d'enfilant al capdamunt del serradet, on es troben les restes del castell.

Context

Bosc

Descripció

Restes d'estructures ubicades al punt culminant d'un serradet, amb tarters de pedra rogenca, despresos d'antigues construccions al vessant meridional, que és el menys abrupte. S'hi troba algun fragment de ceràmica i escòries de ferro.

Conservació general
Ruïnós

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Municipal / Comunal

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

El nom del serrat on es troben les restes i la seva pròpia estructura ens fan pensar en la seva possible vinculació amb un castell d'època medieval. En aquest sentit, cal recordar que no s'han localitzat les restes del castell de Guils, documentat al segle XII.

Bibliografia

Observacions

Informant
Ermengol Gassiot

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Farga de Romadriu

<i>Codi</i> J28	<i>Classificació</i> Jaciment arqueològic	
<i>Adreça</i> 25712 Sant Joan de l'Erm	<i>Referència cadastral</i> 25028A020002160000XD	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0357996-4700639	<i>Altitud</i> 1327	<i>Accessibilitat</i> A peu, fàcil
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Edificacions industrials Farga	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Contemporània	<i>Època secundària</i> ---	<i>Data</i> ---
<i>Estil</i> Tradicional	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

Accés

La farga de Romadriu es troba a la Vallferrera, però la seva situació a la riba esquerra del riu la inclou dins del municipi de Montferrer i Castellbò. La manera més còmoda d'accedir-hi és des del poble de Romadriu, on s'accedeix per carretera des de Rialp, al Pallars Sobirà. Des de l'extrem meridional del poble, cal prendre un corriol que corre paral·lel al riu de Santa Magdalena fins arribar a una petita presa, mig quilòmetre aigües amunt. En aquest punt, cal travessar el riu. La farga es troba a l'altra riba, mig amagada per la vegetació.

Context

Bosc

Descripció

Restes d'un conjunt de construccions en pedra vista difícils d'interpretar a primer cop d'ull. S'hi observa clarament la bassa i els camins d'accés, i sembla que podria situar-se el punt on hi havia el forn i les trompes d'aigua que permetien produir ferro segons el sistema de la farga catalana.

Ajuntament de
Montferrer i Castellbò

Conservació general
Ruïnós

Patologies
Emboscament.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Elevat

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Tot i que sembla que la farga de Romadriu s'hauria establert a la dècada de 1840, hi ha notícies més antigues vinculades a la construcció de fargues en aquella mateixa vall vinculada a la família dels Castellarnau, enriquits pels seus negocis amb la producció del ferro.

Bibliografia

Observacions

És l'edifici d'aquestes característiques millor conservat de l'Alt Urgell.

Informant
Lluís Obiols

Autoria
Carles Gascón Chopo

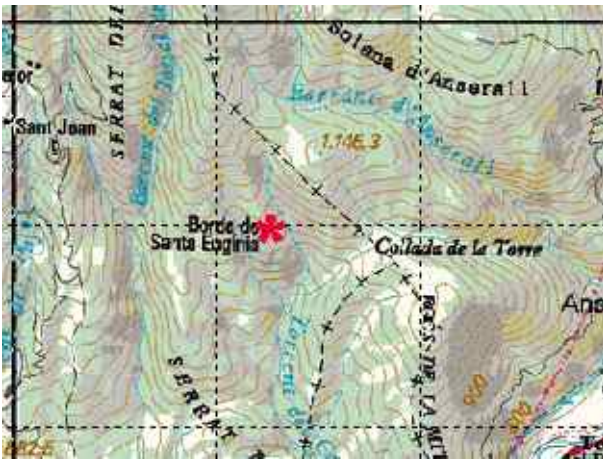
Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Tombes antropomorfes de Santa Eugènia de la Torre

Codi J29	Classificació Jaciment arqueològic	
Adreça 25712 La Torre	Referència cadastral 25028A001001130000XJ	
Coordenades UTM 31T0371224-4693983	Altitud 1035	Accessibilitat A peu, difícil
Tipus d'element patrimonial Estructures funeràries Necròpoli	Autoria ---	
Època Medieval	Època secundària ---	Data ---
Estil ---	Senyalització Sense senyalització	

Accés

El mas de Santa Eugènia de la Torre es troba situat en un serrat de la muntanya del Cogoll, en un dels turons que separen la vall de Valira de la de Bellestar. No hi ha cap pista que hi porta, només un seguit de corriols de vegades perdedors. S'hi pot accedir des de Bellestar, a partir de l'Escola de Capacitació Agrària. Al capdamunt del primer serrat al nord del poblesurt un corriol força fressat en direcció nord que, en mitja hora, porta directament a les ruïnes del mas. Les tombes es troben a tocar del mas, a uns 50 metres al nord.

Context

Camps abandonats, bosc

Descripció

A uns 50 metres al nord del paller del mas de Santa Eugènia de la Torre, en un petit aflorament rocós entre alzineres, es troba la petita necròpoli. Està formada per set sepultures —possiblement n'hi hauria més de colgades— orientades amb els peus a llevant i el cap a ponent. Hi ha restes d'alguna altra molt erosionada. Estan excavades a la roca esquivada, que ha estat anivellada abans de buidar el vas sepulcral. Les tombes són de perfils rectilinis, amb el cap ben diferenciat de la resta. S'ordenen longitudinalment: de primer, una d'infantil, seguida per una d'adult i dues més d'adult paral·leles, la del sud a un nivell una mica inferior i mig coberta de terra. A uns tres metres cap a llevant, hi ha un grup de dues sepultures més, paral·leles, una d'infantil i una altra d'adult.

Conservació general
Regular

Patologies
Erosió.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

L'any 912, el bisbe Nantigís d'Urgell consagrà, a prec del comte Sunifred II d'Urgell, l'església de Santa Eugènia de la Torre. L'església fou dotada pel comte amb delmes i primícies de tota aquella solana i fins i tot de la vall de Castellbò. Per la seva part, el bisbe li atorgava la subjecció de diverses esglésies de les proximitats. L'any 1039 el comte Ermengol II feia donació de l'església a Sant Serni de Tavèrnoles.

Bibliografia

CATALUNYA ROMÀNICA, vol. VI, Barcelona 1992, p. 230.

Observacions

Informant

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Trinxeres del serrat de Sant Marc

<i>Codi</i> J30	<i>Classificació</i> Jaciment arqueològic	
<i>Adreça</i> 25712 Bellestar	<i>Referència cadastral</i> ---	
<i>Coordenades UTM</i> ---	<i>Altitud</i> ---	<i>Accessibilitat</i> VTT
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Edificacions militars Trinxeres	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Contemporània	<i>Època secundària</i> ---	<i>Data</i> 1938/1939
<i>Estil</i> ---	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

Accés

Les trinxeres i totes les estructures vinculades es troben al llarg de tot el serrat de Sant Marc, al sud d'aquesta ermita del terme de Bellestar. S'hi accedeix seguint una pista que surt de la mateixa ermita en direcció sud, la qual ressegueix tota la carena de la serra.

Context

Bosc

Descripció

Es tracta d'un dispositiu defensiu concebut per batre bona part del terme d'Aravell. Les trinxeres, molt desdibuixades pel pas dels anys, estan disposades en sentit nord-sud. Prop de la capella de Sant Marc, al vessant est de la serra, hi ha el polvorí, format per un túnel excavat a la roca, d'uns quaranta metres de llarg, amb dues obertures i un ampli espai central sostingut per un pilar creat per dipositar-hi la munició. Així mateix, a un tossal dominant situat pràcticament a l'extrem sud de tot el dispositiu, hi ha un niu de metralladora semisoterrat, també excavat a la roca i amb dues boques de foc, una orientada a ponent i una altra a nord.

Conservació general
Regular

Patologies
Pròpies dels estadis d'abandó.

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció
Mitjà

Titularitat
Particular

Utilització
Abandonat

Intervencions

Nivell de protecció
Cap

Protecció proposada
Carta arqueològica

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Segons sembla, aquestes trinxeres foren excavades durant les darreres setmanes de la guerra a Catalunya per protegir la retirada republicana. No es van arribar a fer servir mai.

Bibliografia

Observacions

Situació del polvorí: 31T0369624-4691202; altitud: 786 metres.
Situació del niu de metralladora: 31T0369575-4690938; altitud: 780 metres.

Informant
Elisabet Martín

Autoria
Carles Gascón Chopo

Data
Setembre 2009

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**

Jaciment paleontològic de Bellestar

<i>Codi</i> J31	<i>Classificació</i> Jaciment paleontològic	
<i>Adreça</i> 25712 Bellestar	<i>Referència cadastral</i> ---	
<i>Coordenades UTM</i> 31T0369951-4692064	<i>Altitud</i> 795	<i>Accessibilitat</i> Bona
<i>Tipus d'element patrimonial</i> Jaciment paleontològic	<i>Autoria</i> ---	
<i>Època</i> Miocè superior	<i>Època secundària</i> ---	<i>Data</i> ---
<i>Estil</i> ---	<i>Senyalització</i> Sense senyalització	

Accés

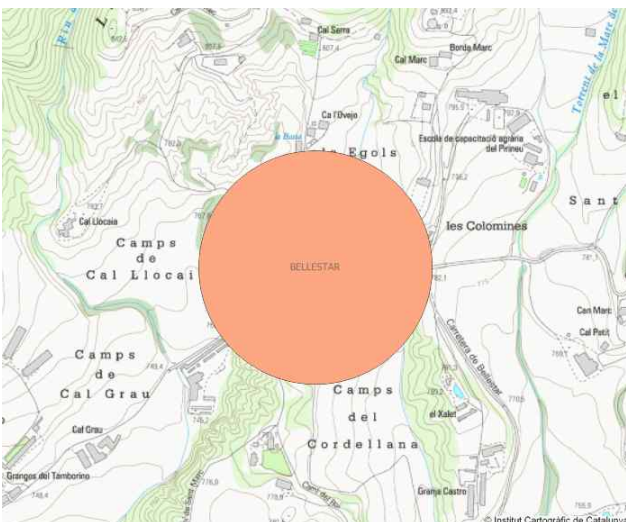
El jaciment paleontològic es troba a l'emplaçament del poble de Bellestar. S'accedeix a Bellestar per una carretera que surt a mà dreta de la carretera que va de la N-260 a Castellbò, a sis-cents metres del seu inici. Bellestar es troba dos quilòmetres i mig més enllà.

Context Urbà

Descripció

Es tracta d'un tipus de jaciment de caràcter fluvial, amb lutites grisàcies i vermelloses amb intercalacions rogenques. S'hi identifiquen fins a vint-i-nou espècies animals i una associació vegetal.

Conservació general

Patologies

Façanes

Interiors

Paviments

Cobertes

Exterior

Risc de destrucció

Elevat

Titularitat
Particular

Utilització

Intervencions

Nivell de protecció
Patrimoni paleontològic

Protecció proposada
Patrimoni paleontològic

Documentació gràfica complementària

Context històric i cultural

Bibliografia

J. AGUSTÍ, *Roedores Miomorfos del neógeno de Catalunya*, Universitat de Barcelona, Barcelona 1981.

J. Ma. GOLPE, *Suiformes del Terciario español y sus yacimientos*, Barcelona 1971, p.1-558.

A. SANZ DE SIRIA, "Estudio de la flora Terciaria de Ballestar", a *Paleontología y Evolución*, Sabadell 1974.

Observacions

Informant

Autoria

Carles Gascón Chopo

Data

Maig 2010

**Ajuntament de
Montferrer i Castellbò**